

Arbetsmarknad

13

Förslag till statsbudget för 2007

Arbetsmarknad

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Arbetsmarknad	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Integrationspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	13
3.3	Mål	14
3.4	Insatser inom politikområdet.....	14
3.4.1	Insatser inom verksamhetsområde Tillståndet och utvecklingen.....	14
3.4.2	Insatser inom verksamhetsområde Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter	15
3.5	Insatser utanför politikområdet	18
3.5.1	Allmänt	18
3.5.2	Områdesvis redovisning av insatser.....	18
3.6	Resultat	21
3.7	Resultat av de samlade insatserna för integration	21
3.8	Resultat av insatser inom politikområde Integrationspolitik.....	28
3.9	Analys och slutsatser	32
3.10	Revisionens iakttagelser.....	34
3.11	Politikens inriktning	34
3.12	Budgetförslag	35
3.12.1	10:1 Integrationsverket.....	35
3.12.2	10:2 Integrationsåtgärder	36
3.12.3	10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande.....	37
3.12.4	10:4 Hemustrustningslån	38
3.12.5	10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.....	39
4	Storstadspolitik.....	41
4.1	Omfattning.....	41
4.2	Utgiftsutveckling	41
4.3	Mål	42
4.4	Insatser	42

4.4.1	Insatser inom politikområdet	42
4.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	43
4.5	Resultatbedömning.....	44
4.5.1	Resultat.....	44
4.5.2	Analys och slutsatser.....	48
4.6	Politikens inriktning.....	48
5	Arbetsmarknadspolitik	51
5.1	Omfattning	51
5.2	Utgiftsutveckling.....	51
5.3	Skatteutgifter	52
5.4	Mål.....	54
5.5	Insatser inom politikområdet	54
5.6	Resultat.....	56
5.6.1	Mål.....	56
5.6.2	Resultat.....	56
5.6.3	Analys och slutsatser.....	72
5.7	Revisionens iakttagelser	73
5.8	Politikens inriktning.....	73
5.9	Budgetförslag	84
5.9.1	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.....	84
5.9.2	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	85
5.9.3	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	88
5.9.4	22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.....	90
5.9.5	22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	91
5.9.6	22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006.....	93
5.9.7	22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	94
5.9.8	22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	95
5.9.9	22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	97
5.9.10	22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	98
5.9.11	22:11 Bidrag till lönegarantier-sättning.....	99
5.9.12	22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.....	100

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	11
2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	12
2.3 Ramnivå 2006 Realekonomiskt fördelad.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet ¹	13
3.2 Andel sysselsatta bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år	21
3.3 Andel arbetslösa bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år	21
3.4 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar grundskolan med fullständiga betyg	22
3.5 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar gymnasieskolan efter fyra år med slutbetyg	22
3.6 Andel anställda med utländsk bakgrund inom statsförvaltningen jämfört med deras andel i förvärvsarbetande åldrar i befolkningen.....	22
3.7 Andel statsanställda med utländsk bakgrund inom lednings, kärn- respektive stödkompetens	23
3.8 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom polisorganisationen	23
3.9 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom åklagarorganisationen.....	23
3.10 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom domstolsväsendet	23
3.11 Andel personer mellan 16-84 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som gott.....	24
3.12 Andel personer mellan 16-84 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt	24
3.13 Andel personer som upplevt sig diskriminerade på grund av sin utländska bakgrund på arbetsplatsen under 2005.....	24
3.14 Andel personer som har kunskap om lagen om förbud mot diskriminering....	24
3.15 Andel personer som känner till vart de ska vända sig för att anmäla diskriminering.....	24
3.16 Andel personer mellan 16-78 år som blivit vittnen till etnisk diskriminering i olika situationer.....	25
3.17 Andel personer mellan 16-78 år som kan tänka sig att anmäla etnisk diskriminering som de blir vittnen till	25
3.18 Andel arbetsgivare i offentlig respektive privat sektor som har kunskaper om lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.....	25
3.19 Andel arbetsgivare i offentlig respektive privat sektor som i olika avseenden har arbetat aktivt för att motverka diskriminering.....	25
3.20 Kostnad för försörjningsstöd för flyktingar mottagna i kommuner.....	27
3.21 Segregationsindex 1997 och 2005 i 24 av landets största kommuner.....	27

3.22	Antal sjukpenningdagar per sysselsatt person bland inrikes respektive utrikes födda	28
3.23	Anslagsutveckling.....	35
3.24	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:1 Integrationsverket.....	36
3.25	Anslagsutveckling.....	36
3.26	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:2 Integrationsåtgärder	37
3.27	Anslagsutveckling.....	37
3.28	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för Kommunersättningar vid flyktingmottagande.....	38
3.29	Anslagsutveckling.....	38
3.30	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:4 Hemutrustningslån.....	38
3.31	Anslagsutveckling.....	39
3.32	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	39
4.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	41
4.2	Index över utvecklingen.....	45
4.3	Andelen sysselsatta (procent)	45
4.4	Beroende av långvarigt försörjningsstöd	46
4.5	Utbildningsnivå	46
4.6	Antalet anmälda brott per 100 000 invånare.....	47
4.7	Ohälsotal 2004.....	47
5.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	51
5.2	Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto.....	52
5.1	Företagskonkurser m.m. budgetåret 2003–första halvåret 2006.....	67
5.2	Antalet personer med lönegarantiersättning m.m. budgetåret 2003–första halvåret 2006.....	67
5.1	Anslagsutveckling.....	84
5.2	Aske Kursgård	84
5.3	Tjänsteexport.....	84
5.4	Arbetslivstjänster, ALT	84
5.5	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för , för 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	85
5.6	Anslagsutveckling.....	85
5.7	Beräknad öppen arbetslöshet och deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program 2007–2009	87
5.8	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	88
5.9	Anslagsutveckling.....	88
5.10	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	89
5.11	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	90
5.12	Anslagsutveckling.....	90
5.13	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	90
5.14	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	91
5.15	Anslagsutveckling.....	91
5.16	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	93
5.17	Anslagsutveckling.....	93
5.18	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	93
5.19	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för för 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	94

5.20	Anslagsutveckling.....	94
5.21	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	95
5.22	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	95
5.23	Anslagsutveckling.....	95
5.24	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	96
5.25	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	96
5.26	Anslagsutveckling.....	97
5.27	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet.....	98
5.28	Anslagsutveckling.....	98
5.29	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	98
5.30	Anslagsutveckling.....	99
5.31	Nettoutgifter m.m för anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2004 respektive 2005	99
5.32	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	99
5.33	Anslagsutveckling.....	100
5.34	Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	100

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att Integrationsverket avvecklas per den 1 juli 2007,
2. godkänner att under 2007 lån får tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 400 000 000 kronor (avsnitt 3),
3. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor under 2008–2011 (avsnitt 5.9.3),
4. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 900 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 5.9.4),
5. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 400 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 5.9.6),
6. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013* ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 900 000 000 kronor under 2008–2015 (avsnitt 5.9.7),
7. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:8 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför framtida behov av anslag på högst 7 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 5.9.8),
8. godkänner regeringens förslag att avskaffa vissa anställningsstöd (avsnitt 5.8),
9. godkänner regeringens förslag att avskaffa datortek (avsnitt 5.8),
10. godkänner regeringens förslag i fråga om arbetsmarknadsutbildning i det reguljära utbildningsväsendet (avsnitt 5.8),
11. godkänner regeringens förslag att avskaffa interpraktikstipendier (avsnitt 5.8),
12. godkänner regeringens förslag att avskaffa friåret (avsnitt 5.8),
13. för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		Anslagstyp	
10:1	Integrationsverket	ramanslag	46 730
10:2	Integrationsåtgärder	ramanslag	136 742
10:3	Kommunersättning	ramanslag	3 831 904
10:4	Hemutrustningslån	ramanslag	14 519
10:5	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	ramanslag	41 479
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	5 057 506
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	38 083 302
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	3 520 377
22:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	ramanslag	12 601 146
22:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	131 194
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 808 821
22:7	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	ramanslag	290 000
22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	22 041
22:9	Bidrag till administration av grundbeloppet	ramanslag	49 186
22:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	ramanslag	7 703
22:11	Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	954 749
22:12	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	ramanslag	52 979
Summa			66 650 378

2 Arbetsmarknad

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik samt från 2007 även Integrationspolitik och Storstadspolitik.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag anslag 2007	Beräknat anslag 2008	Beräknat anslag 2009
Arbetsmarknadspolitik	69 568	71 136	70 873	62 579	55 359	54 959
Integrationspolitik ²	-	-	-	4 071	3 789	2 976
Totalt för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	69 568	71 136	70 873	66 650	59 148	57 935

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Tidigare tillsammans med politikområdet Storstadspolitik redovisat under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Från 2007 beräknas utgifterna under utgiftsområdet. Inga utgifter beräknas för politikområdet Storstadspolitik.

Riksdagen har på regeringens förslag beslutat om ändringar av utgiftsområden (prop. 2005/06:100, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333). För utgiftsområde 13 Arbetsmarknad innebär detta att politikområdena Integrationspolitik och Storstadspolitik bör ingå i utgiftsområdet. Som en konsekvens av detta föreslås därför att vissa anslag som under innevarande år finns upptagna under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar beräknas under utgiftsområdet vilket närmare redogörs för under avsnitt 5.3 och 5.4. Med anledning av detta ökar ramen för utgifts-

området med 3 993 miljoner kronor 2007. Utöver detta förklaras utgiftsförändringarna främst av det som redogörs för under politikområdet Arbetsmarknadspolitik, avsnitt 5.2.

Beloppen för härledning av ramnivå 2007–2009 förklaras i huvudsak av det som framgår av härledningen av anslagsnivån för anslagen 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*, 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* samt 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	72 995	72 995	72 995
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	47	135	253
Beslut	-10 587	-14 938	-13 597
Övriga makroekonomiska förutsättningar	2 006	6	-2 384
Volymer	1 242	1 063	282
Överföring till/från andra utgiftsområden		2	6
Övrigt	947	-115	380
Ny ramnivå	66 650	59 148	57 935

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 2.3 Ramnivå 2006 Realekonomiskt fördelad

Miljoner kronor

	2007
Transfereringar ¹	60 910 836
Verksamhetsutgifter ²	5 723 868
Investeringar ³	15 673
Summa ramnivå	66 650 377

¹ Avser inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Avser resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Avser utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen av ramen för utgiftsområdet visar hur anvisade medel beräknas användas. Fördelningen baseras på utfall 2005 samt kända förändringar av anslagens användning. Huvuddelen avser transfereringar i form av bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

2.3 Skatteutgifter

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2006 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2007 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Statens stöd inom utgiftsområdet redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad, och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt.

Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden inte minst inom arbetsmarknadspolitik. Dessa påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på statsbudgetens utgiftssida.

En utförlig beskrivning av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2006 års ekonomiska vårproposition. I följande avsnitt redovisas nettoberäknade skatteutgifter med politikområdesanknytning som kan hänföras till utgiftsområdet. De enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik redovisas närmare i avsnitt 5.3, där även en kort förklaring av respektive skatteutgift ges.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2006	Prognos 2007
Politikområde Arbetsmarknadspolitik	12 286	7 479
Totalt för utgiftsområde 13	12 286	7 479

3 Integrationspolitik

3.1 Omfattning

Integrationspolitiken omfattar frågor om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk eller religiös bakgrund, invandrares etablering i det svenska samhället, svenskt medborgarskap, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande samt åtgärder för att förebygga och motverka etnisk och religiös diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

Inom politikområdet finns myndigheterna Integrationsverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot diskriminering.

Integrationspolitiken är sektorsövergripande och genomförs till stor del inom andra politikområden.

skyddsbehövande i övrigt öka betydligt jämfört med åren innan 2006 huvudsakligen till följd av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut. Integrationsverket avvecklas per den 1 juli 2007 och anslaget minskas med 46 miljoner kronor 2007. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering förstärks med 13 miljoner kronor. De medel som aviserades för vidgat storstadsarbete i den ekonomiska vårpropositionen 2006 anslås på anslaget 10:2 Integrationsåtgärder för insatser i syfte att bryta utanförskap. Anslaget ökas också med 20 miljoner kronor i förhållande till vad som tidigare beräknats för en fortsatt satsning på åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld. Sammantaget ökar därför anslaget med 29 miljoner kronor för 2007 och för 2008.

3.2 Utgiftsutveckling

I prognosen för åren 2007–2009 beräknas antalet kommunmottagna flyktingar och

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet ¹

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ²	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
10:1 Integrationsverket	87,7	97,5	98,1	46,7	0,0	0,0
10:2 Integrationsåtgärder	96,4	109,1	112,6	136,7	116,7	86,7
10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	1 736,0	3 126,2	3 187,0	3 831,9	3 615,7	2 831,8
10:4 Hemutrustningslån	14,3	10,5	11,0	14,5	14,5	14,5
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	23,7	31,2	30,8	41,5	42,0	42,6
Totalt för politikområde Integrationspolitik	1 958,1	3 374,5	3 439,5	4 071,3	3 788,9	2 975,6

¹ Politikområdet Integrationspolitik har tidigare tillhört U08 Invandrare och flyktingar och är fr.o.m. 2007 fört till U013 Arbetsmarknadspolitik

² Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

3.3 Mål

De nuvarande målen för integrationspolitiken fastställdes av riksdagen hösten 1997 (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU6, rskr.1997/98:68) samt kompletterades 2001 (prop. 2000/2001:01, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:72) och 2002 (prop. 2002/2003:01, bet. 2002/03:SfU2, rskr. 2002/03:46).

Integrationspolitikens mål är enligt dessa beslut:

- lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Den tidigare regeringen konkretiserade de tre målen i 24 uppföljningsbara mål inom olika områden. Målen presenterades i budgetpropositionen för 2006.

I denna budgetproposition görs beskrivningen av genomförda insatser och resultat av integrationspolitiken i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för politikområden bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

En ambition inom integrationspolitiken har varit att politikens mål skall förverkligas genom insatser riktade till hela samhället inom flertalet politikområden. I avsnitt 3.5 redovisas kortfattat de insatser som gjorts inom alla politikområden för att de 24 målen skall uppnås. Resultat i förhållande till målen redovisas i avsnitt 3.6.1 Mer detaljerade redovisningar av insatser och resultat återfinns i budgetpropositionens avsnitt för respektive politikområde.

De särskilda budgetmedel som finns inom politikområdet Integrationspolitik har använts till insatser mot diskriminering, till etablering för nyanlända samt för att stödja, utveckla och påskynda arbete som bedrivs på andra politikområden eller av kommuner och andra aktörer. Inriktningen på insatserna har styrts av två verksamhetsområdesmål, beslutade av

den tidigare regeringen. Det ena är att kunskapen skall öka inom olika samhällsområden ur ett integrationsperspektiv, det andra är att myndigheters, kommuners och andra aktörers förutsättningar att beakta allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund skall öka. I avsnitt 3.3.4 redovisas insatser och resultat inom politikområdet med utgångspunkt i dessa verksamhetsområdesmål som också är direkt styrande för Integrationsverket och Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO). Resultaten av insatserna redovisas i avsnitt 3.6.2

3.4 Insatser inom politikområdet

3.4.1 Insatser inom verksamhetsområde Tillståndet och utvecklingen

Mål: Kunskapen om levnadsvillkor och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationsperspektiv skall öka.

Integrationsverkets insatser

Kunskap om integrationspolitikens genomförande och resultat på olika områden

Integrationsverket har i april 2006 publicerat *Rapport Integration 2005*. Rapporten är en återkommande samling fördjupande analyser över tillståndet och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationsperspektiv. Årets rapport belyser utifrån statistik, forskning och utvärderingar integrationen inom fem huvudområden: arbetsmarknad och egenföretagande, ungdomsskolan, vuxenutbildning och validering, boende samt folkhälsa.

Viktigare resultat från Integrationsverkets kunskapsbyggande insatser presenteras i avsnitt 3.5.3.

Kunskap om nyanländas introduktion

Integrationsverket har genomfört en uppföljning av kommunernas introduktion för

flyktingar. Resultaten har publicerats i rapporten *Introduktion för nyanlända invandrare – enkätundersökning 2004*. Verket har också genomfört en uppföljning av kommunernas kostnader för försörjningsstöd till flyktingar som togs emot 2001 i förhållande till den statliga ersättningen.

Kunskap om diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning
Integrationsverket har genomfört och publicerat en analys av tillståndet och utvecklingen avseende rasism och främlingsfientlighet i antologin *Rasism och främlingsfientlighet i Sverige*. Attityder, erfarenheter och kunskaper om rasism, främlingsfientlighet och integration har följts upp genom enkätundersökningen *Integrationsbarometern*. Integrationsverket har också inlett en undersökning av förekomst av diskriminering i arbetslivet genom s.k. praktikprovning. En nationell undersökning av upplevelse av diskriminering pågår och slutredovisas hösten 2007. En undersökning om arbetsgivares kunskaper om diskrimineringslagstiftning redovisades sommaren 2006.

Kunskap om verksamheten i statliga och kommunala myndigheter

I rapporten *Verksamhetsintegrerat mångfaldsarbete*, som Integrationsverket publicerat 2006, kartläggs tolv statliga myndigheters arbete med att anpassa sin verksamhet till ett samhälle med etnisk och kulturell mångfald bland befolkningen. Kartläggningen visar på brister i många myndigheters kunskaper om hur de kan utveckla verksamheten för att anpassa den efter befolkningens behov och om hur de skall tolka integrationspolitiken. I rapporten lämnas förslag för tydligare styrning och uppföljning av myndigheternas genomförande av integrationspolitiken.

Andra insatser inom verksamhetsområdet

DO:s insatser för kunskapsbyggnad

På uppdrag av bl.a. DO genomförde Statistiska centralbyrån (SCB) 2005 en enkätundersökning som redovisades i rapporten *Upplever man att man blir*

diskriminerad? Undersökningen visar att varannan person av de tillfrågade upplever att de någon gång har blivit diskriminerade. Majoriteten av dessa har upplevt diskriminering flera gånger, särskilt inom arbetslivet och vid besök på restauranger. Undersökningen visar att 70 procent har kännedom om att det enligt svensk lag finns skydd mot diskriminering. I likhet med andra undersökningar visar även denna undersökning att anmälningsbenägenheten är låg.

Andra insatser

Alla former av etnisk och religiös diskriminering skall motverkas. Det rättsliga skyddet mot diskriminering på individnivå har stärkts och arbete pågår för att åstadkomma ytterligare förstärkningar av det skyddet.

Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering överlämnade sitt slutbetänkande *Integrationens svarta bok. Agenda för jämlikhet och social sammanhållning* (SOU 2006:79) i augusti 2006. Betänkandet remissbehandlas under hösten 2006.

Den tidigare utredningen om strukturell diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet lämnade sitt slutbetänkande *Det blågula glashuset – strukturell diskriminering i Sverige* (SOU 2005:56) i juni 2005. Betänkandet har remissbehandlats.

3.4.2 Insatser inom verksamhetsområde Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter

Mål: Öka myndigheters, kommuners och andra aktörers förutsättningar att beakta allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Integrationsverkets insatser

Stöd till myndigheter och andra aktörer

Integrationsverket medverkar i NUTEK:s arbetsgrupper om tillväxt, regional utvecklingsplanering och strukturfonder och ingår i den nationella övervakningskommittén för Europeiska Socialfonden (ESF) Mål 3. Regeringen har också gett NUTEK i uppdrag att utveckla metoder och verktyg för att öka

genomslaget för integration, mångfald och arbete mot diskriminering i det regionala utvecklingsarbetet. Uppdraget genomförs i samarbete med Arbetslivsinstitutet, AMS, Glesbygdsverket, Integrationsverket, Institutet för tillväxtpolitiska studier och några pilotlän. Integrationsverket har också samverkat med Statens kvalitets- och kompetensråd i utformningen av förslag om det framtida arbetet för mångfald inom statliga myndigheter. Integrationsverket har vidare bistått Glesbygdsverket med kunskap och underlag i arbetet med integration i gles- och landsbygd. Metoder för hälsokonsekvensbedömningar har tagits fram i samverkan med Statens folkhälsoinstitut.

Nyanländas introduktion

Integrationsverket betalar ut ersättning till kommunerna enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Utbetalningarna har uppgått till ca 1,7 miljarder kronor under 2005. Av den utbetalda summan utgör 85,3 miljoner kronor grunder-sättning till de 173 kommuner som ingått överenskommelser om flyktingmottagande. Totalt togs 8 675 personer emot under 2005, en minskning med 534 personer jämfört med 2004. Den statliga schablonersättningen till kommunerna, som baseras på antalet mottagna flyktingar uppgick till cirka 1,3 miljarder kronor. Ersättning lämnas också för vissa kostnader m.m.

Inom ramen för kommunersättningsanslaget disponerade Integrationsverket 30 miljoner kronor för ersättning för extraordinära kostnader som de andra ersättningarna inte täcker. En mindre del beviljas för direktmottagning av kvotflyktingar och som ekonomisk kompensation i samband med organiserat mottagande av flyktingar som flyttade från vissa kommuner i en storstadsregion.

Den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut innebär att ca tre gånger så många flyktingar och skyddsbehövande i övrigt beräknas tas emot i landets kommuner under 2006 jämfört med tidigare år. Ett tillfälligt stöd lämnas till kommunerna i form av en extra ersättning med 20 000 kronor för varje person som tas emot under 2006. En förutsättning är att kommunerna ökar sitt mottagande och att

detta sker enligt en särskild tidplan. Utöver det tillfälliga stödet disponerar Integrationsverket också 100 miljoner kronor för särskilda kostnader som kommunerna kan ha för att snabbt kunna ordna boende för personer från Migrationsverkets anläggningsboende. Syftet är att mottagningen skall ske skyndsamt. Vidare har Integrationsverkets förvaltningsanslag ökat tillfälligt med 6,5 miljoner under 2006 för att kunna förstärka verkets personalstyrka. En tillfällig projektorganisation har inrättats för att möta det ökade behovet av kommunplatser under 2006.

Den centrala överenskommelsen som tecknades 2001 om utveckling av introduktionen mellan Integrationsverket, Arbetsmarknadsverket, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Skolverket samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är en utgångspunkt för nationell samverkan för en bättre introduktion för nyanlända.

Till följd av den centrala överenskommelsen har också antalet lokala och regionala överenskommelser om att förbättra introduktionen ökat. Överenskommelser finns i dag i 17 län och ungefär 100 kommuner. Integrationsverket har också samordnat ett utvecklingsarbete för att stärka och utveckla samverkan på regional och lokal nivå för att åstadkomma en snabbare och effektivare introduktion för nyanlända invandrare.

Integrationsverket har också fått i uppdrag att utforma rekommendationer för omfattning och form av samhällsinformation till nyanlända.

Stöd till antidiskrimineringsverksamheter

Integrationsverket fördelar statligt stöd till antidiskrimineringsverksamheter i enlighet med förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering.

Integrationsverket har utvärderat verksamheterna under året.

Stöd till Centrum mot rasism

Integrationsverket fördelar statligt bidrag enligt särskilda riktlinjer till Centrum mot rasism (CMR), som är en ideell rikstäckande paraplyorganisation för ett antal frivilligorganisationer. CMR har utvärderats av Integrationsverket.

Stöd till organisationer som främjar integration

Integrationsverket fördelar stöd enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. Under 2005 har ca 18 miljoner kronor fördelats till riksorganisationer bildade på etnisk grund och närmare 7 miljoner kronor i projektstöd till organisationer som främjar integration.

Vid fördelning av projektmedel har Integrationsverket under 2005 prioriterat insatser för att förebygga och motverka främlingsfientlighet och rasism samt för jämställdhet mellan könen. Under 2006 prioriteras insatser för att underlätta nyanlända invandrades etablering.

Efter synpunkter från Riksrevisionen har Integrationsverket sett över rutinerna för handläggning och beslut i bidragsärenden. Integrationsverket har också påbörjat en ekonomisk granskning av alla riksorganisationer som fått organisations- och verksamhetsstöd under år 2004.

EU:s flyktingfond

Integrationsverket medverkar i besluten om fördelning av projektmedel ur EU:s flyktingfond. Fonden redovisas under utgiftsområde 8 politikområde 12 Migrationspolitik.

DO:s insatser*Anmälningar om diskriminering*

DO:s uppgifter anges i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan, lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering och lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Totalt inkom 888 diskrimineringsanmälningar till DO under 2005, vilket motsvarar en ökning med 94 ärenden (12 procent) i förhållande till år 2004 och med 125 ärenden (17 procent) jämfört med 2003. Störst har ökningen varit på områdena restaurangbranschen, arbetsmarknad och sjukvård. 859 ärenden avgjordes under året, vilket var på samma nivå som år 2004.

Aktiva åtgärder

DO utövar tillsyn över att kraven på aktiva åtgärder enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan efterföljs.

Den branschvisa tillsynen som DO inledde 2003 och 2004 fortsatte även under 2005. DO har fokuserat sin tillsyn på större arbetsgivare för att få ett större genomslag. De branscher DO hittills granskat är: managementkonsulter, konsumtions- och dagligvaruhandeln, advokatbyråer, fackförbund och centralorganisationer, medieföretag, arbetsgivarorganisationer, revisionsföretag, universitet och högskolor, företag som anslutit sig till Global Compact eller Globalt Ansvar samt statliga myndigheter.

Överläggning, information och utbildning

DO har identifierat olika målgrupper för att informera och utbilda om diskrimineringsfrågor.

DO har under året fördjupat arbetet med att öka kunskapen om etnisk och religiös diskriminering hos arbetsgivare, fackliga företrädare, kommunala förvaltningar, skolor, rättsväsendet, arbetsförmedlare, Svenska kyrkan och näringsidkare. Insatserna har koncentrerats på att stimulera myndigheterna och organisationerna till eget arbete och förse dem med användbart innehåll för egna utbildnings- och informationsinsatser.

DO har genomfört särskilda informations- och utbildningsinsatser avseende krogdiskrimineringen.

DO har vidareutvecklat och organiserat sitt arbete med att ge råd och stöd till antidiskrimineringsbyråerna.

Andra insatser inom verksamhetsområdet*Insatser mot s.k. hedersrelaterat våld och förtryck*

Under perioden 2003–2007 sker en satsning med 180 miljoner kronor för att bistå flickor och pojkar samt unga kvinnor och män som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck från sina nära anhöriga.

Huvuddelen av medlen har hittills fördelats till länsstyrelserna för förebyggande åtgärder,

bl.a. utbildning och attitydpåverkande insatser. Centrala myndigheter som Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Ungdomsstyrelsen, Myndigheten för skolutveckling och Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund har fått i uppdrag att förbättra kunskaperna och öka medvetenheten om problemet hos dem som kommer i kontakt med utsatta ungdomar. T.o.m. augusti 2006 hade knappt 153 miljoner kronor tagits i anspråk. I uppdraget till länsstyrelserna i de tre storstadslänen ingår att lämna stöd till att skyddat boende inrättas eller utvecklas.

I juni 2006 ökades länsstyrelsernas anslag med ytterligare knappt 36 miljoner kronor för stöd till insatser till ungdomar som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld. Av dessa medel avser sammanlagt 5 miljoner kronor stöd till projekt på nationell eller länsövergripande nivå som skall fördelas av Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att göra en nationell kartläggning av förekomsten av hedersrelaterat hot och våld riktat mot ungdomar från nära anhöriga. Uppdraget rapporteras i januari 2007.

Hela satsningen mot hedersrelaterat våld skall utvärderas av Centrum för utvärderingsforskning (UCER) vid Umeå universitet. En slutrapport skall vara klar den 30 juni 2008.

En nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter

En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2005/06:95) överlämnades till riksdagen den 14 mars 2006. Det finns ett tydligt fokus på åtgärder mot diskriminering i handlingsplanen.

Diskrimineringskommitténs slutbetänkande

Diskrimineringskommittén överlämnade i februari 2006 sitt slutbetänkande *En sammanhållen diskrimineringslagstiftning* (SOU 2006:22). Betänkandet innehåller kommitténs förslag om en sammanhållen lagstiftning mot diskriminering och en ny sammanslagen ombudsmannamyndighet. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen bereds i Regeringskansliet.

3.5 Insatser utanför politikområdet

3.5.1 Allmänt

Enligt förordningen (1986:856) om de statliga myndigheternas ansvar för integrationspolitiken har alla myndigheter ett ansvar för att integrationspolitiken införlivas i verksamheten. Myndigheterna skall fortlöpande beakta samhällets etniska och kulturella mångfald både när de utformar sin verksamhet och när de bedriver den. Myndigheterna skall också verka för lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund samt i sin verksamhet särskilt motverka alla former av etnisk diskriminering. Enligt förordningen skall myndigheterna också vid behov samråda med Integrationsverket om hur insatser enligt förordningen skall utformas samt delta i överläggningar med DO när ombudsmannen finner det lämpligt.

Utöver det generella kravet har ett sextiototal centrala myndigheter särskilda uppdrag och återrapporteringskrav med integrationspolitisk inriktning i regleringsbrev för 2006. Vidare har ett antal regionala myndigheter fått uppdrag och återrapporteringskrav med integrationspolitisk inriktning.

Samlad uppföljning av integrationspolitikens resultat

I budgetpropositionen för 2006 redovisade den tidigare regeringen ett samlat system för uppföljning av insatser och resultat i förhållande till 24 integrationspolitiska mål på elva områden. I avsnittet nedan redovisas genomförda insatser för att uppnå dessa mål.

3.5.2 Områdesvis redovisning av insatser

I detta avsnitt beskrivs kortfattat viktigare insatser för att uppnå den tidigare regeringens 24 mål för integrationspolitiken inom elva områden. För utförligare redovisningar av insatser hänvisas till budgetpropositionens avsnitt för respektive politikområde.

Insatser för integration på arbetsmarknaden

Arbetsmarknadsverkets (AMV) uppdrag att med hjälp av olika insatser och program underlätta för utrikes födda kvinnor och män att

få arbete har sin utgångspunkt i den generella arbetsmarknadspolitiken. Vissa säråtgärder har också genomförts, framför allt insatser under invandrades första tid i Sverige. Så har t.ex. särskilda medel använts för arbetsplatsintroduktion. Vidare har personalförstärkningar på arbetsförmedlingarna i storstadsregionerna genomförts i syfte att stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Arbetspraktik i form av prova-på-platser har anordnats för arbetssökande utan erfarenhet av svenskt arbetsliv eller med begränsad sådan erfarenhet samt arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens för att tydliggöra individens meriter i matchningshänseende. Insatserna har funnits i arbetsförmedlingens programutbud sedan februari respektive maj 2005.

En försöksverksamhet inleddes den 1 juli 2006 i tre län där arbetsförmedlingen ges ett sammanhållande ansvar för introduktionsinsatser till nyanlända i syfte att stödja en snabb etablering på arbetsmarknaden.

För att stärka invandrade akademikers möjligheter till arbete har olika satsningar på bl.a. utbildning för lärare och kompletterande utbildning för jurister genomförts.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har fått i uppdrag att följa upp arbetsförmedlingens insatser och program för att främja integrationen på den svenska arbetsmarknaden.

Insatser för integration på utbildningsområdet

En lag mot diskriminering och annan kränkande behandling av elever i skolan trädde i kraft den 1 april 2006. Lagen som omfattar utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen förbjuder direkt och indirekt diskriminering och annan kränkande behandling samt fastställer skolans ansvar för aktiva åtgärder på området. Lagen innebär också förbättrade möjligheter till skadestånd vid diskriminering eller annan kränkande behandling i skolan.

Myndigheten för skolutveckling har i sitt utvecklingsarbete fokuserat på skolor i segregerade områden och barns språkutveckling. Skolverket skall tydligare redovisa uppgifter uppdelade efter bl.a. etnisk och kulturell bakgrund och social bakgrund samt öka kunskapen om hur etnicitet och

social bakgrund förhåller sig till resurstilldelning och målpuppfyllelse i skolan.

Samtliga universitet och högskolor har upprättat handlingsplaner för breddad rekrytering och skall redovisa resultat av arbetet i samband med årsredovisningen för 2008.

Insatser för mångfald och mot diskriminering inom statlig arbetsgivarpolitik

Som ett led i att stärka och utveckla arbetet för mångfald och antidiskriminering vid myndigheterna har ett stort antal myndigheter fått i uppdrag att delta i ett regionalt utvecklingsprojekt om mångfald och antidiskriminering. Verket för förvaltningsutveckling leder och samordnar verksamheten. Statskontoret har fått i uppdrag att utvärdera projektet.

Resultaten av myndigheternas arbete för att öka den etniska och kulturella mångfalden följs upp dels i samband med uppföljningen av kompetensförsörjningen, dels genom Arbetsgivarverkets återkommande redovisningar av statistik avseende andelen statsanställda med utländsk bakgrund.

På Stockholms universitet bedrivs sedan årsskiftet 2004/05 en högre praktisk förvaltningsutbildning. Syftet med utbildningen är att säkerställa att statsförvaltningen har tillgång till medarbetare med kunskap i olika språk samt erfarenheter och kunskaper om olika kulturer och religioner. Även Göteborgs universitet och Malmö högskola skall bedriva sådan utbildning.

Andra insatser mot diskriminering

En ny förordning med krav på att ett trettioårigt statliga myndigheter skall använda antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt trädde i kraft den 1 juli 2006. Förordningen gäller för diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion, kön, sexuell läggning och funktionshinder.

AMS har fått i uppdrag att tillförsäkra att personalen utvecklar och vidmakthåller goda kunskaper om de mänskliga rättigheterna, bl.a. avseende skyddet mot diskriminering.

Insatser för nyanlända invandrare – sysselsättning och utbildning

Syftet med undervisning i svenska för invandrare (sfi) har renodlats till kunskaper i svenska språket och alfabetisering.

Myndigheten för skolutveckling har i februari 2004 fått i uppdrag att utveckla ämneskompetensen hos lärare inom sfi.

Myndigheten för skolutveckling har i uppdrag att arbeta fram en nationell strategi för utbildning av nyanlända elever i grundskolan och gymnasieskolan samt därmed motsvarande skolformer. Därutöver har Statens skolverk i uppdrag att utarbeta förslag på nationella mål och riktlinjer för utbildningen av nyanlända barn och ungdomar i grundskolan och gymnasieskolan samt därmed motsvarande skolformer.

Verket för högskoleservice har som mål att förkorta handläggningstiden avseende bedömning av utländska gymnasiebetyg. Valideringsdelegationen har fått i uppdrag att i samråd med Högskoleverket och Verket för högskoleservice se över effektiviteten och ansvarsfördelningen vid validering av utländska högskoleutbildningar i syfte att underlätta validering av utländsk utbildning och yrkeserfarenhet.

Insatser för integration i rättsväsendet

Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten och Brottsoffermyndigheten har i uppdrag att sträva efter en ökad etnisk mångfald bland personalen. Myndigheterna skall också arbeta mot förekomsten av diskriminering i verksamheten, bland annat genom utbildning av personalen.

Åklagarmyndigheten har i uppdrag att säkerställa att åklagarnas brottsbekämpning effektiviseras när det gäller brott med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska, islamofobiska eller homofobiska inslag samt olaga diskriminering. Rikspolisstyrelsen skall redovisa myndighetens brottsförebyggande arbete och insatser för kvalitetshöjning av brottsutredningen avseende dessa brott. Brottsofferfonden har fått i uppdrag att prioritera bl.a. verksamheter och projekt som riktar sig till offer för brott med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska, islamofobiska eller homofobiska inslag. Brottsförebyggande rådet har från och med 2006 fått ansvar för statistikföring avseende hatbrott.

Insatser för integration i boende

Inom ramen för storstadsarbetet har insatser skett i utsatta bostadsområden. Erfarenheter

från detta arbete förs nu vidare in i ordinarie strukturer.

Insatser inom demokratipolitiken

Den tidigare regeringen har beslutat om ett åtgärdsprogram i syfte att bekämpa utanförskap och öka valdeltagandet. Tolv kommuner beviljades bidrag för insatser som syftar till att öka kunskapen om det svenska demokratiska systemet i allmänhet och valfrågor i synnerhet inför valet 2006.

Den tidigare regeringen har avsatt sammantaget ca 21 miljoner kronor för att bl.a. främja ett högt valdeltagande. Insatserna har avsett en demokratisatsning, vissa insatser för att främja de mänskliga rättigheterna samt vissa insatser för att stärka romernas inflytande i samhället.

Insatser för integration och hälsa

På initiativ av Integrationsverket och Migrationsverket har en överenskommelse träffats mellan flera centrala aktörer om en nationell samsyn kring hälsa under nyanländas första tid i Sverige.

Statens folkhälsoinstitut tog under 2004 ett initiativ till ett samverkansprojekt för att belysa sambanden mellan diskriminering och hälsa. I uppdraget som redovisades i september 2006 har Folkhälsoinstitutet beaktat olika etniska gruppers villkor och förutsättningar.

Insatser för integration i socialförsäkrings-systemet

Försäkringskassan har i regleringsbrevet för 2006 fått i uppdrag att redovisa utvecklingen mot det särskilda integrationspolitiska målet att skillnaderna i sjukfrånvaro mellan utrikes födda och födda i Sverige skall minska. Uppdraget skall redovisas våren 2007.

Insatser för integration på kulturområdet

Det särskilda mångkulturåret 2006 är en satsning på att stärka och ytterligare främja etnisk och kulturell mångfald i samhället och särskilt kulturlivet.

Alla statliga kulturinstitutioner har under 2006 fått i uppdrag att integrera ett mångfaldsperspektiv i hela verksamheten och att därvid lägga särskild tonvikt på insatser för att främja etnisk och kulturell mångfald.

3.6 Resultat

3.7 Resultat av de samlade insatserna för integration

Om redovisningen

I detta avsnitt redovisas resultaten av de samlade insatserna för integration inom alla politikområden. Resultaten redovisas i förhållande till de 24 integrationspolitiska mål som den tidigare regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2006. Redovisningen baseras på det samlade uppföljningssystemet för integrationspolitiken. 16 myndigheter har haft i uppdrag att följa upp målen med hjälp av 69 indikatorer. Då uppföljningssystemet varit under uppbyggnad finns statistik endast för vissa av indikatorerna. Integrationsverket har i uppdrag att ansvara för en samlad övergripande analys av utvecklingen och resultaten. Integrationsverket skall också analysera orsaker till utvecklingen över tid och bistå myndigheterna med kunskap om och metodik.

Samtliga indikatorer i uppföljningssystemet redovisas för kvinnor och män. Där det är relevant, analyseras barns och ungdomars levnadsvillkor särskilt.

Uppföljning av särskilda mål

Sysselsättning och arbete i nivå med egen kompetens

Mål: Sysselsättningen bland utrikes födda skall öka och närma sig den för hela befolkningen.

Det finns fyra indikatorer som skall användas för att mäta målet (sysselsättning, arbete i nivå med kompetens, arbetslöshet och försörjningsstöd).

Sysselsättningen har minskat mellan åren 2000 och 2004 för inrikes och utrikes födda, såväl för män som för kvinnor. I april 2005 infördes en ny EU-anpassad AKU-statistik, vilket medför att resultaten inte är helt jämförbara med de tidigare undersökningarna. Hur mycket av förändringarna som är beroende av statistikomläggningen är svårt att uppskatta.

Tabell 3.2 Andel sysselsatta bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år

År	inrikes födda män %	utrikes födda män %	inrikes födda kvinnor %	utrikes födda kvinnor %
2000	82,5	69,0	78,2	58,7
2001	82,4	68,9	78,9	59,7
2002	81,9	67,7	78,8	60,1
2003	81,7	66,1	78,1	59,0
2004	81,3	65,5	77,7	57,8
2005	83,3	67,5	78,1	61,0

Källa: SCB. AKU, kvartal fyra

Tabell 3.3 Andel arbetslösa bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år

År	inrikes födda män %	utrikes födda män %	inrikes födda kvinnor %	utrikes födda kvinnor %
2000	3,0	6,8	2,3	4,8
2001	2,9	6,1	2,2	5,2
2002	3,1	6,4	2,2	4,7
2003	4,1	8,6	3,0	6,0
2004	3,6	8,4	3,2	6,2
2005	4,5	10,4	4,2	10,3

Källa: SCB. AKU, kvartal fyra

Tabell 3.3 visar att en klart större andel utrikes födda är arbetslösa i jämförelse med inrikes födda och att arbetslösheten ökat under perioden 2000 till 2005 i alla grupper. Skillnaderna i arbetslöshet mellan inrikes födda män och kvinnor och utrikes födda män och kvinnor har ökat från 2004 till 2005. Omläggningen av AKU-statistiken under 2005 påverkar resultaten för 2005.

Mål: Andelen utrikes födda med högskoleutbildning som har ett arbete i nivå med den egna kompetensen skall öka.

Ungefär 80 procent av inrikes födda akademiker och 60 procent av utrikes födda akademiker hade ett kvalificerat arbete år 2002 (Ekberg och Rooth i Rapport Integration 2003). Någon uppföljning av denna studie är ännu inte genomförd varför slutsatser om utvecklingen är svåra att dra. Utrikes födda akademiker har dock svårt att göra karriär. En undersökning visar att utrikes födda akademiker som kom till Sverige åren före 1990 bara hade förbättrat sin ställning lite år 2001. Utvecklingen var sämst för de kvinnliga akademiker som började i ett lågstatusyrke.

Risken för att bli inlåst i ett lågstatusyrke är ungefär densamma för utrikes födda oavsett födelseland (Rooth i Rapport Integration 2005).

Utbildning i grund- och gymnasieskolan

Mål: Andelen elever med utländsk bakgrund som lämnar grundskolan med fullständiga betyg skall successivt öka.

Mål: Andelen elever med utländsk bakgrund som efter fyra år lämnar gymnasieskolan med slutbetyg från ett nationellt eller specialutformat program skall successivt öka.

Tabell 3.4 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar grundskolan med fullständiga betyg

År	pojkar med svensk bakgrund %	pojkar med utländsk bakgrund %	flickor med svensk bakgrund %	flickor med utländsk bakgrund %
2000	79	64	86	74
2001	77	63	84	73
2002	78	64	84	73
2003	79	64	84	73
2004	80	64	85	73
2005	80	65	85	72
förändring 2000-05	+1	+1	-1	-2

Källa: Skolverket

Andelen elever som lämnat grundskolan med fullständiga betyg har förändrats marginellt under perioden med undantag av flickor med utländsk bakgrund där trenden är neråtgående. Flickor med utländsk bakgrund har i genomsnitt högre meritvärde än pojkar med svensk bakgrund vilket indikerar att spridningen av studieresultat är stor inom gruppen flickor med utländsk bakgrund. Skillnaderna mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund avseende fullständiga betyg är stora medan skillnaderna mellan könen i respektive grupp är mindre.

Tabell 3.5 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar gymnasieskolan efter fyra år med slutbetyg

År	män, svensk bakgrund %	män, utländsk bakgrund %	kvinnor, svensk bakgrund %	kvinnor, utländsk bakgrund %
2000	73	54	78	65
2001	76	57	80	66
2002	72	54	78	63
2003	73	57	78	69
2004	75	58	80	68
2005	76	60	80	69
förändring 2000-05	+3	+6	+2	+4

Källa: Skolverket

Andelen elever som lämnar gymnasieskolan med slutbetyg efter fyra års studier har ökat såväl bland kvinnor och män med svensk bakgrund som bland kvinnor och män med utländsk bakgrund. Ökningen har varit störst bland män med utländsk bakgrund. Skillnaderna mellan elever med svensk och utländsk bakgrund är dock fortfarande stora, särskilt markant är skillnaden mellan männen.

Etnisk och kulturell mångfald inom staten

Mål: Den etniska och kulturella mångfalden bland de anställda i statsförvaltningen skall öka på alla nivåer.

Det finns två indikatorer som används för att mäta målet avseende anställda inom statsförvaltningen och anställda på olika nivåer.

Tabell 3.6 Andel anställda med utländsk bakgrund inom statsförvaltningen jämfört med deras andel i förvärvsarbetsande åldrar i befolkningen

År	statsan- anställda män %	statsan- anställda kvinnor %	i förvärvsar- betande åldrar män %	i förvärvsar- betande åldrar kvinnor %
2003	9,7	11,2	16,9	17,9
2004	9,8	11,4	17,3	18,3
2005	10,0	11,6	17,9	19,0

Källa: Arbetsgivarverket och SCB

Andelen statsanställda med utländsk bakgrund har ökat marginellt mellan 2003 och 2005 men andelen förvärvsarbetande med utländsk bakgrund ökar snabbare. Det återstår därför en betydande skillnad mellan andelen statsanställda med utländsk bakgrund och med andelen med utländsk bakgrund i förvärvsarbetande åldrar i befolkningen. Bland de nyanställda (antingen helt nya i statlig tjänst eller som bytt arbetsgivare inom staten sedan föregående år) hade 15,4 procent utländsk bakgrund 2005.

Tabell 3.7 Andel statsanställda med utländsk bakgrund inom lednings-, kärn- respektive stöd kompetens

År	ledning män %	ledning kvinnor %	kärn män %	kärn kvinnor %	stöd män %	stöd kvinnor %
2003	4,9	7,1	10,3	12,0	7,9	10,2
2004	5,2	6,9	10,7	12,4	7,9	10,3
2005	5,1	6,8	10,8	12,1	8,1	10,5

Källa: Arbetsgivarverket

Andelen män med utländsk bakgrund ökar i samtliga kompetens kategorier under den sammanlagda perioden 2003 och 2005. En viss minskning kan dock noteras för ledningskompetens under det senaste året. Att andelen kvinnor med utländsk bakgrund minskar inom ledningskompetens kan förklaras av att antalet kvinnor sammanlagt inom ledningskompetens ökat snabbare än antalet kvinnor med utländsk bakgrund. (Arbetsgivarverket).

Rättsväsendet

Mål: Andelen anställda inom rättsväsendet med utländsk bakgrund skall öka.

Mål: Inom rättsväsendet skall finnas kunskaper för att förebygga och motverka att diskriminering förekommer.

Tabell 3.8 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom polisorganisationen

År	Poliser män %	Poliser kvinnor %	Polis- aspiranter män %	Polis- aspiranter kvinnor %	Övriga män %	Övriga kvinnor %
2005	4	5	6	4	11	7

Källa: Polisens årsredovisning

Tabell 3.9 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom åklagarorganisationen

År	Åklagare män %	Åklagare kvinnor %	Åklagar aspiranter män %	Åklagar aspiranter kvinnor %	Adminis- tratorer män %	Adminis- tratorer kvinnor %
2005	2,7	5,3	0	0	17,1	4,2

Källa: Åklagarmyndighetens årsredovisning

Tabell 3.10 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom domstolsväsendet

År	Ordinarie domare %	Icke- ordinarie domare %	Notari- er %	Föredra- gande/ bered- nings- jurister %	Dom- stolssek- reterare %	Admi- ni- strati- on %
2005	4	6	8	5	6	11

Källa: Årsredovisning för Sveriges domstolar

Det finns fem indikatorer som skall användas för att mäta målen (anställda inom rättsväsendet samt olika utbildningsindikatorer). Statistik över andelen anställda med utländsk bakgrund redovisas för första gången här. Antal anställda inom respektive verksamhetsområde som genomgått utbildningar i diskriminerings- och mångfaldsfrågor kommer att redovisas i budgetpropositionen för 2008.

Bland notariater, som utgör den huvudsakliga rekryteringsbasen för domar- och åklagaryrket, är andelen med utländsk bakgrund högre än bland de yrkesverksamma domarna och åklagarna. Av nybörjarna på juristlinjen under 2005 hade 15 procent utländsk bakgrund. Det finns därmed goda förutsättningar att öka andelen anställda med utländsk bakgrund i juristyrken inom rättsväsendet.

Hälsa

Mål: Hälsan hos personer med utländsk bakgrund skall förbättras.

Det finns fyra indikatorer för att mäta målet. Alla indikatorerna mäter upplevt hälsotillstånd. I tabell 3.11 och 3.12 redovisas statistiken för hur kvinnor och män uppfattar sin hälsa. Någon motsvarande statistik för barn finns inte i dagsläget.

Tabell 3.11 Andel personer mellan 16-84 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som gott

År	män med svensk bakgrund %	män med utländsk bakgrund %	kvinnor med svensk bakgrund %	kvinnor med utländsk bakgrund %
2000/01	78	74	73	64
2002/03	80	71	73	66
2004/05	78	72	72	68
Förändring 2000/01-2004/05	±0	-2	-1	+4

Källa: SCB (ULF)

Upplevt gott hälsotillstånd är vanligare bland personer med svensk bakgrund och vanligare bland män än kvinnor. Det är framförallt män med utländsk bakgrund som har en sämre utveckling över tid. Samma trend kan utläsas i tabell 3.12 som redovisar andelen personer som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt.

Tabell 3.12 Andel personer mellan 16-84 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt

År	män med svensk bakgrund %	män med utländsk bakgrund %	kvinnor med svensk bakgrund %	kvinnor med utländsk bakgrund %
2000/01	5	9	7	12
2002/03	5	10	6	10
2004/05	5	10	6	11
Förändring 2000/01-2004/05	±0	+1	-1	-1

Källa: SCB (ULF)

Etnisk och religiös diskriminering

Mål: Etnisk och religiös diskriminering skall minska i samhället.

Mål: Det skall finnas god kunskap om förekomst och omfattning av etnisk och religiös diskriminering i det svenska samhället. Det skall finnas kunskap om mekanismer bakom diskriminering.

Mål: En större andel personer skall känna till och tillvarata sina rättigheter.

Mål: Arbetsgivare skall ha kunskap om diskrimineringslagstiftningen och skall arbeta för att förebygga diskriminering.

Avsikten är att mäta målen med hjälp av sex indikatorer som baseras på uppgifter från fyra urvalsundersökningar; Integrationsbarometern som riktas till allmänheten i stort, en undersökning riktad till personer med utländsk bakgrund, samt en arbetsgivarundersökning. I dagsläget finns inte statistik för indikatorn som mäter faktisk diskriminering.

Tabell 3.13 Andel personer som upplevt sig diskriminerade på grund av sin utländska bakgrund på arbetsplatsen under 2005

	män med utländsk bakgrund %	kvinnor med utländsk bakgrund %
Aldrig	76	79
1 gång	9	7
2-3 gånger	7	8
4- gånger	8	5
vet ej	0	1

Källa: Integrationsverket, 2006

Tabell 3.13, som baseras på uppgifter från utrikes födda personer, visar att 25 procent av männen och 21 procent av kvinnorna uppger att de upplevt att de blivit diskriminerade på arbetsplatsen under 2005. En stor andel anger att de blivit diskriminerade vid minst fyra tillfällen under året. Upplevd diskriminering är vanligast bland personer födda i Afrika och minst vanlig bland personer födda i länder i östra Europa.

Tabell 3.14 Andel personer som har kunskap om lagen om förbud mot diskriminering

År	Män %	Kvinnor %
2005	20	15

Källa: Integrationsverket (Integrationsbarometern)

Tabell 3.15 Andel personer som känner till vart de ska vända sig för att anmäla diskriminering

År	Män %	Kvinnor %
2005	28	22

Källa: Integrationsverket (Integrationsbarometern)

Integrationsbarometern som riktas till personer mellan 16-78 år bosatta i Sverige visar att de allra flesta inte har kunskap om lagen om förbud mot diskriminering (tabell 3.14). Var femte man och ännu färre kvinnor svarar att de

känner väl till eller ganska väl till vad lagen innebär för att skydda personer med annan etnisk bakgrund. Storstadsbor, personer med högre utbildning och personer med högre inkomster uppger oftare att de känner till lagen. Personer yngre än 30 år har sämre kunskaper än övriga åldersgrupper.

Drygt 28 procent av männen respektive 22 procent av kvinnorna anger att de vet vart de skall vända sig för att anmäla diskriminering (tabell 3.15). Även här är kunskaperna störst bland storstadsbor och personer med högre utbildning och lägre bland yngre.

Tabell 3.16 Andel personer mellan 16-78 år som blivit vittnen till etnisk diskriminering i olika situationer

År	gator, torg, restauranger etc. kvinnor %	gator, torg, restauranger etc. män %	vid kontakt med polisen kvinnor %	Vid kontakt med polisen män %	arbetsplatsen kvinnor %	arbetsplatsern män %
2003	17,5	17,7	4,0	5,6	10,0	8,0
2004	18,5	16,4	4,7	5,4	9,7	7,5
2005	17,2	15,6	4,5	4,1	7,4	6,2

Källa: Integrationsverket (Integrationsbarometern)

Tabell 3.17 Andel personer mellan 16-78 år som kan tänka sig att anmäla etnisk diskriminering som de blir vittnen till

År	muntlig anmälan kvinnor %	muntlig anmälan män %
2003	36,1	29,3
2004	41,7	31,0
2005	39,5	32,5

Källa: Integrationsverket (Integrationsbarometern)

Nästan 40 procent av kvinnorna och drygt 30 procent av männen kan tänka sig att anmäla etnisk diskriminering som de blir vittnen till. Det har skett en ökning av benägenheten att vittna sedan 2003. Mer än var tredje kvinna respektive man kan också tänka sig att medverka som vittne i en rättegång.

Tabell 3.18 Andel arbetsgivare i offentlig respektive privat sektor som har kunskaper om lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

	Offentlig sektor ¹ %	Privat sektor ² %
Mycket bra	8	4
Ganska bra	53	37

Källa: Integrationsverket, 2006

1. I urvalet ingår statliga myndigheter, sjukvård och omsorg
2. I urvalet ingår handel, hotell/restaurang och industri

Arbetsgivare i offentlig sektor uppger oftare att de har kunskaper om diskrimineringslagstiftningen när jämförelser görs med arbetsgivare i privat sektor. I offentlig sektor är det framför allt statliga myndigheter som anger goda kunskaper om lagstiftningen. I privat sektor är det framförallt arbetsgivare inom hotell och restaurang som anger detta. Inom den offentliga sektorn har arbetsgivare i storstad en högre generell kunskapsnivå medan det inom privat sektor är större arbetsgivare som har bättre kunskap.

Tabell 3.19 Andel arbetsgivare i offentlig respektive privat sektor som i olika avseenden har arbetat aktivt för att motverka diskriminering

	Offentlig sektor ¹ %	Privat sektor ² %
Samarbete med fack o. anställda	58	42
Eftersträvar mångfald, t.ex. via platsannonser	25	17
Regler/råd för bemötande finns	67	52
Utbildning av chefer	37	12

Källa: Integrationsverket, 2006

En större andel av de offentliga arbetsgivarna vidtar aktiva åtgärder när jämförelse görs med privata arbetsgivare. Detta är särskilt markant när det gäller utbildning om diskrimineringslagstiftningen för chefer där utbildning är tre gånger så vanligt i offentlig sektor.

Demokrati

Mål: Valdeltagandet skall öka väsentligt bland röstberättigade med utländsk bakgrund.

Mål: Andelen förtroendevalda med utländsk bakgrund skall öka.

Mål: Medborgerliga aktiviteter och politiska resurser skall öka bland personer med utländsk bakgrund.

Statistik kring valdeltagande bland röstberättigade med utländsk bakgrund i 2006 års val är tillgänglig först under 2007. Detsamma gäller uppgifter om antalet förtroendevalda med utländsk bakgrund efter valet 2006. För det tredje målet om medborgerliga aktiviteter och politiska resurser har regeringen givit Statistiska centralbyrån (SCB) i särskilt uppdrag att se över hur målet kan följas upp. SCB är även den myndighet som ansvarar för uppföljningen av de två övriga målen.

Nyanlända invandrare

Mål: Nyanlända vuxna invandrades möjligheter till en snabb etablering skall öka.

Mål: Barns och ungdomars möjligheter till en snabb integration skall öka.

I dag finns inte någon statistik som svarar mot de indikatorer som skall användas för att mäta målen. Integrationsverket har ett uppdrag att utveckla statistiken inom området. Verket har tidigare genomfört flera undersökningar och publicerat rapporter som ger en god bild av introduktionens utveckling. Sysselsättningen har ökat med vistelsetiden i Sverige för alla flyktingkohorter från dem som mottogs 1996 till dem som mottogs 2001. Ökningen är kraftigare för männen än för kvinnorna. Men ännu efter sju år i landet har, av dem som mottogs 1996, mindre än hälften av kvinnorna och drygt hälften av männen sysselsättning. Skälen till att sysselsättningen inte ökar snabbare är inte bara konjunktursvängningarna utan också att många flyktingar har dålig hälsa och är i behov av vård eller rehabilitering. Bristen på en individualiserad och arbetsmarknadsinriktad introduktion är också en bidragande orsak. Integrationsverket har visat att förbättringar har skett men att det fortfarande är mindre än hälften som fått en

arbetsplatspraktik under sin introduktion och ännu färre som fått en praktik inom sitt yrkesområde. Variationerna mellan kommunerna är dessutom mycket stora (Rapport Integration 2005 samt Introduktion för nyanlända invandrare – enkätundersökning 2004). Samtidigt visas att arbetsmarknadspraktik har stora och positiva effekter på chansen att ha ett arbete några år senare (Rapport Integration 2005 och Svantesson 2006). Svenska för invandrare (sfi) är den viktigaste delen i introduktionen men fokus på svenskutbildning har inte lett till önskade resultat. Integrationsverkets senaste undersökning visar att 39 procent av kvinnorna och 29 procent av männen var sysselsatta med någon form av svenskinläring direkt efter avslutad introduktion. Detta tyder dels på en ineffektiv svenskutbildning, dels på en möjlig inlåsningseffekt i ett bidragssystem i stället för egen försörjning. Bristen på ämneskompetenta sfi-lärare kan också bidra till bristande resultat.

Ett sätt att lösa de svårigheter som möter individerna i den enskilda kommunen med dess begränsade resurser är samverkan på regional nivå, något som initierades av Integrationsverket 2001 och som resulterat i en central överenskommelse, 17 regionala och ca 100 lokala överenskommelser mellan viktiga aktörer. En utvärdering visar att företrädare för de regionala och lokala aktörerna är mycket positiva till överenskommelser som utgångspunkt för samverkan och bedömningen är också att arbetet inom ramen för överenskommelserna har ökat nyanlända invandrades möjligheter till delaktighet och individualisering i viss eller stor utsträckning. Två av tre svarande på regional och lokal nivå anser också att överenskommelserna i någon utsträckning bidragit till ett snabbare inträde på arbetsmarknaden för nyanlända (Utvärdering av den centrala överenskommelsen - december 2005, Integrationsverket).

Uppföljning av kommunernas kostnader för flyktingmottagandet

Integrationsverket har studerat kommunernas kostnader för försörjningsstöd för flyktingar mottagna år 2001 i relation till den statliga grund- och schablonersättningen enligt

förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Tabell 3.20 Kostnad för försörjningsstöd för flyktingar mottagna i kommuner

Mottagningsår	Genomsnittlig kostnad per person sammanlagt under tre år efter mottagning
1997	116 tkr
1998	126 tkr
1999	133 tkr
2000	135 tkr
2001	139 tkr

Källa: Integrationsverket

Det finns fortfarande tydliga skillnader i kostnaderna mellan olika typer av kommuner. De högsta kostnaderna finns i storstäderna och de större städerna. Även vissa glesbygdskommuner har höga kostnader per capita. För storstäderna överstiger kostnaderna ersättningen med över 10 procent. Glesbygdskommunernas höga nivå skall tolkas med försiktighet. Mottagningen i dessa kommuner är liten och individspecifika faktorer slår igenom starkt.

De lägsta kostnaderna redovisas i industrikommuner, övriga mindre kommuner och övriga större städer. Förortskommuner har i motsats till de större städerna en bättre kostnadstäckning än totalt för landet.

Utfallet totalt för landet är att försörjningsstöd till nyanlända under de första 3,5 åren motsvarar 94 procent av den statliga ersättningen till kommunernas mottagande. Integrationsverket ser en negativ trend sedan 1997 års flyktingkontingent, då försörjningsstödet motsvarade 84 procent av ersättningen.

Boende

Mål: Andelen personer med utländsk bakgrund som, efter sina förutsättningar och behov, bor i en bostad som de anser sig vilja bo i skall öka.

Mål: Förutsatt att formella krav är uppfyllda skall möjligheten att hyra eller köpa en bostad vara lika för alla oavsett etnisk bakgrund.

Mål: Andelen personer med utländsk bakgrund som känner trygghet i sitt hem och i sin boendemiljö skall öka och andelen personer

med utländsk bakgrund som känner att de har inflytande över sin boendemiljö skall öka.

Målen skall mätas med sju indikatorer. En mer utförlig statistikredovisning lämnades i förra årets budgetproposition i utgiftsområde 18, avsnitt 3.8. Inom området bostadspolitik skall Boverket lämna statistik och analyser i anslutning till Boverkets årsredovisning för 2006.

Tabell 3.21 Segregationsindex 1997 och 2005 i 24 av landets största kommuner

Kommun	1997	2005
Stockholm	27	30
Botkyrka	38	37
Huddinge	34	38
Södertälje	29	32
Uppsala	35	32
Eskilstuna	30	32
Linköping	31	35
Norrköping	34	32
Jönköping	32	34
Växjö	39	38
Malmö	37	34
Lund	25	24
Kristianstad	38	41
Helsingborg	27	29
Halmstad	35	36
Göteborg	39	38
Borås	37	38
Karlstad	28	29
Örebro	38	39
Västerås	24	26
Gävle	30	31
Sundsvall	27	29
Umeå	21	29
Nacka	29	30

Källa: Integrationsverket

Boendesegregation mäts med ett segregationsindex (tabell 3.21). En högre indexsiffra anger en högre grad av etnisk boendesegregation i kommunen. Index 0 innebär att de boende i kommunen bor helt blandat oavsett bakgrund, medan 100 skulle innebära att alla etniska grupper bor helt separerade från varandra i olika bostadsområden. Indexuppföljningen visar att boendesegregationen tenderar att öka i 17 av de 24 största kommunerna i landet. Utvecklingen är dock inte entydig. I Malmö och Göteborg har boendesegregationen minskat under perioden medan den ökat i

Stockholm enligt segregationsindex. Minskningen i Malmö kan förmodligen till viss del förklaras av den naturliga befolkningsutvecklingen. Tillskottet av inrikes födda i de mest svenskglea områdena består i stor utsträckning av barn till utrikes födda.

Kultur

Mål: Den etniska och kulturella mångfalden inom kulturutbudet skall öka.

Mål: Andelen utövare med utländsk bakgrund skall öka inom det allmänna kulturlivet.

Mål: Kulturutbudet skall nå fler med utländsk bakgrund.

Målen skall mätas med hjälp av fyra indikatorer. I dagsläget finns ingen statistik för att följa upp utfallet av indikatorerna. Indikatorerna följs upp från och med 2007.

Socialförsäkringar

Mål: Skillnaderna i sjukfrånvaro mellan utrikes födda och födda i Sverige skall minska.

Tabell 3.22 Antal sjukpenningdagar per sysselsatt person bland inrikes respektive utrikes födda

År	Inrikes födda män %	Utrikes födda män %	Inrikes födda kvinnor %	Utrikes födda kvinnor %
1998	3,9	5,9	7,6	10,9
2002	7,7	12,0	15,2	18,1
2004	6,3	9,9	12,5	15,3

Källa: SCB (LISA)

3.8 Resultat av insatser inom politikområde Integrationspolitik

Om redovisningen

I avsnitten 3.6.2 och 3.6.3 redovisas resultat av de insatser som genomförts inom statsbudgetens politikområde Integrationspolitik. Redovisningen sker i förhållande till de mål som den tidigare regeringen satt för verksamhetsområdena *Tillståndet och*

utvecklingen respektive *Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter*.

Resultat inom verksamhetsområdet Tillståndet och utvecklingen

Mål: Kunskapen om levnadsvillkor och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationsperspektiv skall öka.

Resultat som Integrationsverket bidragit till Rapport *Integration 2005* har bidragit till kunskap om levnadsvillkoren och utvecklingen ur ett integrationsperspektiv inom olika samhällsområden. Utifrån statistik, forskning och utvärderingar har integration analyserats på fem huvudområden: arbetsmarknad och egenföretagande, ungdomsskolan, vuxenutbildning och validering, boende samt folkhälsa. Till rapporten hör 17 expertbilagor med forskning och fördjupningar inom huvudområdena.

Rapport *Integration* följer utvecklingen på arbetsmarknaden för inrikes och utrikes födda sedan 1987. Målet om 80 procents sysselsättning har uppnåtts för inrikes födda män. Utrikes föddas sysselsättning är mer konjunkturkänslig än inrikes föddas sysselsättning och den långsiktiga trenden är att sysselsättningsgapet inte minskar mellan inrikes och utrikes födda. Arbetsmarknaden är också sorterad efter födelseregion. De som är födda i Afrika, Asien och i Europa utanför EU har lägre sysselsättning än de som är födda i övriga regioner. Förklaringar till skillnaderna på arbetsmarknaden kan enligt rapporten också sökas på efterfrågesidan, dvs. i uppfattningar om och värderingar av personer från andra länder och deras kompetens hos arbetsgivare, fackföreningar och hos människor i allmänhet.

I rapporten ägnas stor uppmärksamhet åt att de flesta jobb tillsätts genom informella rekryteringskanaler. Resultaten bekräftar att utrikes födda saknar nödvändiga kontakter på arbetsmarknaden i större utsträckning än inrikes födda. Resultaten visar också att arbetsförmedlingens insatser för att etablera kontakt mellan arbetsgivare och arbetssökande är särskilt viktig för personer födda utanför Sverige.

Det framgår att utrikes födda akademiker har en lägre sannolikhet att få ett kvalificerat arbete än inrikes födda akademiker och att de första åren på arbetsmarknaden i Sverige har stor betydelse för individens långsiktiga arbetsmarknadsutfall. De utrikes födda akademiker som börjat sin karriär på den svenska arbetsmarknaden i ett arbete med låg status riskerar att bli inlåsta i mindre kvalificerade yrken på lång sikt. Integrationsverket befarar att bl.a. brister i samordningen av försörjningssystemen under etableringstiden kan medföra att arbetslösa högutbildade invandrare inte får del av åtgärder som stödjer en snabb etablering på arbetsmarknaden. I rapporten noteras bl.a. att flera hundra utrikes födda akademiker blir kvar för länge på grundläggande vuxenutbildning, en utbildningsform som primärt är avsedd för personer som inte fullgjort grundskolan. Andelen företagare bland sysselsatta utrikes födda män var 12 procent 2003 vilket är nästan 2 procentenheter högre än andelen företagare bland inrikes födda män. Andelen företagare bland utrikes födda kvinnor var 5 procent vilket var drygt en halv procentenhet högre jämfört med inrikes födda kvinnor. Det finns ett positivt samband mellan vistelsetid och företagande bland utrikes födda. Egenföretagandet har dock ökat bland utrikes födda som varit i Sverige kortare tid än 10 år. Ökningen av andelen egna företagare mellan 2002 och 2003 är särskilt markant bland utrikes födda kvinnor (från 4 procent till 9 procent).

Anställningsstöd och stöd för start av näringsverksamhet har visat sig kunna stödja etableringen på arbetsmarknaden. Utrikes födda har först på senare år fått tillgång till anställningsstöd i samma omfattning som inrikes födda medan gruppen fortfarande är underrepresenterad i stöd för start av näringsverksamhet. Utrikes födda är också överrepresenterade i arbetsförmedlingens sökandekategori "övriga" (som innebär att sökande inte får någon service och inte heller räknas in bland de arbetslösa) och i förberedande utbildning. Rapporten uppmärksammar vidare att icke-statliga verksamheter på arbetsmarknadsområdet endast sällan dokumenteras, vilket gör programmen svåra att utvärdera.

Unga som är födda i Sverige och som har högskoleutbildning når ungefär samma sysselsättningsnivå och inkomster oavsett var deras föräldrar är födda. Ungdomar med högst gymnasieutbildning och som är födda utomlands, eller har föräldrar som är det, har däremot en sämre situation på arbetsmarknaden än de med svensk bakgrund. Detta gäller även dem som gått igenom hela det svenska skolsystemet. Särskilt ofördelaktig är situationen för unga män med utomeuropeisk bakgrund.

Avsnitten om ungdomsskolan analyserar också orsakerna till en polarisering. Andelen grundskoleelever med utländsk bakgrund som är behöriga till gymnasieskolans nationella program har minskat och antalet unga med utländsk bakgrund som går på individuella program har ökat. Samtidigt har de med utländsk bakgrund som är behöriga höjt sina betyg och andelen som fortsätter i högre studier har ökat. Rapporten belyser hur utbildningsresultat påverkas av elevens vistelsetid i landet, föräldrarnas socioekonomiska situation och boendesegregationen.

Effekterna av möjligheten för eleverna att själv välja skola i Stockholm analyseras särskilt. I vissa utsatta stadsdelar väljer nästan hälften av eleverna i årskurs nio att fortsätta i gymnasieskolor i andra stadsdelar. För många elever innebär valfriheten därmed en möjlighet att bryta den boendebetingade segregationen i skolan. För innerstadsskolor tenderar också den etniska och socioekonomiska segregationen att minska genom inflödet av elever från andra stadsdelar. Samtidigt tenderar eleverna med lägre studieprestationer att bli kvar i förortsskolorna.

På boendeområdet behandlas bl.a. boendesegregationens tydligare etniska dimension. Rapport Integration visar på tecken på diskriminerande strukturer som förhindrar personer med utländsk bakgrund att göra boendekarriär.

Resultat inom verksamhetsområdet Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter

Mål: Öka myndigheters, kommuners och andra aktörers förutsättningar att beakta allas

lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Resultat som Integrationsverket bidragit till

Kommunmottagande och bosättning

Under 2005 bosatte sig 8 675 personer i landets kommuner inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet. Detta är en minskning med drygt 500 personer jämfört med 2004. Minskningen beror på att färre asylärenden avgjorts och att antalet anhöriga minskat. Av dem som togs emot i kommunerna 2005 var 48 procent kvinnor och 52 procent män. 38 procent var barn under 18 år, 60 procent vuxna mellan 18 och 64 år och 2 procent 65 år och äldre. Integrationsverket hade överenskommelser om flyktingmottagande med 173 kommuner 2005.

Det förekommer stora variationer från år till år i antalet kommunmottagna personer. I nedanstående tabell framgår omfattningen av flyktingmottagandet de senaste 12 åren samt prognos för perioden 2006–2009.

Kommunmottagandet åren 1994–2009

1994	62 300	
1995	15 900	
1996	6 800	
1997	13 600	
1998	12 000	
1999	9 100	
2000	12 200	
2001	12 600	
2002	12 900	
2003	12 200	
2004	9 200	
2005	8 700	
2006	27 800	prognos
2007	18 800	prognos
2008	14 300	prognos
2009	11 000	prognos

Av de personer som under 2005 bosatte sig i kommunerna inom ramen för flyktingmottagandet var 5 440 asylsökande innan de fick beslut om uppehållstillstånd. 1 234 var kvotflyktingar, 1 342 anhöriga till flyktingar och 158 övriga.

När uppehållstillstånd beviljas har flertalet nyanlända redan själva ordnat sitt boende, då oftast i större städer. De som behövt

Integrationsverkets hjälp har därför huvudsakligen hänvisats till orter utanför storstadsområdena. Integrationsverket anvisade kommunplatser till 3 470 personer under 2005. Av dessa var 1 055 kvotflyktingar, 2 276 vistades i Migrationsverkets anläggningsboende och resterande 139 hade s.k. eget boende före anvisningen.

Den genomsnittliga väntetiden från beviljat uppehållstillstånd till inflyttning i en kommun minskade från 116 dagar 2003 till 83 dagar 2005. Under 2006 har ledtiderna återigen ökat i och med ökningen av personer med uppehållstillstånd på grund av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvísings- och utvisningsbeslut.

Effekter av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvísings- och utvisningsbeslut

Den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvísings- och utvisningsbeslut har gällt under perioden den 15 november 2005 till den 31 mars 2006. Den har omfattat tidigare asylsökande som fått avslag på sin ansökan men där verkställighet av avvísning inte kunnat ske samt vissa barnfamiljer.

Sammanlagt har Migrationsverket registrerat ca 31 000 ärenden för denna prövning varav ca 7 000 ärenden gällt gömda personer. Prövningen enligt lagstiftningen har inneburit att prognoserna för flyktingmottagandet under 2006 närmast tredubblats jämfört med mottagandet 2005. Till och med augusti i år har kommunerna berett plats för ca 18 300 personer vilket är mer än en fördubbling av mottagandet 2005. Vid samma tidpunkt beräknades ett behov av ytterligare 9 000 introduktionsplatser. Cirka 40 procent av dessa beräknas ha behov av hjälp med bosättning.

Under våren gick flyttningen till kommunerna betydligt snabbare än vad som förväntats, med en genomsnittlig väntetid på 82 dagar från uppehållstillstånd till inflyttning. Därefter har det stora antalet som fått uppehållstillstånd under en kort tid medfört längre väntetider på att få flytta in i en kommun.

Ekonomisk kompensation till kommuner som tar emot flyktingar som vill flytta från storstäderna

Integrationsverket har sedan 2001 haft möjlighet att ekonomiskt kompensera kommuner

som organiserat tar emot flyktingar som ursprungligen togs emot i vissa storstads- och förortskommuner. Under 2005 betalade verket ut ca 0,7 miljoner kronor till 13 kommuner för totalt 19 mottagna personer. Antalet personer har minskat betydligt jämfört med 2004 då ersättning utbetalades för 61 personer. Minskningen under 2005 sammanfaller med det minskade flyktningmottagandet men tendensen har varit att antalet personer som berättigat till ersättning har minskat successivt de senaste åren.

Sekundärflyttningens struktur och omfattning

Integrationsverket har redovisat struktur och omfattning på flyktingars flyttning från den första bosättningskommunen. Redovisningen omfattar flyttningar t.o.m. 2003. Det framgår bland annat att andelen som flyttar bland kvotflyktingar minskade under perioden 1998–2002, för att under 2003 öka till 27 procent. Bland dem som ordnat eget boende under asyltiden har andelen som flyttat ökat under hela perioden från 17 till 25 procent. För anläggningsboende är andelen stabil kring 19 – 20 procent. Av dem som flyttar är en större andel män (60 procent) än kvinnor (40 procent).

Under perioden 2003–2005 har elva län en nettoutflyttning medan tio län hade nettoinflyttning. Störst har nettoutflyttningen varit i Västerbottens, Västernorrlands och Kalmar län. De största nettoinflyttningssläna är Stockholms, Östergötlands och Skåne län.

Det tre storstadslänen uppvisar sinsemellan olika mönster för flyttning inom länet. 55 procent av sekundärinflyttarna till Stockholms kommun kommer från andra kommuner i Storstockholmsområdet. Av dem som flyttar till Göteborg respektive Malmö kommer endast 17 respektive 15 procent från andra kommuner inom samma region.

Resultat av fördelning av stöd till organisationer

Antalet antidiskrimineringsverksamheter med statligt stöd ökade från 14 till 21 under 2005. Under året behandlade byråerna sammanlagt drygt 800 individärenden, varav ett fyrtiotal lämnades vidare till DO. De flesta byråerna arbetar även med utbildnings- och informationsinsatser mot arbetsgivare och allmänhet.

Vid årsskiftet 2005/06 hade Centrum mot rasism (CMR) 103 medlemsorganisationer. CMR är huvudman för den webbaserade kunskapsbanken Sverige Mot Rasism. Integrationsverkets utvärdering av Centrum mot rasism visar att organisationen når ut till ett relativt begränsat antal aktörer, men att dessa i huvudsak är nöjda med organisationens verksamhet.

28 organisationer bildade på etnisk grund fick både organisations- och verksamhetsbidrag under året. 19 organisationer fick endast organisationsbidrag och 11 organisationer fick etableringsbidrag. Åtta organisationer fick avslag på ansökan med hänvisning till att de inte uppfyller villkoren för stödet.

Vid fördelning av projektstöd har integrationsverket under 2005 prioriterat

- projekt som främjar nyanländas inträde på arbetsmarknaden,
- projekt som tar sikte på att motverka diskriminering vid etablering på arbetsmarknaden,
- projekt som syftar till att öka jämställdheten mellan könen och förbättra uppväxtvillkoren för unga med utländsk bakgrund. Unga kvinnor och flickors uppväxtvillkor har också uppmärksammats särskilt.

Sammanlagt har 31 projekt på integrationsområdet bedrivits med stöd från Integrationsverket under 2005. Den sammanlagda stödsumman uppgick till cirka 6,4 miljoner kronor.

Även verksamhet som bistår personer som vill lämna rasistiska och andra liknande grupperingar samt massmediebevakande verksamhet inom ramen för projektet Quick Response i Röda Korsets Ungdomsförbund har bedrivits med stöd från Integrationsverket.

Resultat som DO bidragit till

Anmälningar om diskriminering

DO har fortsatt sitt arbete med att utveckla rutiner för att anmälda ärenden skall handläggas effektivt och rättssäkert. En konsekvens av detta är att handläggningstiden för samtliga anmälningsärenden och tillsynsärenden minskat under 2005. Det finns indikationer som tyder på att de utökade befogenheterna för DO, genomförda informationsinsatser och riktade insatser till utsatta grupper lett till fler anmälningar till

DO och till att allt fler fått upprättelse genom DO:s försorg.

Under året har DO lämnat in stämningsansökan i 49 ärenden. 30 förlikningar har ingåtts och i 28 fall har anmälare fått upprättelse på annat sätt. Arbetsdomstolen meddelade dom i två ärenden som DO har drivit. Talan avslogs i båda fallen. AD avslog även talan i ett mål som facket drivit.

Aktiva åtgärder mot diskriminering

DO:s tillsyn visar att brister i arbetet med att nå upp till lagens krav på aktiva åtgärder är vanliga i samtliga granskade branscher. Endast en minoritet av granskade företag bedriver ett aktivt arbete mot diskriminering. DO bedömer vidare att endast två av 29 granskade myndigheter fullt ut uppfyllde lagens krav på aktiva åtgärder.

Överläggningar, information och utbildning

DO:s informations- och utbildningsinsatser har bidragit till kunskapsutveckling hos arbetsgivare, fack och arbetsgivarförbund, stat och kommun samt intresseorganisationer. Antalet artiklar om etnisk och religiös diskriminering publicerade i webbtidningar har nästan fördubblats jämfört med år 2004.

Kunskaper som vunnits i projektet om diskriminering mot romer används i utredningar av enskilda anmälningar från romer. Flera ärenden är för närvarande föremål för domstolsprövning.

DO:s arbete med att utbilda personalen vid antidiskrimineringsbyråer och på annat sätt stödda dessa har bidragit till förbättrade kunskaper i verksamheterna. DO har mottagit ett 40-tal anmälningar genom byråerna.

Resultat av insatser mot hedersrelaterat våld

I länsstyrelsernas gemensamma rapport *Nationell rapport om skyddat boende m.m.* (2004:16) uppskattades att mellan 1500 och 2000 flickor och unga kvinnor var utsatta för allvarliga hot och att mellan tio och femton procent av dem hade behov av skyddat boende. Socialstyrelsens rapport *Uppföljning av medel för insatser mot hedersrelaterat våld* visar att det i början av år 2006 hade skapats 105 platser i skyddat boende för personer som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld.

Utbildningar, initiativ till samordnings- och handlingsplaner, utveckling av nätverk samt stöd till projekt som avser attitydpåverkande insatser m.m. har förbättrat förmågan hos socialtjänsten, andra myndigheter, skolor och frivilligorganisationer att stödja ungdomar som riskerar att utsättas.

3.9 Analys och slutsatser

Utvecklingen i Sverige

Den hittills förda integrationspolitiken har inte lett till önskvärda resultat. Klyftorna har vidgats socialt och ekonomiskt. Alltför många har alltför svårt att ta sig in i samhällslivet och på arbetsmarknaden. Tiden för etablering i arbete, utbildning, boende och samhällsliv är alltför lång för många nyanlända, vilket innebär en belastning för både individen och samhället. Hela områden, inte minst i de stora städerna, präglas av utbredd arbetslöshet och utanförskap. Sysselsättningen är betydligt lägre bland invandrade kvinnor än bland invandrade män. Svenskundervisningen för nyanlända invandrare uppvisar dåliga resultat, och många deltar inte i utbildningen. Invandrare som flyttat till Sverige efter de tidiga barndomsåren och svenskar med utomeuropeisk bakgrund och låg utbildningsnivå löper särskilt hög risk att drabbas av ett bestående utanförskap. Skolan misslyckas alltför ofta med att stödja de elever som är i störst behov av stöd. Bland dem finns många barn som invandrat.

Bland barn till invandrare är situationen mer varierad. De flesta uppnår en märkbart högre levnadsnivå än sina föräldrar. Allt fler, särskilt unga kvinnor, går ut gymnasiet. Sverigefödda barn till invandrare fortsätter i högre utbildning i lika hög utsträckning som barn till svenska föräldrar. De högutbildade uppnår sedan ungefär samma sysselsättningsgrad och inkomstnivå som majoritetsbefolkningen med motsvarande utbildning. De med lägre utbildning halkar däremot efter avseende såväl sysselsättning som inkomster.

Människor som kommer till Sverige måste uppmuntras till arbete och egen försörjning. I

dag riskerar de offentliga insatserna för invandrare under den första tiden i Sverige många gånger få en motsatt effekt. Brister i undervisningen i svenska för invandrare (sfi), små möjligheter till validering av tidigare utbildningar och kunskaper samt bidragssystem med inläsningseffekter fördröjer inträdet på arbetsmarknaden.

Inom mindre än tio år bedöms Sverige att ha ett stort behov av arbetskraft. Den stora reserv som finns hos den invandrade befolkningen måste få ta plats på arbetsmarknaden fram till dess. Den viktigaste insatsen för integration är att skapa bättre möjligheter för försörjning och egenmakt genom arbete och företagande. Därför måste det löna sig att arbeta och starta företag.

Trots utbyggnaden av diskrimineringslagstiftningen leder endast ett fåtal anmälda fall av diskriminering till dom eller förlikning. Mångfalden bland personalen i statsförvaltningen ökar, men det går sakta.

Vilka faktorer kan påverka utvecklingen

Arbete

Alla nödvändiga åtgärder måste vidtas för att undvika att människor låses fast i system som är destruktiva både för individen och för samhället. Det är därför viktigt att de offentliga trygghetssystemen uppmuntrar till egenförsörjning, antingen genom anställning eller eget företagande, och att regler och bestämmelser inte motverkar eget arbete.

Förbättrad introduktion

Ett tidigare inträde på arbetsmarknaden underlättar integrationen. Människor som kommer till Sverige måste tidigt uppmuntras till arbete och egen försörjning.

Integrationen på arbetsmarknaden kan också underlättas genom att invandrades kompetens snabbare tas till vara. Endast 25 procent av de nyanlända flyktingarna fick sin utbildning värderad när de kom till Sverige. Ännu färre fick sin yrkeserfarenhet validerad. Det måste bli enklare, snabbare och mer ändamålsenligt att visa upp de faktiska kunskaper och erfarenheter som en person besitter.

Det finns brister i kvaliteten på utbildningen i svenska för invandrare (sfi).

Alla påbörjar inte utbildningen, många deltagare hoppar av den i förtid och andra riskerar att låsas i åtgärder som inte stödjer språkutvecklingen och inträdet på arbetsmarknaden. Möjligheterna att välja utbildningsanordnare kan ha betydelse för resultaten av utbildningen. Att kunna kombinera utbildning i svenska med förvärvsarbete kan också vara av betydelse för resultaten av sfi.

Bekämpande av diskrimineringen

Den etniska bortsortering som uppenbarligen förekommer på den svenska arbetsmarknaden måste bekämpas kraftfullt. Människor måste ges reella möjligheter att få upprättelse när de har blivit diskriminerade. Mekanismerna bakom diskrimineringen är i stort sett desamma oavsett om den yttre orsaken är kön, etnisk tillhörighet eller något annat. Mekanismerna för att bekämpa diskrimineringen är också desamma oavsett den yttre orsaken. En tuffare lagstiftning, som innebär att det kostar att diskriminera, är ett sätt att komma till rätta med diskrimineringen. Anonymiserade anställningsförfaranden är ett annat.

Företagande

Personer med utländsk bakgrund startar och driver egna företag i större utsträckning än svenskar. Denna företaganda måste uppmuntras. En politik som underlättar företagande underlättar också integrationen genom att den skapar möjlighet för människor att ta makten över den egna livssituationen. Tillgången till riskkapital för dem som lever i miljöer präglade av utanförskap har också betydelse för möjligheterna att förverkliga projekt som skapar arbetstillfällen och framtidstro. Även resurser i form av kunskaper påverkar förutsättningarna för framväxten av arbete och egenmakt via egenföretagande och självorganisering.

Egenmakt i boendet

Många invandrare bor i områden som präglas av arbetslöshet och utanförskap. För att bryta boendesegregationen måste människor ges makt att förändra sin situation. För detta är egenmakt genom arbete och företagande centralt. En flexibel bostadsmarknad med en variation av ägande- och upplåtelseformer kan också ha betydelse för att ge människor, inte

minst de med låga inkomster i storstädernas förorter, makt över boendet. Tillgången till bostadsrätter är dålig i många förortsområden.

3.10 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat regeringens och tre myndigheters (Migrationsverket, Integrationsverket och Arbetsmarknadsverket) insatser för nyanlända invandrare inom ramen för kommunernas introduktion. Riksrevisionen menar att regeringen inte preciserat de olika myndigheternas uppdrag och ansvar tillräckligt. Detta har enligt Riksrevisionen medfört bl.a. otydlighet i hur förordningen om statligt stöd till kommunernas mottagande skall tolkas. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att utveckla styrningen av myndigheterna på området samt fortsätta utvecklingen av ett nationellt system för uppföljning och utvärdering av introduktionen.

Riksrevisionen har också som ett led i den årliga revisionen av Integrationsverket för år 2005 granskat myndighetens rutiner för handläggning av statsbidrag. Revisionsrapporten tar upp brister i rutiner vid handläggning, kontroll av bidragsmottagarna samt dokumentation och arkivering av beslutsunderlag. Med anledning av rapporten har Integrationsverket sett över rutinerna för handläggning, beslut, dokumentation och uppföljning i all bidragshantering hos myndigheten.

Regeringen kommer att överväga Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen har för avsikt att vid behov återkomma till riksdagen om lämpliga åtgärder inom det aktuella området.

3.11 Politikens inriktning

Sverige skall vara ett land med möjligheter för alla. De bästa vägarna till integration går genom arbete och språkkunskaper. En genomgående linje i regeringens integrationspolitik skall vara att riva hinder och öppna möjligheter. Invandrare skall respekteras som individer och inte betraktas

som ett homogent kollektiv. Det behövs en politik som frigör människors inneboende kraft. Det är en politik för större frihet och för ett samhälle som präglas av gemenskap och samhörighet, där ingen grupp ställs åt sidan eller diskrimineras. Nedan redovisas inriktningen på den politik som skall föras.

Regeringen föreslår flera åtgärder för att effektivisera den statliga administrationen, bl.a. avser regeringen att föreslå sammanslagningar av flera myndigheter för att arbetet skall bedrivas effektivare och kraftfullare. Som ett led i denna process avvecklas Integrationsverket under 2007.

Integrationspolitiken ses över

Den hittills förda integrationspolitiken har inte lett till de resultat som önskades. Regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration. Det nuvarande uppdraget till Integrationspolitiska kommittén (dir. 2005:94) ses över.

En genomgående linje i regeringens integrationspolitik kommer att vara att riva hinder och öppna möjligheter. Invandrade personer skall respekteras som individer och inte betraktas som ett homogent kollektiv. Utöver den första tiden i Sverige behövs ingen särpolitik för invandrare, utan en politik som frigör människornas inneboende kraft och bryter det utanförskap som har fått fotfäste i Sverige.

Lättare att få ett jobb

Nystartsjobb införs för att ge en chans för dem som under lång tid varit utanför arbetsmarknaden. Nystartsjobben skall bl.a. omfatta asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga under de tre första åren efter att uppehållstillstånd har beviljats. Ett system med lärlingsintroduktion kommer också att övervägas.

Stoppa diskrimineringen

En samlad diskrimineringslagstiftning

Den parlamentariska Diskrimineringskommittén har lämnat förslag om bl.a. en sammanslagen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet för de olika diskrimineringsgrunderna. Kommitténs förslag har remissbehandlats och är nu under beredning i Regeringskansliet. Regeringen avser att föreslå att de olika diskrimineringslagarna samordnas till en gemensam lagstiftning samt att de Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning slås samman till en myndighet. Detta ligger i linje med vad Diskrimineringskommittén föreslår. Regeringen avser att återkomma i frågan under 2007.

Regeringen kommer också att se över hur regleringen av ersättning för kränkning vid diskriminering bör utformas. Skadestånden skall vara kännbara vid diskriminering i såväl offentliga som privata verksamheter.

Anonymiserade ansökningsförfaranden

En väg att minska risken för diskriminering i arbetslivet är att använda ett anonymiserat anställningsförfarande. Genom att aidentifiera ansökningshandlingar ökar möjligheterna till att en person med utländskt namn/bakgrund får möjlighet att komma till en intervju och därmed ökar chanserna till anställning. Ett försök med anonymiserade ansökningar genomförs inom den offentliga sektorn.

Förstärkta resurser till DO

Anslaget till DO förstärks med 13 miljoner 2007. Förstärkningen sker i syfte att bl.a. förbättra tillsynen av lagstiftningen, öka förutsättningar för fler att få upprättelse vid diskriminering samt nå utsatta grupper.

Den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna

Våren 2006 presenterades den andra nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna. I handlingsplanen aviserades en rad konkreta insatser mot diskriminering under perioden 2006–2009. Handlingsplanen

utgör ett av underlagen för insatserna mot diskriminering under de närmaste åren.

Bättre introduktion för nyanlända

Bättre utbildning i svenska

Regeringen avser att se över hur utbildningen i svenska kan förbättras för nyanlända.

Kompletterande utbildning och bedömning

Regeringen anser att invandrades kompetens skall tas tillvara bättre än i dag. Det är regeringens avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder för integration. I det sammanhanget är bättre validering av kompetens förvärvat utanför Sverige en av flera viktiga komponenter.

Sammanhållet ansvar för AMS

Arbetsförmedlingen ges ett sammanhållande ansvar för arbetsmarknadsinriktade insatser för nyanlända invandrare som en försöksverksamhet i tre län under längst under ett år.

Höjd ersättning till kommunerna

Från och med 2007 höjs schablonersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända flyktingar och skyddsbehövande i övrigt med sex procent utöver den normala årliga uppräkningsen.

3.12 Budgetförslag

3.12.1 10:1 Integrationsverket

Tabell 3.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	87 658	Anslags- sparande	2 369
2006	Anslag	97 524 ¹	Utgifts- prognos	98 118
2007	Förslag	46 730		
2008	Beräknat	0 ²		
2009	Beräknat	0 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 0 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 0 tkr i 2007 års prisnivå.

Centrala uppgifter för Integrationsverket är att verka för att kommunerna tar emot skyddsbehövande som beviljats uppehålls-

tillstånd och hantera ersättning till kommunerna enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktningmottagande m.m. samt följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår flera åtgärder för att effektivisera den statliga administrationen, bl.a. avser regeringen att föreslå sammanslagningar av flera myndigheter för att arbetet skall bedrivas effektivare och kraftfullare. Som ett led i denna process avvecklas Integrationsverket per den 1 juli 2007. Integrationsverkets anslag minskas med 46 miljoner kronor i förhållande till den anslagsnivå verket hade innan den tillfälliga förstärkningen 2006. Under hösten 2006 initieras en analys av verkets verksamhet som underlag för beslut om vilka uppgifter som bör överföras till andra organ och vilka uppgifter som kan avvecklas helt. Under 2007 skall arbetet med bosättning av nyanlända och ersättning till kommunerna prioriteras, liksom viss kunskapsproduktion.

Regeringen föreslår att ett anslag på 46 730 000 kronor anvisas för 2007. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under 2007 med ytterligare anslagskonsekvenser.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:1 Integrationsverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	91 024	91 024	91 024
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	818	2 422	4 431
Beslut	-45 112	-93 446	-95 455
Förslag/beräknat anslag	46 730	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.12.2 10:2 Integrationsåtgärder

Tabell 3.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	96 402	Anslags-sparande	17 217
2006	Anslag	109 120 ¹	Utgifts-prognos	112 632
2007	Förslag	136 742		
2008	Beräknat	116 742		
2009	Beräknat	86 742		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Integrationsverket för stöd till organisationer som främjar integration, för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för insatser som förebygger och motverkar främlingsfientlighet, rasism och etnisk diskriminering. Vidare disponeras en del av anslaget av regeringen för att stimulera inrättande av skyddat boende och vissa åtgärder m.m. för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld. De medel som aviserades för vidgat storstadsarbete i den ekonomiska vårpropositionen 2006 anslås på anslaget 10:2 Integrationsåtgärder för insatser i syfte att bryta utanförskap. Sammantaget ökar därför anslaget med 29 miljoner kronor för 2007 och 2008.

Regeringens överväganden

Regeringen avser att inledningsvis låta Integrationsverket disponera sammanlagt ca 44,4 miljoner kronor för stöd till verksamhet som huvudsakligen bedrivs av organisationslivet. Av dessa medel avser ca 22 miljoner kronor stöd till organisationer som främjar integration enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. För stöd till lokal verksamhet mot diskriminering har beräknats ca 14 miljoner kronor. Medel har också beräknats till verksamhet för personer som lämnar rasistiska grupperingar samt till den ideella föreningen Centrum mot rasism. Efter 2007 kommer dock stödet till Centrum mot rasism att upphöra.

För att utveckla en snabbare och effektivare etablering för nyanlända invandrare genom regional och lokal samverkan har anslaget

tillförts 20 miljoner kronor per år 2006 och även 2007. Medlen avser bl.a. kostnader för samordning och utvärdering m.m. av det regionala och lokala utvecklingsarbete som nu bedrivs i ett antal regioner.

Enligt tidigare anvisade medel har sammanlagt 180 miljoner kronor mellan 2003 och 2007 disponerats till en långsiktig satsning för att stimulera inrättandet av skyddat boende, vissa åtgärder m.m. för ungdomar, framför allt flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld samt förebyggande insatser. Insatserna avser även pojkar och unga män. Satsningen mot hedersrelaterat våld ökar med 20 miljoner kronor för 2007.

Vidare disponerar regeringen vissa projektmedel för svensk medverkan i det av EU beslutade Europeiska året för lika möjligheter för alla 2007.

Regeringen disponerar också de medel som aviserades för vidgat storstadsarbete i den ekonomiska vårpropositionen 2006. För 2007 och för 2008 disponeras 30 miljoner kronor för åtgärder i syfte att bryta utanförskap.

Regeringen föreslår att ett anslag på 136 742 000 kronor anvisas för 2007. För 2008 och 2009 bör anslaget beräknas till 116 742 000 respektive 86 742 000 kronor.

Tabell 3.26 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:2 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	108 120	108 120	108 120
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	28 622	8 622	-21 378
Förslag/beräknat anslag	136 742	116 742	86 742

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.12.3 10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tabell 3.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	1 735 959	Anslags- sparande	106 775
2006	Anslag	3 126 193 ¹	Utgifts- prognos	3 186 981
2007	Förslag	3 831 904		
2008	Beräknat	3 615 668		
2009	Beräknat	2 831 765		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar statlig ersättning till kommunerna för kostnader i samband med mottagandet och introduktionen av flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt och deras anhöriga. Ersättningarna betalas ut enligt bestämmelserna i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Huvuddelen av den statliga ersättningen utgår i form av schablonersättning som lämnas med ett fast belopp per mottagen person. Beloppet fördelas över minst två år och börjar betalas ut månaden efter det att flyktingen har folkbokförts i en kommun. Därutöver lämnas ersättning för faktiska kostnader för försörjningsstöd och vissa andra kostnader för äldre, varaktigt sjuka, barn utan vårdnadshavare och för personer med funktionshinder.

Omfattningen av kommunmottagandet styrs i grunden av händelser utanför Sverige. Stora variationer kan förekomma mellan åren i antalet mottagna personer i kommunerna. Beräkningarna av anslaget utgår från redan mottagna flyktingar samt prognoser om asylsökande, antal beslut i asylärenden, andelen asylsökande som kan väntas få tillstånd att bosätta sig här samt invandringen av anhöriga till flyktingar och s.k. kvotflyktingar.

Regeringens överväganden

Under 2006 har ett betydligt större antal personer tagits emot i kommunerna jämfört med 2005 på grund av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut. Anslaget har ökat på tilläggsbudget med 600 miljoner kronor för att ersätta kommuner som tar emot ett utökat

antal flyktingar under 2006. Huvuddelen av denna tillfälliga ersättning lämnas i form av ett engångsbelopp på 20 000 kronor per person.

I prognosen för åren 2007–2009 beräknas antalet kommunmottagna öka betydligt jämfört med det antal som togs emot före 2006. Det stora mottagandet under 2006 påverkar också kostnaderna för den statliga ersättningen 2007 och 2008. Anslaget behöver därför ökas för samtliga år. I detta skall också inrymmas 100 miljoner kronor för att ersätta kommunerna särskilt för extra ordinarie kostnader som en följd av det kraftigt ökade mottagandet.

Regeringen föreslår att ett anslag på 3 831 904 000 kronor anvisas för 2007. För 2008 och 2009 bör anslaget beräknas till 3 615 668 000 respektive 2 831 765 000 kronor.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för Kommunersättningar vid flyktingmottagande

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	2 526 193	2 526 193	2 526 193
<i>Förändring till följd av:</i>			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	63 778	26 681	23 239
Volymer	1 241 933	1 062 794	282 333
Förslag/beräknat anslag	3 831 904	3 615 668	2 831 765

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.12.4 10:4 Hemutrustningslån

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

		Tusental kronor	
2005	Utfall	14 345	Anslags-sparande 9 978
2006	Anslag	10 519 ¹	Utgifts-prognos 11 004
2007	Förslag	14 519	
2008	Beräknat	14 519	
2009	Beräknat	14 519	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från och med 1991 kan flyktingar och vissa andra utlänningar få statliga lån till hemutrustning när de skall etablera hushåll i Sverige. Villkoren för lånen, som administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN), regleras i förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlän-

ningar. Lånen tas upp i Riksgäldskontoret (RGK). Upplåningen uppgick till ca 1,1 miljarder kronor under 2005. Underskottet i verksamheten – i huvudsak låneeftergifter och bristande inbetalningar av räntor och amorteringar – täcks via anslaget. Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna flyktingar m.fl. och i vilken utsträckning de väljer att ta lån. (Antalet flyktingar som tagits emot i kommunerna och som omfattas av förordningen om lån för hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar framgår av tabellen i avsnitt 3.6.3).

Regeringens överväganden

Anslagets storlek är i huvudsak beroende av antalet kommunplacerade flyktingar m.fl. innevarande år och kommande år. Jämfört med 2005 och 2004 närmast tredubblas antalet personer som kan bli aktuella för att söka hemutrustningslån under 2006. Anslaget för 2006 ökas därför med 2 miljoner kronor på tilläggsbudget och ytterligare tillskott behövs under 2007. Antalet mottagna flyktingar beräknas bli högre under åren 2007–2008 och räntenivån för upplåningen tenderar att öka något.

Regeringen föreslår att ett anslag på 14 519 000 kronor anvisas för 2007. För 2008 och 2009 bör anslaget beräknas till 14 519 000 kronor respektive år.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:4 Hemutrustningslån

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	8 519	8 519	8 519
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut ²	6 000	6 000	6 000
Förslag/beräknat anslag	14 519	14 519	14 519

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Ett betydligt högre flyktingmottagande beräknas under 2007–2009 varför anslaget behöver tillföras ytterligare medel jämfört med vad som beräknats i BP06

3.12.5 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Tabell 3.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	23 671	Anslags-sparande	170
2005	Utfall	23 671		
2006	Anslag	31 239 ¹	Utgifts-prognos	30 817
2007	Förslag	41 479		
2008	Beräknat	41 969 ²		
2009	Beräknat	42 587 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 41 479 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 41 479 tkr i 2007 års prisnivå.

Från anslaget finansieras DO och Nämnden mot diskriminering.

DO har som huvudsaklig uppgift att förebygga och motverka etnisk och religiös diskriminering i arbetslivet och på andra samhällsområden.

Regeringens överväganden

Arbetet mot etnisk och religiös diskriminering behöver förstärkas. Det är nödvändigt att DO med kraft kan driva på arbetsgivare att utveckla sin verksamhet och vidta aktiva åtgärder mot diskriminering. Tillsynen av gällande lagstiftning behöver förbättras och arbetet med att nå utsatta grupper förstärkas. Även DO:s möjligheter att snabbt kunna utreda anmälningar måste ges bättre förutsättningar. Ett antal statliga myndigheter skall utveckla särskilda strategier för att motverka diskriminering och DO skall ge stöd till myndigheterna i detta arbete. Under 2006

tillfördes DO:s anslag temporärt 3 miljoner kronor. DO:s anslag tillförs ytterligare 10 miljoner. Sammanlagt ökas anslaget med 13 miljoner kronor 2007.

Regeringen avser att föreslå att de olika diskrimineringslagarna samordnas till en gemensam lagstiftning samt att Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning slås samman till en gemensam myndighet. Detta ligger i linje med vad Diskrimineringskommittén föreslår. Regeringen avser att återkomma i frågan under 2007.

Nämnden mot diskriminering

Från anslaget finansieras också Nämnden mot diskriminering. Kostnaden för nämndens verksamhet beräknas under 2007 uppgå till 150 000 kronor.

Regeringen föreslår att ett anslag på 41 479 000 kronor anvisas för 2007. För 2008 och 2009 bör anslaget beräknas till 41 969 000 kronor respektive 42 587 000 kronor.

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	31 239	31 239	31 239
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	266	808	1 492
Beslut	9 974	9 922	9 856
Förslag/beräknat anslag	41 479	41 969	42 587

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4 Storstadspolitik

4.1 Omfattning

Storstadspolitiken omfattar frågor kring hur en jämställd och jämlik positiv utveckling kan främjas i storstädernas mest segregerade stadsdelar, hur förutsättningar för tillväxt skapas i storstadsregionerna och hur tillväxten kommer män, kvinnor och barn till del.

har skett i samband med att kommuner med lokala utvecklingsavtal rekviderar medel för genomförda insatser. För 2006 fanns drygt 50 miljoner kronor kvar att rekvidera för de sju kommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal.

De medel som aviserades för vidgat storstadsarbete i den ekonomiska vårpropositionen 2006 anslås på anslaget 10:2 Integrationsåtgärder för insatser i syfte att bryta utanförskapet.

4.2 Utgiftsutveckling

Utgifterna inom politikområdet styrs av de insatser som görs inom det lokala utvecklingsarbetet för att bryta segregationen. Statlig medfinansiering av lokala utvecklingsinsatser som bekostats av kommuner

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Anslag inom utgiftsområde 13						
2004 13 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	143,5	146,6	146,6	0	0	-
Totalt för utgiftsområde 13	143,5	146,6	146,6	0	0	0,0
Anslag inom utgiftsområde 16						
2002 16 11:1 Förstärkning av utbildning i storstadsregionerna	64,7	11,2	11,2	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 16	64,7	11,2	11,2	0,0	0,0	0,0
Totalt för politikområde Storstadspolitik	208,2	157,8	157,8	0	0	0

¹ Inklusiv tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition. Storstadspolitiken har tidigare tillhört utgiftsområde 8, invandrare och flyktingar.

4.3 Mål

Storstadspolitikens övergripande mål är följande:

- att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt och därmed kunna bidra till att nya arbetstillfällen skapas såväl inom storstadsregionerna som i övriga delar av landet samt
- att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas invånare.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99: AU2, rskr. 1998/99:34). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

4.4 Insatser

I storstadspolitiken har drygt 2 miljarder kronor investerats för att bryta segregationen och bygga kunskap kring samordningen av det nationella, regionala, kommunala och lokala arbetet inom ett antal politikområden för att dessa tillsammans skall bidra till att nå de storstadspolitiska målen.

4.4.1 Insatser inom politikområdet

Tillväxtmålet

Arbetet med storstadspolitikens tillväxtmål har framför allt skett genom att främja tillväxt i det lokala utvecklingsarbetet. I vissa kommuner har nya arbetsformer etablerats för att effektivisera matchningsprocessen mellan arbetssökande och arbetsgivare.

Segregationsmålet

Storstadsarbetet har pågått under åren 1998–2006. Under dessa år investerades särskilda medel i att bygga kunskap kring hur de negativa konsekvenserna av segregationen kan motverkas. Dessa kunskaper skall nu användas för att bryta människors utanförskap. Detta arbete förbereds

under hösten 2006 och ambitionen är att harmonisera det fortsatta arbetet med EU:s strukturperiod.

Ett led i storstadspolitikens övergång till att genomföras inom ramen för ordinarie verksamheter och strukturer är etablerandet av det årliga Storstadsmötet som är ett möte mellan kommun- och myndighetsledning, samt regeringsrepresentanter. Ett annat led är tillsättandet av två arbetsgrupper för att formalisera det tvärsektorieella arbetet inom dels Regeringskansliet och dels mellan de myndigheter som främst berörs av storstadsarbetet. Arbetsgrupperna skall lämna sina slutrapporter senast den 31 december 2007.

Vidare tillsattes i juni 2006 en särskild utredare – en koordinator (dir. Ju2006:06) – för att stödja den strategiska samordningen av de lokala och regionala aktörer som berörs av storstadspolitikens lokala utvecklingsarbete. Koordinators arbete skall utgå från riksdagens övergripande mål för den nationella storstadspolitiken att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen, samt från de kunskaper och erfarenheter som hittills vunnits från storstadsarbetet. Koordinators arbete skall löpande rapportera arbetet och en slutrapport skall lämnas senast den 1 oktober 2007.

Lokalt utvecklingsarbete

Förberedelserna med att forma förutsättningarna för arbetet med att bryta utanförskapet pågår. Under hösten 2006 bereds frågan om utformningen av statens och kommunernas fortsatta samverkan för att bryta utanförskapet och främja den lokala och regionala tillväxten. Ambitionen är att harmonisera det kommande arbetet med programperioden för EU:s strukturperioder, 2007–2013.

De befintliga lokala utvecklingsavtalen med de sju avtalskommunerna har förlängts till och med utgången av 2006. Avtalen syftar till att bryta segregationen.

En central utgångspunkt för det lokala utvecklingsarbetet är att samverkan fungerar. Samverkan formaliseras genom att berörda aktörer tecknar samverkansöverenskommelser. Betydelsen av dessa överenskommelser har ökat då det lokala utvecklingsarbetet nu sker genom statens och kommunernas ordinarie verksamheter och resurser. Samverkansöverenskommel-

serna bör innehålla en för avtalskommunen och myndigheten gemensam:

1. målbeskrivning inklusive relevant statistik,
2. lägesanalys,
3. redovisning av vald strategi för att nå målen,
4. lokala åtgärdsplaner,
5. avsatta, respektive behov av, resurser för att genomföra åtgärdsplanerna,
6. uppföljning,
7. utvärdering samt
8. återkoppling.

Arbetet skall samordnas med statens övriga samverkansinstrument, såsom exempelvis Regionala utvecklingsprogrammen (RUP), Regionala tillväxtprogrammen (RTP), Social samverkan (SocSam), Frivillig samverkan (FriSam), Vi som samverkar (ViSam) samt lokala och regionala samverkansöverens-kommelser för introduktion (RÖK). Arbetet bör innefatta framtagandet av förslag till hur fler samverkansparter, såväl statliga och kommunala som privata och frivilliga aktörer, kan engageras för att storstadspolitikens mål skall nås. I samverkan ingår även uppdraget att sprida kunskap om arbetets form och innehåll inom och mellan berörda kommuner och myndigheter samt till kommuner som har stadsdelar med liknande situation.

Demokrati och delaktighet

2006 års demokratisatsning, som genomförs inom ramen för demokratipolitiken, har bl.a. kommuner som har tecknat lokalt utvecklingsavtal fått extra resurser för att delta i aktiviteten Valinformation. Krav har ställts på att Valinformationen skall vara allsidig och skapa goda förutsättningar för kvinnor och män att fatta välgrundade beslut om deltagande i samband med 2006 års allmänna val. Botkyrka och Huddinge kommun har även fått bidrag för att delta i aktiviteten Medborgarinflytande under 2006 och 2007. Aktiviteten skall genomföras inom ramen för kommunens långsiktiga ambition om ett medborgarinflytande mellan valen som ett permanent inslag i kommunens beslutsprocesser.

Erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring

För att utbyta kunskaper och erfarenheter om storstadspolitik hölls i januari 2006 en hearing om storstadspolitikens delmål med anledning av

betänkandet *Storstad i rörelse* (SOU 2005:29). Vidare presenterades utvecklingen i de 24 stadsdelarna i en årsrapport samt ett faktagäfte. Även två konferenser har genomförts det senaste året: den årliga nationella storstadskonferensen och den internationella konferensen Urban Futures 2.0.

Internationellt arbete

Vad gäller det internationella arbetet beviljades Mångkulturellt centrum i februari 2006 medel för förberedelser av ett svenskt deltagande i ett europeiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom ramen för European Urban Knowledge Network, EUKN. Mångkulturellt Centrum skall i samband med detta ta fram ett underlag för förberedelse- och efterarbete kring ett planerat kunskapsymposium i Leeds. I detta arbete ingår bl.a. att diskutera:

- formerna för ett nationellt urbant kunskapsnätverk för att nå och förmedla tillgänglig kunskap i landet,
- former för hur kommande utvärdering av storstadsarbete kan utvecklas,
- sprida delar av den kunskap som framkom under Urban Futures 2.0 till internationella fora såsom International Metropolis samt
- se till att kunskap och erfarenheter från det urbana kunskapsseminariet i Leeds kommer nationella aktörer till del vid storstadspolitikens årliga.

Parallellt bereds frågan om fullföljande av det svenska deltagandet i European Urban Knowledge Network (EUKN).

4.4.2 Insatser utanför politikområdet

Tillväxtmålet inom storstadspolitik skall uppnås genom insatser inom flera olika politikområden såsom finanspolitik, innovationspolitik, arbetsmarknadspolitik, forskningspolitik, jämställdhetspolitik, utbildningspolitik, och näringslivspolitik samt europeiskt samarbete kring tillväxt, konkurrenskraft, forskning och utbildning, handel, hållbar utveckling m.m.

Regional utvecklingspolitik

Den tidigare regeringen har i juni 2006 fattat beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013.

Regeringen avser att återkomma med överväganden rörande prioriteringar och riktlinjer i den nationella strategin.

Rättsväsendet

Under 2005 fortsatte arbetet med att förebygga och förhindra alla former av diskriminering i myndigheternas verksamheter. Insatser har gjorts inom polisens tre storstadsmyndigheter för att höja kunskaperna hos den egna personalen.

Utbildningspolitik

Under 2006 pågår strategiska utvecklingsinsatser för skolor i segregerade områden.

Kulturpolitik

Den nationell samordnaren för Mångkulturåret (dir. 2004:169) skall bl.a. genomföra sitt uppdrag i samråd med de sju kommuner med vilka staten tecknat lokala utvecklingsavtal.

Vidare skall statliga myndigheter inför det kommande Ungkulturåret 07 inhämta erfarenheter från storstadsarbetet.

Socialtjänstpolitik

Statens institutionsstyrelse har fått i uppdrag att, tillsammans med socialtjänsten i flera av de kommuner som omfattas av lokala utvecklingsavtal, utveckla och pröva en förstärkt vårdkedja inom ungdomsvården.

Sjukförsäkringspolitik

Försäkringskassan finns representerad i samverkansprojekt inom ramen för storstadsarbetet i de tre storstads länen. Som en förberedelse inför att teckna samverkansöverenskommelser och planera samverkan med kommunerna har Försäkringskassan utformat nationella riktlinjer för sitt arbete inom ramen för storstadsarbetet.

Barnpolitik

Inom barnpolitiken utvecklas indikatorer för att mäta och följa upp insatser som speglar barns och ungas livsvillkor. En stor andel av de barn och unga som bor i de områden som omfattas av storstadsarbetet lever i en socialt och ekonomiskt utanförskap.

Ekonomisk familjepolitik

Riksdagen har beslutat om en rad åtgärder inom olika områden för att stödja och förstärka insatser som har betydelse för ekonomiskt utsatta barn. Många av dessa barn bor i de kommuner som omfattas av lokala utvecklingsavtal.

Hälso- och sjukvårdspolitik

Inom ramen för den tidigare regeringens särskilda satsning på psykiatri skall totalt 100 miljoner kronor fördelas som ett särskilt storstadsstöd till storstads länen Stockholm, Skåne och Västra Götaland.

Demokratipolitik

Den demokratisatsning som inleddes 2006 innehåller insatser både för att långsiktigt främja ett högt valdeltagande och en bred dialog om demokrati.

4.5 Resultatbedömning

4.5.1 Resultat

För att följa utvecklingen avseende storstads politikens segregationsmål har ett index tagits fram. Indexet består av en sammanvägning av andelen sysselsatta, andelen i beroende av långvarigt försörjningsstöd samt andelen med lägst tvåårig gymnasieutbildning. Indexet är baserat på statistik ur Integrationsverkets databas Stativ. Tabellen nedan visar den genomsnittliga utvecklingen i Sverige och i de 24 stadsdelarna samt utvecklingen i Rosengård (som är den stadsdel som har lägst index, men som är en av de som

har utvecklats mest) och Jordbro (som är den stadsdel som har högst index).

Tabell 4.2 Index över utvecklingen

	1998	2003
Hela Sverige	71	75
Genomsnitt 24 stadsdelar	55	61
Rosengård	37	45
Jordbro	64	68

Indexet visar den genomsnittliga utvecklingen i de 24 stadsdelarna under storstadsarbetets inledande år. Utvecklingen i stadsdelarna diskuteras även i flertalet rapporter (exempelvis i Boverkets rapport Välkommen till bostadsmarknaden en lägesrapport om integration och Integrationsverkets Rapport Integration 2005).

Utveckling inom storstadsarbetets olika delmål

Integrationsverket redovisar årligen, baserat på underlag i databasen Stativ, utvecklingen av andelen sysselsatta, arbetslöshet, beroende av långvarigt försörjningsstöd, befolkningsstatistik samt utbildningsnivå i de 24 stadsdelar som omfattas av de lokala utvecklingsavtalen (Utveckling i storstadssatsningens 24 stadsdelar 1997–2004, juni 2006). Utfallet av Integrationsverkets redovisning presenteras nedan utifrån storstadsarbetets delmål.

Sysselsättning

Andelen sysselsatta har under åren 1998–2003 utvecklats enligt tabellen nedan.

Tabell 4.3 Andelen sysselsatta (procent)

	Sverige	24 stadsdelar	Jordbro	Rosengård
Genomsnitt 1998	73,3	47,3	64,4	20,9
Genomsnitt 2001	75,7	53,4	70,9	27,9
Genomsnitt 2002	75,9	52,9	70,1	28,7
Genomsnitt 2003	75,1	51,6	67,8	29,3
<i>Varav 2003</i>				
Män	77,0	54,4	70,7	33,4
Kvinnor	73,1	48,8	64,8	25,1
Inrikes födda män	80,3	65,3	75,9	51,1
Inrikes födda kvinnor	76,8	64,1	73,9	48,9
Utrikes födda män	57,6	47,7	63,7	30,6
Utrikes födda kvinnor	53,4	39,4	53,3	21,7

Tabellen visar genomsnittet för riket, genomsnittet för de 24 stadsdelarna, utvecklingen i Jordbro (som är den av de 24 stadsdelarna som har högst andel sysselsatta – samt utvecklingen i Rosengård) som är den av de 24 stadsdelarna som har längst andel sysselsatta.

Andelen sysselsatta i genomsnitt för de 24 stadsdelarna ökade under perioden 1997–2001. Efter detta har utvecklingen mattats av.

Försörjningsstöd

Utvecklingen vad gäller det långvariga beroendet av försörjningsstöd redovisas i tabellen nedan.

Tabell 4.4 Beroende av långvarigt försörjningsstöd

	Sverige	24 stadsdelar	Hallunda/Norsborg	Rosengård
Genomsnitt 1998	2,2	15,3	4,6	40,5
Genomsnitt 2002	1,5	10,4	1,8	31,8
Genomsnitt 2003	1,5	10,3	2,0	30,3
Genomsnitt 2004	1,5	10,2	2,0	27,0
<i>Varav 2003</i>				
Inrikes födda män	0,6	3,3	0,4	6,5
Inrikes födda kvinnor	0,5	3,3	0,4	6,4
Utrikes födda män	6,6	12,8	2,9	28,5
Utrikes födda kvinnor	7,2	16,0	3,7	31,9

Tabellen visar utvecklingen i genomsnitt för Sverige, i genomsnitt för de 24 stadsdelarna, utvecklingen i Hallunda/Norsborg (som är den av de 24 stadsdelarna som har lägst andel invånare i beroende av långvarigt försörjningsstöd – samt utvecklingen i Rosengård) som är den av de 24 stadsdelarna som har högst andel invånare i beroende av långvarigt försörjningsstöd. Siffrorna är baserade på uppgifter från Integrationsverket

Över tiden har det långvariga beroendet av försörjningsstöd minskat i samtliga stadsdelar utom tre. Dock har utvecklingen mattats av vid mätningar efter år 2002.

Vidare konstateras i Socialstyrelsens rapport Social rapport 2006 att den befolkning som bor i mycket resurssvaga områden i de tre storstadsregionerna har haft svårare att komma tillbaka till självförsörjning genom eget arbete än de som bor i andra typer av områden.

Svenska språkets ställning samt utbildningsnivå

När det gäller utbildningsnivån, mätt som andelen personer som har lägst tvåårig gymnasieutbildning, har den utvecklats enligt tabellen nedan.

Tabell 4.5 Utbildningsnivå

	Sverige	24 stadsdelar	Sa Innerstaden	Rinkeby	Fittja
Genomsnitt 1998	41,5	33,3	43,9	32,3	25,7
Genomsnitt 2002	49,5	42,0	58,6	38,5	33,9
Genomsnitt 2003	50,8	42,6	60,6	37,4	33,5
Genomsnitt 2004	52,1	43,2	62,1	36,8	33,7
<i>Varav 2004</i>					
Inrikes födda män	49,8	45,3	64,3	41,0	41,3
Inrikes födda kvinnor	55,1	46,4	73,8	43,7	44,2
Utrikes födda män	50,1	42,8	49,6	37,9	34,2
Utrikes födda kvinnor	51,1	40,3	51,8	32,9	29,8

Tabellen visar utvecklingen i genomsnitt för Sverige, i genomsnitt för de 24 stadsdelarna, utvecklingen i Södra Innerstaden (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån ökat mest), utvecklingen i Rinkeby (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån ökat minst), samt i Fittja (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån är lägst). Siffrorna är baserade på uppgifter från Integrationsverket.

Attraktiva och trygga stadsdelar

Utifrån Brottsförebyggande rådets statistik över anmälda brott redovisas nedan antalet anmälda brott per 100 000 invånare under 2004 och 2005 i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Notera att stadsdelsindelningen inte alltid överensstämmer med den indelning som gjorts för storstadsarbetet.

Tabell 4.6 Antalet anmälda brott per 100 000 invånare

	2004	2005	Ökn/minskn
Hela landet	13 885	13 753	- 1%
Fosie	16 509	18 320	11%
Hyllie	10 657	17 704	66%
Rosengård	18 030	16 706	- 7%
Sa Innerstaden	34 108	25 865	- 24%
Bergsjön	15 600	16 242	4%
Biskopsgården	12 611	11 124	- 12%
Gunnared	14 582	15 090	3%
Rinkeby	18 758	20 686	10%
Skärholmen	18 475	19 515	6%
Spånga-Tensta	15 354	15 136	1%

Folkhälsa

Försäkringskassan har tillsammans med Statistiska Centralbyrån för första gången i år tagit fram statistik över ohälsotalet i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Ohälsotalet är ett mått på antalet utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning från socialförsäkringen. Nedan illustreras ohälsotalen för storstadsarbetets stadsdelar 2004.

Tabell 4.7 Ohälsotal 2004

	Totalt antal dagar	Antal dagar kvinnor	Antal dagar män
Hela landet	40,73	49,31	32,39
Fosie	54,95	61,81	48,02
Hyllie	51,94	57,54	46,10
Rosengård	45,23	43,87	46,60
Södra Innerstaden	35,35	37,66	33,17
Bergsjön	57,57	59,60	55,79
Gårdsten	51,28	54,74	48,25
Hjällbo	45,46	45,89	45,01
Norra Biskopsgården	53,46	52,90	53,97
Husby	48,61	52,72	45,08
Rinkeby	56,13	60,90	51,57
Rågsved	33,54	36,65	30,62
Skärholmen	61,50	64,48	58,54
Tensta	54,12	57,65	35,65
Flemingsberg	43,65	48,83	38,65
Vårby	58,32	69,07	47,73
Västra Skogås	52,06	61,44	42,42
Alby	53,57	60,73	46,75
Fittja	56,48	62,92	50,47
Hallunda-Norsborg	60,10	68,95	50,97
Jordbro	54,73	66,91	42,68
Fornhöjden	51,28	62,94	39,82
Geneta	58,40	66,34	50,82
Hovsjö	56,34	62,94	50,30
Ronna	46,81	57,87	36,13

Ohälsotalet beräknas genom att för personer försäkrade 31 december 2004 i åldrarna 16-64 år summera antalet dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt dagar med aktivitets- och sjukersättning och dividera med antalet försäkrade.

Demokrati och delaktighet

Den tidigare regeringens politik har syftat till att öka delaktigheten hos de boende i de kommuner som omfattas av lokala utvecklingsavtal. I några kommuner har detta arbete i någon mån bidragit med att boende har involverats i diverse beslutsprocesser som rör stadsdelen.

4.5.2 Analys och slutsatser

Människors utanförskap har under de senaste åren stadigt vuxit. Situationen ställs på sin spets i storstädernas segregerade förortsområden där ett stort antal människor är långvarigt arbetslösa och beroende av försörjningsstöd. Vidare är klyftan mellan exempelvis andelen sysselsatta i Sverige och i utanförskapsområdena stort och i många fall växande. En sådan koncentration av människor i utanförskap kan leda till sociala spänningar och urladdningar.

Underlag från SCB visar dessutom att utanförskapet sprider sig till städer utanför storstadsområdena vilket bidrar till att utanförskapets karta blir allt mer omfattande.

Den tidigare regeringen investerade drygt 2 miljarder kronor i att bekämpa segregationen genom enstaka insatser. Samordningen mellan de statliga myndigheternas och kommunernas arbete har gradvis förbättrats men takten och omfattningen behöver öka.

Liksom i många andra storstäder med internationell konkurrens där utanförskapet utgör ett ökande problem har det i Sverige saknats en politik för att skapa arbeten till människor i utanförskap. Att ha ett arbete är den enskilt viktigaste åtgärden för att bryta människors utanförskap.

Det krävs ett samlat arbete som både aktivt verkar för ökad tillväxt och skapar förutsättningar för ökad välfärd. En förutsättning för att bryta människors utanförskap och stoppa det växande antalet utanförskapsområden är att samspelt förbättra den lokala och regionala tillväxten i de svenska storstäderna. Ett sådant utvecklingsarbete möjliggör att den lokala tillväxten i utanförskapsområdena blir en vital del av både det lokala och regionala utvecklingsarbetet. Detta inte minst eftersom det finns en betydande arbetskraftspotential i dessa områden och hos dess invånare. Detta utvecklingsarbete bör genomföras utifrån individernas och stadsdelarnas behov och förutsättningar.

Ökad decentralisering, flexibilitet och samverkan

Vidare, för att minska utanförskapet måste övergången till att genomföra storstadspolitiken inom ramen för statens och kommunernas ordinarie verksamheter och resurser säkras. Alla involverade aktörer, såsom staten, kommuner, näringsliv, föreningsliv och boende, måste se över hur det lokala utvecklingsarbetet kan genomföras på ett effektivt sätt. Detta förutsätter inte minst att samverkan inom och mellan lokal, regional och nationell nivå fungerar. Statliga myndigheter bör få mer kunskaper och bättre förutsättningar för att kunna arbeta utifrån de lokala och regionala behoven.

Samverkansöverenskommelser har möjliggjort vissa omprioriteringar och lokala anpassningar som även fortsättningsvis måste göras genom utökad samverkan. Därigenom kan människors utanförskap brytas.

Kunskap för minskat utanförskap

För att långsiktigt bryta utanförskapet förutsätts ett kontinuerligt och uthålligt arbete med att bygga kunskap kring lokalt utvecklingsarbete. Detta kan bidra till skapandet av strukturer för att stödja utvecklingen och lärandet i landets utanförskapsområden. Regeringen avser fortsätta detta kunskapsbyggande och följa utanförskapet genom utvärderingar. Detta är centralt inte minst för att den kontinuerliga läroprocessen och kvalitetssäkringen ska komma individer och stadsdelar tillgodo.

Genom att ta tillvara befintliga erfarenheter och kunskaper från det lokala utvecklingsarbetet kan även andra kommuner med utanförskapsområden på ett effektivt sätt komma igång med ett lokalt utvecklingsarbete.

Slutsatser

Sammanfattningsvis krävs insatser för att fortsätta bekämpandet av landets utanförskapsområden.

4.6 Politikens inriktning

Fler människor som kan och vill arbeta skall också ha möjlighet att försörja sig genom eget arbete. Regeringens övergripande mål är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Därigenom skall också bidragsberoendet minska och utanförskapet brytas. Att bekämpa utanförskapet i ett väl utvecklat sam-

spel med att förbättra förutsättningarna för lokal och regional tillväxt i de svenska storstäderna är avgörande för att frigöra människornas inreboende kraft och trygghet.

De medel som initialt satsades inom storstadspolitiken för att förbättra situationen i stadsdelarna är förbrukade. Bekämpandet av utanförskapet skall nu främst ske genom samverkan med stöd i ordinarie verksamheter och resurser. Under hösten 2006 bereds utformningen av statens och kommunernas fortsatta

samverkan för att bryta människors utanförskap och utbredningen av antalet utanförskapsområden. Detta sker genom att öka sysselsättningen, minska bidragsberoendet och stimulera den lokala och regionala tillväxten.

Inom Regeringskansliet bereds prioriteringarna inom ramen för det nationella programmet för den Europeiska socialfonden inför 2007.

Ett tilläggsdirektiv till den särskilda utredaren (Ju2006:06) kan komma att bli aktuellt.

5 Arbetsmarknadspolitik

5.1 Omfattning

Politikområdet omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, och insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga samt bidrag till lönegarantiersättning. Vidare ingår Europeiska socialfonden och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver omfattar politikområdet

förvaltningskostnader för Arbetsmarknadsverket (AMV) inklusive Länsstyrelsen i Gotlands län avseende den pågående försöksverksamheten med en vidgad samordnad länsförvaltning, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) samt AMV:s avgiftsfinansierade verksamheter Tjänsteexport och Aske kursgård.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2005	Anslag 2006 ¹	Utgifts- prognos 2006	Förslag anslag 2007	Beräknat anslag 2008	Beräknat anslag 2009
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 593,0	5 089,9	5 100,0	5 057,5	4 696,3	4 778,5
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	46 918,0	45 755,6	45 869,1	38 083,3	32 087,7	31 539,1
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	4 513,1	5 368,5	5 463,6	3 520,4	3 010,0	3 175,7
22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	10 907,0	11 756,1	11 548,0	12 601,1	12 563,0	12 637,8
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	97,8	100,5	102,3	131,2	122,1	106,7
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	1 529,0	1 959,6	1 915,3	1 808,8	461,3	0,0
22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013 ²	-	-	-	290,0	1 100,0	1 100,0
22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	20,7	21,9	19,9	22,0	22,4	22,9
22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	48,3	48,8	47,9	49,2	50,3	51,4
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	888,1	978,4	750,0	954,7	1 184,3	1 484,3
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	45,3	49,5	49,2	53,0	53,9	55,0
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	69 568,0	71 136,4	70 873,1	62 579,0	55 358,9	54 959,2

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2007.

² Nytt anslag från 2007.

Utgifterna inom politikområdet påverkas av utvecklingen på arbetsmarknaden, som både beror på konjunkturen och den ekonomiska politiken. Trots en stark konjunkturutveckling har arbetslösheten och utanförskapet varit fortsatt högt. Den harmoniserade arbetslösheten var 7,8 procent år 2005 enligt preliminära siffror från Eurostat. Det officiella svenska måttet öppen arbetslöshet var 6 procent 2005. Därutöver deltog 2,7 procent i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program förra året. Såväl den öppna arbetslösheten som åtgärderna avspeglas direkt i utgifterna för arbetslöshetsersättningarna och aktivitetsstödet. Utgifterna 2005 ökade med 2 087 miljoner kronor jämfört med 2004.

Arbetsmarknadsläget förbättrades mot slutet av 2005 samtidigt som den tidigare regeringens satsningar på arbetsmarknadspolitiska åtgärder lyfte över personer från öppen arbetslöshet till program. Under 2006 beräknas den öppna arbetslösheten vara 5,6 procent och antalet personer i åtgärder motsvara 3,1 procent. Regeringen avser att framgent redovisa bedömningar av harmoniserad arbetslöshet. Även andra arbetsmarknadsmått och indikatorer över utanförskapet kan bli aktuella i den framtida analysen av regeringens samlade politik.

Utgifterna bedöms dock bli 553 miljoner kronor högre jämfört med den bedömning som den tidigare regeringen gjorde förra hösten främst på grund av att öppen arbetslöshet inte minskat i den takt som förutsågs.

Utgifterna väntas minska 2007 till följd av regeringens omläggning av arbetsmarknadspolitiken som del av ett brett jobbprogram. För utgiftsområdet innebär jobbprogrammet ökad fokus på matchning, neddragningar av de arbetsmarknadspolitiska programmen och regelförändringar för att förstärka arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring vid kortare perioder av arbetslöshet. Utgifterna för den statliga lönegarantiersättningen har minskat kraftigt de senaste åren men beräknas successivt öka från och med 2007.

5.3 Skatteutgifter

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2006 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2007 kommer till den

del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2007 års ekonomiska vårproposition.

I avsnitt 2.3, redogörs för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom ges en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter inom utgiftsområdet. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Tabell 5.2 Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2006	Prognos 2007
Avdrag för ökade levnadsomkostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor	- ¹	-
Avdrag för resor till och från arbetet	5 830	*2
Avdrag för inställesesor	-	-
Förmån av fri resa vid anställningsintervju	-	-
Förmån av fri utbildning vid personalutveckling m.m.	-	-
Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet	-	-
Skattereduktion för avgiften till arbetslöshetskassa	390	*
Anställningsstöd för långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna	3 359	2 106
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)	785	785
Utbildningsvikariat	179	52
Plusjobb	1 743	3 839
Nystartsjobb	-	697
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	12 286	7 479

¹ Skatteavvikelse kan inte beräknas.

² Skatteutgiften har upphört eller beloppsmässigt ändrats sedan redovisningen i 2006 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2

Insatserna inom arbetsmarknadspolitiken redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Vissa stöd lämnas dock på statsbudgetens inkomstsida i form av särregler i skattelagstiftningen som betecknas som saldpåverkande skatteutgifter. Anställningsstöd, stöd till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) och utbildningsvikariat lämnas i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto och innebär minskade skatteintäkter på budgetens inkomstsida. Det allmänna och förstärkta anställningsstödet samt plusjobb och utbildningsvikariat kommer att avvecklas från 2007. Inga nyanvisningar kommer att göras till plusjobb och utbildningsvikariat från och med

den 24 oktober 2006. Nystartsjobb införs den 1 januari 2007 och stödet lämnas i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto. Utöver detta redovisas här även andra saldpåverkande skatteutgifter som kan härledas till politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Avdrag för ökade levnadsomkostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor

Den som har tillfälligt arbete på annan ort än hemorten eller flyttat till annan ort på grund av arbete men har kvar den tidigare bostaden kan under vissa förutsättningar få avdrag för den ökning av levnadsomkostnaderna som därigenom uppkommer. Om den skattskyldige på grund av sitt arbete vistas på annan ort än hemorten kan avdrag för utgifter för en hemresa per vecka medges. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Avdrag för resor till och från arbetet

Skatterättsligt anses kostnader för resor till och från arbetet i princip vara privata levnadsomkostnader och inte en kostnad för intäkternas förvärvande. Anledningen är att den skattskyldige själv anses kunna välja sin bostadsort. Då kostnader som överstiger 8 000 kronor är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen utgör avdraget en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst.

Avdrag för inställelseresor

Om den skattskyldige har haft utgifter för resa mellan två platser inom EES i samband med tillträdande eller frånträädande av anställning eller uppdrag, s.k. inställelseresa, har denne rätt till avdrag för utgifterna. Avdraget skall som huvudregel beräknas efter utgiften för det billigaste färd sättet. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Förmån av resa vid anställningsintervju

Förmån av fri resa till eller från anställningsintervju eller kostnadsersättning för sådan resa är inte skattepliktig.

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling m.m.

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling m.m. är undantagen från skatteplikt om utbildningen är av väsentlig betydelse för att den skattskyldige skall kunna fortsätta att arbeta.

Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet

Avser kostnader i näringsverksamhet. I övrigt se Avdrag för resor till och från arbetet.

Skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa

Skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa är 40 procent av avgiften till arbetslöshetskassan. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst. Skattereduktionen upphör från 2007.

Anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna

Målgruppen är arbetslösa med mycket långa inskrivningstider på arbetsförmedlingen och långtidssjukskrivna. Stimulansen ges i form av särskilt anställningsstöd och anställningsstöd för långtidssjukskrivna. Övriga anställningsstöd föreslås i denna budgetproposition avvecklas från 2007.

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)

Målgruppen för stödet är arbetslösa med vissa funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga.

Utbildning av personal inom vård och äldreomsorg

Ett tidsbegränsat stöd för utbildning av personal inom vård och omsorg gäller från den 1 januari 2005 till och med den 31 december 2007.

Utbildningsvikariat

Tillfälligt stöd från 2006 i form av att skattekreditering lämnas till arbetsgivare inom gemensamt finansierad vård och omsorg till utbildningskostnader för personal samt lönekostnader för vikarier som ersätter de anställda under utbildningstiden. Stödet ger en subvention av lönekostnaderna på maximalt 16 800 kronor per månad. Därtill ges ett stöd för utbildningskostnaderna upp till hälften av dessa dock högst 1 000 kronor per vecka. Regeringen avvecklar stödet och inga nya utbildningsvikariat beviljas från och med den 24 oktober 2006.

Plusjobb

Plusjobb infördes av den tidigare regeringen från och med den 1 januari 2006. Stödet gällde kvalitetshöjande arbetsuppgifter inom offentligt finansierad verksamhet i maximalt två år. För personer över 60 år gäller stödet till 65 års ålder. Den tidigare regeringen har beslutat att anvisning till plusjobben fick enligt ursprungligt regelverk göras fram till den 31 december 2006. Stödet ger en subvention av lönekostnaderna på maximalt 21 000 kronor per månad, vilket ger en full subvention upp till en lön på 15 000 kronor per månad. Därtill ges ett stöd för anpassning till arbetsgivaren på 2 200 kronor per månad samt extra stöd på 3 300 kronor per månad om deltagaren kommer från aktivitetsgarantin. För plusjobb gäller ej lagen om anställningsskydd. De är heller inte grund för arbetslöshetsersättning men utgör överhoppningsbar tid i arbetslöshetsförsäkringen. Den nya regeringen avser att avveckla plusjobben under mandatperioden och stoppa beviljandet av nya plusjobb från och med den 24 oktober 2006.

Nystartsjobb

Regeringen avser att införa nystartsjobb den 1 januari 2007 för att öka möjligheterna för dem som står långt utanför arbetsmarknaden att komma tillbaka till arbete. Nystartsjobben innebär att ett belopp motsvarande arbetsgivaravgifterna, inklusive ålderspensionsavgiften, krediteras arbetsgivarens skattekonto för de personer som kvalificerar till ett nystartsjobb.

5.4 Mål

Det övergripande målet är att arbetsmarknadspolitiken skall bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Detta mål är beslutat av riksdagen. Den tidigare regeringen har därtill satt ett antal mål för hur arbetsmarknadspolitiken skall fungera. I myndigheternas regleringsbrev har den tidigare regeringen beslutat om mål för verksamhetsområden och verksamhetsgrenar.

Regeringen avser att se över nuvarande mål och målstruktur för politikområdet. Regeringen kommer att eftersträva mätbara mål och en förenklad målstruktur. AMV skall få ett större ansvar och möjlighet att i högre grad sätta egna mål och indikatorer som är nödvändiga för att bedriva en effektiv arbetsmarknadspolitik. Arbetsmarknadspolitikens roll är att skapa förutsättningar för nya jobb. Den skall bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett arbete till ett annat eller från arbetslöshet till ett reguljärt arbete. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall också bidra till att nå målen i EU:s sysselsättningsriktlinjer.

Inriktningen och prioriteringen av resurserna skall tydligare inriktas mot matchning mellan arbetssökande och lediga jobb. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall utföras effektivt. I detta ingår att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring vid kortare perioder av arbetslöshet. Verksamhetens insatser skall avsevärt förbättras genom att uppföljning och utvärdering utvecklas och prioriteras inom berörda myndigheter.

5.5 Insatser inom politikområdet

Den tidigare regeringen ökade de arbetsmarknadspolitiska programmen för att minska den öppna arbetslösheten. Utifrån en expansion av befintliga insatser har plusjobb, utbildningsvikariat, lärlingsplatser för ungdomar och allmänt anställningsstöd för ungdomar tillkommit som nya inslag i en redan omfattande programverksamhet. Den förbättrade konjunkturen gjorde inte det avtryck på arbetsmarknaden under 2005 och första halvåret 2006 som förväntades. Sammanlagt ökade den tidigare regeringen programvolymerna med 15 600 personer under 2005. I augusti 2006 var 133 200 personer i program, en ökning med 23 900 jämfört med augusti 2005.

Konjunkturläget har nu förbättrats ytterligare. Regeringen avser därför att minska programvolymerna och satsa på program för dem som står längst från arbetsmarknaden och på program som visat sig mest effektiva. Arbetsmarknadsutbildningen skall i högre grad än i dag inriktas på att förstärka den arbetslöses kompetens och koncentreras till områden där brist på arbetskraft kan uppstå.

AMV skall reformeras från grunden. I det ingår bl.a. att arbetsförmedlingarnas resurser tydligt inriktas mot matchning mellan arbetssökande och lediga jobb. Arbetsförmedlingarna måste skapa bättre kontakter och samverka med arbetsgivare. Arbetsförmedlarna måste fungera som coacher till de arbetssökande. De personliga kontakterna mellan arbetsförmedlingen och arbetssökande måste utökas och fördjupas. Ett större och mer diversifierat utbud av förmedlingstjänster underlättar också matchningen. Offentliga arbetsförmedlingen bör därför kompletteras med flera olika typer av arbetsförmedlingar, branschvisa arbetsförmedlingar, bemanningsföretag och andra specialförmedlingar. Därmed kan den sökande snabbare matchas ihop med arbete. Regeringen avser att återkomma med förslag som påskyndar en utveckling mot kompletterande arbetsförmedlingar.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal omfattar programperioden 2000–2006. Projektverksamheten inom programmen kommer att fullföljas under 2007 respektive 2008.

Den övergripande strategin i mål 3-programmet, och för motsvarande del av mål 1-programmen, är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl sysselsatta som arbetslösa. Även andra insatser som kompletterar och utvecklar den nationella politiken samt stödjer genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin skall genomföras. Programmet fokuserar även på att främja hälsan i arbetslivet.

Mål 3-programmet är indelat i fyra insatsområden: Kompetensutveckling för sysselsatta, Ökad anställbarhet och företagarganda, Integration, mångfald och jämställdhet samt Lokal utveckling. Samtliga insatsområden skall genomlysas av ett jämställdhetsperspektiv.

Socialfondsmedlen i mål 3 exklusive motsvarande del av mål 1-programmen uppgår till cirka

7 020 miljoner kronor för programperioden, vartill skall läggas nationell medfinansiering på cirka 6 880 miljoner kronor. Från starten under 2000 till och med september 2006 har 47 900 projekt bifallits. Dessa projekt omfattar 1 688 000 deltagare, varav 54 procent kvinnor och 46 procent män. Den ojämna könsfördelningen beror främst på de mål 3-projekt som bedrivs inom offentlig sektor, vilken har en hög andel anställda kvinnor. Antalet individer som har deltagit i mål 3 kan uppskattas till 1 129 000, eller cirka 24 procent av arbetskraften. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta, som genomförs i två steg, svarar för merparten av deltagarna och projekten. Övriga insatsområden, som till stor del avser arbetslösa och 62 procent av de budgeterade socialfondsmedlen, har omfattat 4 480 projekt. Antalet deltagare i dessa projekt uppgår till 263 000, varav 58 procent kvinnor och 42 procent män.

Gemenskapsinitiativet Equal syftar till att genom transnationellt samarbete, främja nya metoder för att motverka all slags diskriminering och ojämlikhet på arbetsmarknaden, avseende såväl arbetslösa som sysselsatta. Equal skall fungera som ett försökslaboratorium för den europeiska sysselsättningsstrategin. Ett övergripande mål för det svenska Equal-programmet är ett arbetsliv utan diskriminering och ojämlikhet och som är präglad av mångfald. Bidraget från Socialfonden uppgår till cirka 790 miljoner kronor för programperioden 2000–2006. Nationell medfinansiering med motsvarande belopp tillkommer. Equal i Sverige omfattar totalt 72 projekt, s.k. utvecklingspartnerskap, fördelade på två ansökningsomgångar. Dessa utvecklingspartnerskap har haft en genomsnittlig budget om cirka 19 miljoner kronor.

Inom Equal görs omfattande insatser för att på olika nivåer sprida resultaten av programmet och påverka de strukturer som bidrar till diskriminering. Arbetet organiseras bl.a. i åtta nationella temagrupper för att i högre grad kunna generalisera resultaten från Equal. Inom ramen för dessa grupper bedrivs även forskning.

Den tidigare regeringen fattade i juni 2006 beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. Regeringen avser att återkomma med överväganden rörande prioriteringar och riktlinjer i den nationella strategin.

Med utgångspunkt i strategin skall ett förslag till ett nationellt socialfondsprogram inom det

nya strukturfondsmålet Regional konkurrenskraft och sysselsättning utarbetas inom Regeringskansliet och överlämnas till Europeiska kommissionen för godkännande. Bidraget från Socialfonden för detta program beräknas till cirka 614 miljoner euro eller cirka 5 500 miljoner kronor för perioden 2007–2013. Därtill kommer nationell medfinansiering med samma belopp.

EU:s sysselsättningsstrategi

Genom Amsterdamfördraget lades grunden för EU-ländernas samarbete inom sysselsättningsområdet. Genom de konkreta sysselsättningsmål som sattes upp i Lissabon år 2000 har sysselsättningsstrategin blivit ett viktigt instrument för genomförandet av Lissabonstrategin. EU:s mål är full sysselsättning, förbättrad kvalitet och produktivitet i arbetet samt öka graden av social och regional sammanhållning. Samarbetet bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden. Metoden innefattar gemensamma målsättningar och riktlinjer, övervakning och uppföljning med hjälp av indikatorer och rekommendationer samt utbyte av goda exempel mellan medlemsstaterna. Varje år antas gemensamma sysselsättningsriktlinjer som skall ligga till grund för ländernas nationella sysselsättningspolitik. Arbetsmarknadspolitiken skall tillsammans med andra politikområden bidra till att målen uppfylls.

De integrerade sysselsättningsriktlinjer som antogs 2005 för perioden 2005–2008 skall omsättas i tydliga prioriteringar; att få in och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen; förbättra arbetstagares och företags anpassningsförmåga samt öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter.

Länderna återrapporterar årligen den politik som har förts mot bakgrund av riktlinjerna. Förra året antogs ett nationellt handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2005–2008.

I det nationella handlingsprogrammet 2005–2008 lyfte den tidigare regeringen bl.a. fram ett högt arbetskraftsdeltagande bland befolkningen i arbetsför ålder och ett högt antal arbetade timmar i ekonomin som en förutsättning för en väl utbyggd välfärdsstat och därmed en prioritering för perioden 2005–2008. ökad sysselsättning samt åtgärder för minskad ohälsa prioriterade. I år kommer ett reviderat handlingsprogram, i

linje med regeringens politik och de antagna integrerade sysselsättningsriktlinjer, att antas.

Lönegarantiersättningen

I de senaste budgetpropositionerna har genomförandet av förmånsrättsreformen och dess påverkan på lönegarantin och utvecklingen av utfallet på anslaget redovisats. Som en sista del i reformen infördes lönegaranti vid företagsrekonstruktion. Lagändringen som trädde i kraft den 1 juni 2005 innebär att arbetstagare har samma rätt till lönegaranti vid företagsrekonstruktioner som de har i samband med konkurser. Effekten av denna ändring redovisas nedan i avsnitt 5.6.2.

Som ett led i arbetet med att förbättra förutsättningarna för små- och medelstora företag kommer regeringen skyndsamt att utreda företagsinteckningens förmånsrätt med sikte på en förstärkning av företagets möjligheter till kapitalförsörjning. Regeringen avser också att utreda förutsättningarna för statens regressrätt i fråga om lönegaranti. Sådana förslag skulle innebära att konkurser kommer att belasta statens finanser i större utsträckning än i dag.

5.6 Resultat

5.6.1 Mål

Resultatbedömningen bygger på den målstruktur för arbetsmarknadspolitiken som gäller från 2005 och som beslutats av den tidigare regeringen.

5.6.2 Resultat

Regeringens bedömning är att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten under 2005 inte har haft tillräckligt effektiva mål och insatser för att på ett verkningsfullt sätt kunna bidra till att uppnå det övergripande målet om en väl fungerande arbetsmarknad. Verksamheten har inte haft möjlighet att skapa de förutsättningar som krävs för att arbetsmarknaden skall fungera tillräckligt flexibelt och svara för de behov som enskilda individer och arbetsgivare har.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har dock utifrån de förutsättningar som den tidigare regeringen gett genomfört de insatser

som den uppdragits att göra för att komma till rätta med den höga öppna arbetslösheten, främst genom ökade programvolymerna.

Utifrån dessa förutsättningar har arbetsförmedlingen utfört följande under 2005:

- Arbetsförmedlingen på Internet har öppet 24 timmar om dygnet och har över 800 000 unika besökare varje månad.
- Arbetsförmedlingen Kundtjänst, som är arbetsförmedling per telefon och har öppet både vardagar och helger, har 40 000 till 50 000 samtal per månad.
- Över en miljon arbetssökande skrev in sig på någon av landets offentliga arbetsförmedlingar.
- Över 420 000 lediga platser anmäldes till arbetsförmedlingen.
- Över 675 000 fick ett arbete med eller utan förmedlingens hjälp.
- Över 720 000 anvisningar av sökande gjordes till de lediga platserna.
- Drygt 9 600 underrättelser angående rätten till arbetslöshetsersättning skickades av arbetsförmedlingen till arbetslöshetskassorna.
- I genomsnitt deltog 123 000 personer per månad i något konjunkturberoende program.
- Anställningar med lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare och Samhall har under 2005 i genomsnitt gett sysselsättning åt cirka 82 500 personer med funktionshinder.

Ovanstående ger en övergripande bild av vad de drygt 10 000 (därav 7 100 arbetsförmedlare) anställda på landets 325 arbetsförmedlingar och länsarbetsnämnder har presterat och hanterat under 2005.

Resultatbedömningen bygger på de tre verksamhetsområden som den tidigare regeringen har fastställt för arbetsmarknadspolitiken under 2005.

Matchningen mellan arbetssökande och lediga arbeten under 2005

Verksamhetsområde I – Förmedlingsverksamhet

Målen, som sattes av den tidigare regeringen, är att:

- Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbetssökande samt vakanstiden för icke tillsatta platser förkortas.

- Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens och lönegarantins roll som omställningsförsäkringar.

Tid i arbetslöshet

Under 2005 har mediantiden för arbetslöshet minskat med två dagar till 76 dagar. Detta beror både på arbetsförmedlingarnas insatser och externa faktorer. Mediantiden i arbetslöshet uppgick till 74 dagar för kvinnor och 78 dagar för män. Medianarbetslösheten varierar relativt kraftigt regionalt, från 56 dagar i Värmlands län till över 80 dagar i t.ex. Blekinge län.

Under 2005 satte AMV ett mål för långtidsinskrivna. Målet var att antalet inte skall överstiga 36 000 personer i genomsnitt per månad. Med långtidsinskrivning avses sökande som varit inskrivna mer än två år och under de senaste två åren inte haft arbete som varat minst 30 dagar. Målet nåddes inte då antalet långtidsinskrivna uppgick till 37 424 i genomsnitt per månad under 2005. Även detta mål påverkas av konjunkturläget, men genom riktade insatser och prioriteringar har arbetsförmedlingarna kunnat hålla nere antalet långtidsinskrivna. I genomsnitt var drygt 15 700 kvinnor långtidsinskrivna vilket motsvarar 9,4 procent av samtliga kvinnor som är arbetslösa och deltagare i konjunkturprogram. Motsvarande andel för män är 11 procent. I antal var 21 800 män långtidsinskrivna. Det är fler män som har långa inskrivningstider men jämfört med 2004 har ökningen varit starkare bland kvinnor. Orsaken till detta har inte kommenterats av AMS i åiterrapporteringar till den tidigare regeringen. Antalet långtidsinskrivna över 55 år fortsätter att minska, men fortfarande tillhör drygt en tredjedel av samtliga långtidsinskrivna denna åldersgrupp trots att de utgör bara 20 procent av samtliga arbetslösa och deltagare i konjunkturprogram.

Korta vakanstiderna för lediga arbeten

AMV skall också bidra till att vakanstiderna för lediga arbeten förkortas. Det finns inget tillförlitligt sätt att mäta vakanstiden. Ett approximativt mått, enligt AMS, på den genomsnittliga vakanstiden för lediga platser är kvoten mellan stocken och flödena av lediga platser som anmäls till arbetsförmedlingen. Mätt på detta sätt var vakanstiden för lediga platser i genomsnitt 19 dagar under 2005, vilket är en minskning med två dagar jämfört med 2004.

AMS har under 2005 haft målsättningen att genom servicemätningar till arbetsgivare mäta

den andel som anger att de fått tillräckligt med sökande för att kunna anställa. Målsättningen under 2005 var att minst 85 procent av arbetsgivarna skall ha fått tillräckligt med sökande inom rimlig tid för att kunna anställa. Enligt AMS mätningar uppgick andelen till 88 procent. Samtliga län hade en andel över målsättningen. Jämfört med 2004 är det en minskning med två procentenheter. AMS menar att det förklaras av en stigande efterfrågan på arbetskraft.

Anvisning till ledig plats

Huvuduppgiften för arbetsförmedlingen är att se till att sammanföra arbetssökande med lediga platser. Ett instrument för detta är anvisningen. Anvisningar skall göras i syfte att korta arbetslöshetsstiderna och ge arbetsgivarna tillräckligt med sökande samt att kontrollera att villkoren för arbetslöshetsförsäkringen uppfylls. Anvisningen av sökande till ett ledigt arbete görs då arbetsförmedlingen bedömer att den sökande utifrån kompetens och erfarenhet stämmer väl överens med vad arbetsgivaren efterfrågar.

Antalet anvisningar har minskat från nära en miljon under 2004 till 720 000 under 2005. Uppföljningarna av anvisningarna har ökat. Under 2005 har 66 procent av anvisningarna följts upp efter tre månader av arbetsförmedlingen. Det är en ökning med tio procentenheter jämfört med 2004.

Uppföljningarna visar att nio procent eller cirka 43 000 av de uppföljda anvisningarna resulterat i arbete med eller utan subvention. Resultaten är samma för både kvinnor och män. Anledningen till att alla anvisningar inte har följts upp kan bl.a. vara att arbetsgivarnas rekryteringsprocess drar ut på tiden men också på en brist på information till arbetsförmedlingen om vem som fått jobbet.

Av samtliga anvisningar till lediga platser som arbetsförmedlingarna har gjort under 2005 var 12 procent utanför den egna länsgränsen. Jämfört med 2004 är det en minskning med fyra procentenheter.

AMS menar att det faktum att antalet anvisningar minskat under 2005 inte behöver innebära minskad effektivitet. Det som har betydelse är om anvisningen träffar rätt sökande. Träffsäkerheten i anvisningen bör därför vara föremål för mer ingående analys framöver, menar AMS.

Regeringens bedömning är att AMS omgående bör göra denna analys och utvecklar rutiner

och metoder för att effektivisera anvisningsinstrumentet.

Handlingsplaner och sökaktivitet

Enligt gällande regelverk skall samtliga arbetssökande ha en handlingsplan tre månader från att den arbetssökande anmäler sig på arbetsförmedlingen. En handlingsplan för dem som inte fyllt 25 år bör dock upprättas betydligt tidigare. Handlingsplanen skall sammanfatta de insatser som arbetsförmedlingen och den sökande tillsammans anser nödvändiga för att den sökande snabbt skall få ett arbete. Handlingsplanen skall säkerställa att den sökande följer en effektiv sökstrategi och att den sökande får del av arbetsförmedlingens tjänsteutbud anpassat till individens behov.

Under 2005 angav drygt 80 procent av de sökande att de hade en handlingsplan. Andelen med handlingsplan skiljer sig inte mellan könen. Däremot är det anmärkningsvärt att andelen som har handlingsplan är något lägre för de kvinnor och män som var utlandsfödda än bland dem som var födda i Sverige.

Vidare uppnåddes inte ambitionen att ungdomar under 25 år skall ha en handlingsplan betydligt tidigare än tre månader.

Andelen funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga som har en handlingsplan uppgick till 79 procent.

Den individuella handlingsplanen är ett viktigt instrument för att insatserna från arbetsförmedlingen blir effektiva, t.ex. att rätt program ges till individen. Programmen skall anvisas utifrån individens behov men också ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.

Handlingsplanen syftar till att bidra till en effektiv sökstrategi. I det ingår att aktivt söka lämpliga arbeten. AMS genomför kontinuerligt sökandeundersökningar.

Enligt AMS mätningar har sökaktiviteten ökat under 2005 jämfört med året innan. Det genomsnittliga antalet sökta jobb per arbetssökande och månad har ökat med en procentenhet och uppgår till 3,6 jobb per månad under 2005. De arbetssökande minskar sin sökaktivitet kraftigt när de går över i ett program.

AMV:s sökandeundersökning visar vidare att 31 procent sökt arbete utanför normalt pendlingsavstånd. Andelen som söker arbete inom andra yrkesområden än vad de har utbildning för eller har erfarenhet från uppgick till 64 procent. Ingen av dessa andelar har förändrats jämfört

med året innan. Det finns skillnader mellan köns sökbetaende. Kvinnor är mindre benägna att bredda sitt geografiska sökområde. Däremot finns det inga skillnader mellan könen när det gäller att bredda sitt yrkesmässiga sökande.

Andelen som söker inom flera yrken överstiger 70 procent och ökar med cirka 7 procentenheter efter 100 ersättningsdagar. Jämfört med 2004 är det endast den yrkesmässiga rörligheten som har ökat medan den geografiska är i stort sett oförändrad.

Benägenheten att söka arbete utanför det normala pendlingsområdet är till viss del beroende av situationen på den lokala arbetsmarknaden. Är det hög arbetslöshet och låg efterfrågan på arbetskraft är sannolikheten högre att den sökande söker sig utanför det normala pendlingsområdet. Det finns regionala skillnader. Län med hög arbetslöshet har en större andel sökande som söker arbete utanför normalt pendlingsavstånd. När det gäller den yrkesmässiga rörligheten är de regionala skillnaderna relativt små.

Regeringen bedömer att det inte är acceptabelt att sökaktiviteten hos personer som uppstår arbetslöshetsersättning är så låg. Bland annat måste andelen sökande som vidgar sitt sökande yrkesmässigt och geografiskt efter 100 ersättningsdagar öka. Vidare skall samtliga arbetsökande som uppstår arbetslöshetsersättning ha en handlingsplan som motsvarar kraven för rätt till ersättning.

Arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring

Den tidigare regeringen har gett AMV i uppdrag att komma till rätta med de brister som har uppmärksammats i hur arbetslöshetsförsäkringens regelverk hanteras. Uppdrag har funnits årligen i AMV:s regleringsbrev. Vidare har den tidigare regeringen givit AMV i uppdrag att utveckla och kvalitetssäkra sina metoder i kontrollen av arbetslöshetsförsäkring. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) som har till uppgift att granska hur AMV hanterar sin roll inom arbetslöshetsförsäkring har under 2005 och 2006 publicerat ett antal rapporter. Några av de viktiga slutsatser som IAF drar är att det finns brister och skillnader mellan hur arbetsförmedlingarna tillämpar regelverket, samt hur de använder de olika verktygen som är kopplade till arbetslöshetsförsäkring t.ex. de individuella handlingsplanerna och anvisning till arbete.

Dessa granskningar tillsammans med andra utredningar, t.ex. från Riksrevisionen, har varit en viktig del i den kontinuerliga uppföljning som inletts av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

AMV har under de senaste åren bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete för att främja enhetlighet och rättsäkerhet i arbetsförmedlingens verksamhet. Arbetet har lett till bl.a. att riktlinjer och rutiner för uppföljning har setts över, uppdatering av handläggarstöd för t.ex. handlingsplanerna samt omfattande utbildningsinsatser av personalen genomförts.

I två län har AMV prövat ett nytt arbetssätt. Beslutet om underrättelser till arbetslöshetskassa om ifrågasatt rätt till arbetslöshetsersättning har exempelvis flyttats till kontorschefen eller annan beslutsfattare. Detta bl.a. utifrån den tidigare regeringens uppdrag till myndigheten och Riksrevisionens rekommendationer. Försöket visar, enligt AMS, att de flesta beslutsfattarna i försökslänerna upplevde mindre tveksamhet hos medarbetarna att skriva underrättelser. De upplevde också att de kunde verka för en ökad enhetlighet. Handläggare i försökslänerna var mindre tveksamma än i jämförda län att lämna underrättelse främst beroende på att de genom utbildning fått ökad kunskap inom området. Ungefär hälften av handläggarna i försökslänerna såg en ökad trygghet i att en särskild utsedd beslutsfattare fanns. Drygt hälften av personalen upplevde dock inte att det skett någon förändring när det gällde i vilken utsträckning de själva tar initiativ till underrättelse.

AMS har haft den tidigare regeringens uppdrag att ta fram rutiner för hur arbetsförmedlingen skall följa upp personer som fått en förlängd ersättningsperiod. AMS skall se till att det finns metoder och rutiner för arbetsförmedlingen, särskilt i de fall en ersättningsperiod föreslås förlängas. Den arbetsökande som förbrukat 300 ersättningsdagar och som av arbetsförmedlingen inte placerats i aktivitetsgarantin kan av sin arbetslöshetskassa beviljas en förlängning med ytterligare högst 300 dagar. Skälet till att arbetsförmedlingen beslutar att inte anvisa till aktivitetsgarantin skall vara att den sökande bedöms ha goda förutsättningar att inom den närmaste tiden få arbete även utan det extra stöd som en placering i aktivitetsgarantin skulle innebära. Under 2005 infördes en rutin i förmedlingssystemet, som innebär att arbetsförmedlingen var tredje månad får en påminnelse om att

följa upp situationen för den arbetssökande. Under första delen av 2006 har antalet förlängningar ökat samtidigt som andelen som avaktualiseras eller fått arbete 90 dagar efter ett förlängningsbeslut har minskat. Det kvarstår stora skillnader mellan länen i inställningen till förlängning. Även en översyn inom AMV om hur aktivitetsgarantin handläggs pågår. AMS har valt att avvakta denna översyn till efter sommaren 2006 innan ställning tas till nya rutiner för förlängningsbesluten.

AMS har också utvecklat rutiner och metoder för handlingsplanerna, som bl.a. lett till en utveckling i handläggningssystemet. Problemet är dock att detta stöd uppfattas av både handläggare och i vissa fall av sökande som allt för omständligt och mer styrande än stödjande. Därför har en förenklad handlingsplan införts och en översyn initierats. Efter sommaren 2006 skall översynen vara klar och leda till beslut om hur den nya handlingsplanen skall se ut. Andelen av de arbetssökande som fått en handlingsplan inom tre månader från inskrivningstillfället har uppgått till 80 procent i genomsnitt under 2005. Andelen som uppfattar den som ett bra stöd är 70 procent. Andelarna har legat på dessa nivåer under de senaste åren. Det är ingen större skillnad mellan kvinnor och män. Ambitionen om att ungdomar skall ha en handlingsplan tidigare har inte uppnåtts.

AMS har undersökt om det finns något samband mellan frekvensen underrättelser om ifrågasatt ersättning till arbetslöshetskassorna och andelen sökande som uppger att de inte sökt något arbete. Inget entydigt samband har kunnat utläsas. Andelen som inte sökt arbete är dock högre i län med svag arbetsmarknad. Under första kvartalet 2004 uppgav 34 procent att de inte sökt något arbete och under första kvartalet 2006 har andelen sjunkit till 25 procent.

Antalet underrättelser från arbetsförmedlingarna till arbetslöshetskassorna har ökat markant. Under 2005 gjordes 9 600 underrättelser. En underrättelse skickas till arbetslöshetskassan då arbetsförmedlingen gör ett ifrågasättande t.ex. om en person står till arbetsmarknadens förfogande. Året före uppgick antalet till 6 900 och åren dessförinnan till mellan 2 000 till 3 000. Antalet underrättelser varierar mellan länen men det är en generell ökning i hela landet. Under de första åren på 2000-talet fram till och med 2005 ökade antalet underrättelser. Från slutet av 2005 har denna utveckling brutits. Enligt uppgift från IAF

(Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring) lämnade arbetsförmedlingarna 9 624 underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt under hela 2005 jämfört med 6 859 under 2004. Sanktionsgraden ligger på 84 procent.

Under det första halvåret 2006 lämnade arbetsförmedlingarna 4 771 underrättelser till arbetslöshetskassorna, att jämföra med 5 209 första halvåret 2005. Skillnaderna mellan länen är fortfarande stor. Frekvensen underrättelser är en indikator på hur aktivt arbetsförmedlingen arbetar med sin uppgift att kontrollera att de arbetssökande följer regelverket för arbetslöshetsförsäkringen.

Det har kunnat konstateras att det finns avsevärda skillnader mellan innehållet i regelverket på området och hur det i praktiken tillämpas av arbetsförmedlingarna. Även stora regionala variationer i tillämpningen har kunnat konstateras. Detta strider mot principerna om rättssäkerhet och likabehandling. Regeringen avser att tillse att arbetsförmedlingarna tillämpar regelverket korrekt. Regeringen skall även se till att AMV i högre grad prioriterar den s.k. kontrollfunktionen i arbetslöshetsförsäkringen i syfte att korta arbetslöshetstiderna men också för att minska fusket och felaktiga utbetalningar i försäkringen.

Deltidsarbetslöshet och timanställning

Antalet öppet deltidslösa kvinnor och män har minskat något jämfört med föregående år men antalet timanställda fortsätter att öka. Under 2005 var nästan 71 000 individer registrerade som deltidslösa varav 77 procent kvinnor och 23 procent män. I jämförelse med 2004 är det en minskning med 2 600 individer. Antalet timanställda har ökat med 4 000 personer till 95 000 varav 65 procent kvinnor och 35 procent män. AMS har för 2005 målet om att minska deltidslösheten för dem som varit deltidslösa mer än 12 månader. Genom denna ändring fokuserar AMS sitt arbete på dem som fastnat i långvarig deltidslöshet. Under 2005 har också en minskning skett för den målgruppen från drygt 22 000 till drygt 20 000 varav 81 procent kvinnor och 19 procent män. Andelen långvarigt deltidslösa i förhållande till öppet antal deltidslösa under 2005 var 29 procent.

Enligt SCB:s statistik för 2005 över undersysselsatta, dvs. personer som både vill och kan jobba mer, där deltidslösa, timanställda och säsonganställda ingår, fanns 248 000 indivi-

der varav 64 procent kvinnor och 36 procent män. Det är en minskning från 2004 med 16 000 individer vilket i det närmaste enbart gällde kvinnor.

HELA-projektet som syftade till att påverka de omständigheter som hindrar dem som vill arbeta mer än deltid att få önskad arbetstid avslutade sin fyraåriga satsning i december 2005. Närmare 20 000 anställda omfattades av projektet. En av slutsatserna i redovisningen av projektet är att de anställdas arbetstidsönskemål kan tillgodoses utan att det behöver leda till ökade kostnader för arbetsgivaren. En effektutvärdering som gjorts av Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning (CAFO) visar på att deltagarna i HELA har fått ökad sysselsättningsgrad, dock inte upp till önskad arbetstid vilket var syftet med projektet. Utvärderingen genomfördes i direkt anslutning till att projektet avslutades. Genom att nya arbetstidsmodeller tar tid att införa menar forskarna att utvärderingen kan ha kommit för tidigt för att märka av effekterna av satsningen, eftersom den genomfördes i direkt anslutning till projektets slut.

AMS har sedan 2003 utvecklat en metod, "ARENA-modellen", delvis med bistånd från HELA-projektet. ARENA innebär att arbetsförmedlingen, arbetsgivaren och de fackliga organisationerna samarbetar i kontakt med de arbetssökande i syfte att minska deltidarbetslösheten. I det arbetet har arbetsförmedlingen infört en intygsrutin som innebär att arbetsgivaren får ange hur mycket arbetstid som kan erbjudas den arbetssökande. Intygsrutinen ger underlag för arbetsförmedlingen att använda i överläggningar med fackliga organisationer och arbetsgivare om vilka behov av anställningar arbetsgivaren har. Effekterna av samarbetet har visat sig vara goda. Vid en uppföljning som gjorts fram till juli 2005 framkom att hos de arbetsgivare där intygsrutinen använts har antalet deltidarbetslösa och timanställda minskat med 43 procent.

I Riksrevisionens rapport Arbetsmarknadsverkets insatser för att minska deltidarbetslösheten (RiR 2006:1) kritiserar den tidigare regeringen för att vara otydlig i styrningen av AMV när det gäller frågor om att minska deltidarbetslösheten. Riksrevisionen menar att det saknas en tydlig koppling till de övergripande målen om arbetslöshet och sysselsättning i de uppdrag som finns i AMV:s regleringsbrev om att minska deltidarbetslösheten. Vidare menar Riksrevisionen att den tidigare regeringen brustit i sin rap-

portering till riksdagen om deltidarbetslöshet genom att enbart redovisa AMS statistik och inte den officiella arbetsmarknadsstatistiken (AKU). Riksrevisionen menar att otydligheten i mål och uppdrag till AMV gör att myndigheten i liten utsträckning prioriterar arbetet med att minska deltidarbetslöshet och ofrivillig timanställning. Det visar sig bland annat i att deltidarbetslösa i förhållande till helt arbetslösa får färre platsanvisningar och att arbetsförmedlingarna har färre kontakter med de deltidarbetslösa.

Ungdomsarbetslöshet

Den öppna arbetslösheten bland ungdomar mellan 16 och 24 år uppgick till 69 900 individer 2005 enligt AKU. Andelen kvinnor var 44 procent och 56 procent var män. Därutöver var 106 000 ungdomar latent arbetssökande, varav 50 200 var heltidsstuderande. Cirka 45 900 ungdomar var arbetslösa enligt statistik från AMS register, som omfattar åldersintervallet 18 till 24 år. Kvinnors andel var 44 procent och männens andel var 56 procent. Enligt Eurostats statistik var den harmoniserade arbetslösheten för ungdomar 22,6 procent år 2005. Detta rankar Sverige som ett av de västeuropeiska länder med den högsta ungdomsarbetslösheten. I våra nordiska grannländer låg den harmoniserade arbetslösheten på mellan 9 till 20 procent år 2005. Omkring 21 000 ungdomar deltog i program i genomsnitt per månad under 2005. Det betyder att en tredjedel av de arbetslösa ungdomarna i åldern 18-24 år deltog i en arbetsmarknadspolitisk insats. Kvinnornas andel av programmen var 42 procent och männens var 58 procent. Den nya regeringens breda jobbprogram öppnar nya möjligheter för ungdomar att göra sig gällande på arbetsmarknaden.

Den tid som den unge går arbetslös är ofta kortvarig. Trots att antalet ungdomar som är öppet arbetslösa är högt hittar många ungdomar arbete eller påbörjar en utbildning snabbt. Mediantiden i öppen arbetslöshet för ungdomar mellan 18 till 24 år var 35 dagar under 2005, enligt AMS. Den genomsnittliga tid som ungdomar var inskrivna vid arbetsförmedlingen var cirka 6 månader 2005. Unga kvinnor hade något kortare inskrivningstid än de unga männen.

Långtidarbetslösheten bland ungdomar, det vill säga antal ungdomar som har varit öppet arbetslösa vid arbetsförmedlingen i minst 100 dagar var låg under 2005. Cirka 3 500 ungdomar var öppet långtidarbetslösa i genomsnitt per

månad under 2005. Det är en minskning med drygt 1 000 personer jämfört med föregående år. Unga kvinnors andel av de långtidsarbetslösa var 39 procent och männens var 61 procent. Omkring 8 procent av de öppret arbetslösa ungdomarna var långtidsarbetslösa. AMS hade under 2005 formulerat målet om att antalet långtidsarbetslösa ungdomar i genomsnitt per år inte fick överstiga 3 000 individer. Målet nåddes inte men medförde enligt AMS en tydligare prioritering av ungdomar.

I IFAU:s effektutvärdering (Hur) hjälps ungdomar av arbetsmarknadspolitiska program för unga? (Rapport 2006:5), jämförs ungdomsinsatser i kommunal regi och vid arbetsförmedlingen. Resultaten tyder på att arbetsmarknadspolitiska insatser för ungdomar leder till kortare arbetslöshetstid, men att det endast gäller tidigt i arbetslöshetsperioden. Kommunalt tillhandahållna ungdomsprogram fungerar sämre än AMS ordinarie program vad gäller sysselsättning på både kort och lång sikt. Kommunalt ungdomsprogram och ungdomsgarantin leder dock till fler övergångar till reguljär utbildning. IFAU menar att de positiva effekterna beror på intensifierat jobbsökande innan programmen sätts in. Det kan även bero på att ungdomar mellan 20 och 24 år är prioriterade på arbetsförmedlingarna eller på att de söker arbete mer intensivt för att undvika att placeras i program. Både svensk och internationell forskning tyder på att ungdomar är i behov av gedigna vägledningsinsatser i såväl skolan som på arbetsförmedlingen samt att jobbsökaraktiviteter har positiva sysselsättningseffekter.

Riksrevisionens studie, "Arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen" (RiR 2006:14), av arbetsförmedlingens insatser visar att den tidigare regeringens ambitioner om intensifierade jobbsökaraktiviteter inte implementerats till fullo, men att det samtidigt fanns stora variationer mellan arbetsförmedlingarna.

Personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga

Den senaste arbetskraftundersökningen (AKU) med syfte att kartlägga situationen för funktionshindrade på arbetsmarknaden avser det fjärde kvartalet 2004 och visar att cirka en miljon personer mellan 16 och 64 år uppger att de har ett funktionshinder. Av dessa anser 630 000 personer eller 60 procent att funktionshindret också medför nedsatt arbetsförmåga. Av dessa var

280 000 män och 350 000 kvinnor. Mer än hälften av dem var över 50 år. Av befolkningen utgjorde de med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga en andel på 11 procent.

Personer med funktionshinder har inte alltid inte större svårigheter på arbetsmarknaden än andra arbetssökande. De vars funktionshinder också medför nedsatt arbetsförmåga har däremot ofta behov av stöd och stimulans i sitt arbetssökande. Ibland kan det räcka med mycket små insatser för att underlätta ett inträde på arbetsmarknaden. För andra är det nödvändigt med ett kompensatoriskt stöd av mer omfattande art t.ex. genom en subvention till arbetsgivaren. Anställning med lönebidrag har inneburit en möjlighet till arbete för många. Under 2005 hade i genomsnitt per månad cirka 61 800 personer anställning med lönebidrag eller skyddad anställning hos offentlig arbetsgivare (OSA), varav 23 000 kvinnor och 38 800 män. Av dessa var 56 400 anställda med lönebidrag 21 700 var kvinnor och 34 800 var män. Av dem i anställning med lönebidrag var 13 procent utrikes födda (inga större skillnader mellan könen). Andelen är anmärkningsvärt låg eftersom andelen arbetslösa utrikes födda med funktionshinder uppgick till 22 procent.

Den utvidgade samverkan mellan AMS och Försäkringskassan med syftet att fler sjukskrivna skall kunna återgå till ett jobb har också inneburit att fler personer med funktionsnedsättning har fått jobb eller andra insatser för att kunna närma sig arbetsmarknaden. I gruppen ingår ett relativt stort antal personer som har ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Detsamma gäller för deltagarna i aktivitetsgarantin där cirka en fjärdedel har en funktionsnedsättning enligt AMS.

Den genomsnittliga bidragsnivån under 2005 för alla anställningar med lönebidrag var 64 procent och exklusive allmännyttiga organisationer var den 62 procent.

Bidragsnivån var högre för kvinnor, 65 procent, än för män, 64 procent. Bidragsnivån till enskilda företag ökade något; från 60 procent i genomsnitt 2004 till 61 procent 2005. Inom enskilda företag uppgick kvinnornas bidragsnivå till 62 procent och männens till 61 procent.

Bidragsprocenten har minskat efter omprövning för samtliga arbetsgivarkategorier och för båda könen.

Skillnaderna i fördelningen av alla lönebidrag mellan olika arbetsgivarkategorier har sin bak-

grund bl.a. i att möjligheterna till övergång till osubventionerad anställning varit större i enskilda företag.

Under 2005 fanns 54 procent av alla anställningar med lönebidrag i enskilda företag, 18 procent i allmännyttiga organisationer och 16 procent i kommuner. Andelen kvinnor var högre inom allmännyttan och kommunerna medan män hade högre andel i enskilda företag. Bidragsnivåerna till de olika arbetsgivarkategorierna varierar kraftigt. Allmännyttiga organisationer hade under 2005 en bidragsnivå som uppgick till 75 procent i genomsnitt.

Under 2005 har cirka 4 000 personer fått stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, 60 procent var kvinnor och 40 procent var män. Det är 251 fler än föregående år. Stöd till personligt biträde på arbetsplatsen lämnades till 4 700 personer varav 35 procent kvinnor och 65 procent män. Det var cirka 1 000 personer fler än föregående år.

Av programmet särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS) fick 2 300 personer del, 40 procent kvinnor, 60 procent män. Antalet personer som fick särskilt stöd till start av näringsverksamhet uppgick till 500 personer varav 50 procent var kvinnor och 50 procent män.

Den tidigare regeringen gav AMV målet att andelen övergångar från lönebidrag till osubventionerat arbete skulle öka både för kvinnor och män jämfört med föregående år. Övergångar från lönebidrag till arbete under 2005 var drygt 5 procent, 5,3 för män och 4,9 för kvinnor. Detta är en svag förbättring i jämförelse med 2004 då knappt 5 procent övergick till osubventionerat arbete.

AMS är sektorsansvarig myndighet för genomförandet av den tidigare handikappolitiken och har bl.a. satt som mål att sysselsättningsgraden för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga skall närma sig befolkningens som helhet, att andelen personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga av alla arbetssökande i förberedande utbildning och arbetsmarknadsutbildning skall överstiga deras andel av samtliga arbetslösa varje år och att andelen långtidsinskrivna arbetssökande med funktionshinder på arbetsförmedlingen skall utvecklas bättre än för övriga långtidsinskrivna.

Den tidigare regeringens mål för prioriteringen av funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga är i dagsläget uppfyllt. Däremot har inte målet för långtidsinskrivning uppfyllts ännu, även om antalet funktionshindrade med nedsatt

arbetsförmåga har minskat i omfattning. Vad gäller sysselsättningsgraden för funktionshindrade kommer den att redovisas i SCB:s rapport "Funktionshindrades situation på arbetsmarknaden" våren 2007.

Samhall

Samhall har under 2005 uppnått samtliga verksamhetsmål som den tidigare regeringen fastställt för budgetåret och samtidigt även uppnått ett positivt ekonomiskt resultat.

Målet var att Samhall skulle ge arbete till anställda med funktionshinder motsvarande minst 25,4 miljoner arbetstimmar under 2005. Samhall sysselsatte under 2005 personer med funktionshinder under 25,7 miljoner arbetstimmar. Vid årets slut fanns det 20 700 anställda med funktionshinder varav 46 procent var kvinnor och 54 procent män.

Enligt det av den tidigare regeringen uppsatta målet skulle minst 40 procent av dem som rekryterades till Samhall under 2005 komma från de prioriterade grupperna. Samhall rekryterade 43 procent från prioriterade grupper under året.

Samhall hade också målet 2005 att minst 5 procent av de anställda med funktionshinder skulle övergå till en anställning utanför Samhall. Så blev också fallet under 2005 då 5,3 procent av de anställda med funktionshinder övergick till reguljärt arbete utanför Samhall. Kvinnor är underrepresenterade bland övergångarna. 35 procent av övergångarna gjordes av kvinnor vilket kan jämföras med att 46 procent av de anställda med funktionshinder i bolaget är kvinnor. Bolaget har vidtagit en rad åtgärder som utbildning, samt har gett särskilt uppmärksamhet till att hitta arbetstillfällen med lämpliga villkor och utformning för kvinnor för att på så sätt få fler kvinnor att övergå till anställningar utanför Samhall.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

AMV har sedan 1980 ett uppdrag att erbjuda arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta uppdrag skall åtskiljas från det särskilda uppdrag som AMV har haft av den tidigare regeringen sedan 2003 att tillsammans med Försäkringskassan bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering som finansieras via det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering mm.*

AMS har arbetat fram riktlinjer och strategi för verksamheten i avsikt att tydliggöra uppdra-

get och betona vikten av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Dokumentet fokuserar främst på att målet skall vara arbete men betonar också vikten av arbetsgivarkontakter, samverkan med andra rehabiliteringspartner, effektiv användning av och säkerställandet av personalresurser etc.

AMS har bedömt att en ändrad arbetsorganisation, där den lokala arbetsförmedlingen erbjuder tjänster och specialistkompetens, främjar tillgängligheten och ökar effektiviteten för sökande som behöver arbetslivsinriktad rehabilitering. Det betyder att specialförmedlingar enbart för arbetssökande med funktionshinder försvinner i många län och i stället läggs uppdraget ut på de lokala arbetsförmedlingarna.

Samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet

AMS har sedan 2003 varje år upprättat en nationell handlingsplan tillsammans med Försäkringskassan.

Den dominerande målgruppen för handlingsplanen är arbetslösa sjukskrivna. För den grupp arbetslösa sjukskrivna som står långt från arbetsmarknaden, och som har behov av förberedande åtgärder innan de kan skrivas in hos arbetsförmedlingen, finns det på flera håll särskilda aktiviteter. I dessa fall sker samverkan även med kommun och primärvård, eftersom denna grupp oftast har en mer komplex problembild.

En heltäckande redovisning av antalet personer som omfattas av samverkan och finansiell samordning samt resultaten av vidtagna åtgärder saknas ännu. Under 2005 har det sektorsövergripande systemet för uppföljning av resultaten av samverkan och finansiell samordning (SUS) börjat tas i bruk. Systemet är ett myndighetsgemensamt uppföljningssystem för kommuner, landsting, arbetsförmedlingar och Försäkringskassan. Starten av SUS har försenats och systemet beräknas tas i full drift först mot slutet av 2006. Försäkringskassan avser att redovisa resultat i årsredovisningen för 2006.

Nationell handlingsplan med försäkringskassan för arbetslivsinriktad rehabilitering

Handlingsplanen för 2005 avsåg insatser för arbetslösa sjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning och omfattade totalt 10 240 personer. I handlingsplanen för 2006 har målgrupperna utökats med anställda sjukskrivna som inte kan återgå till sin anställning samt personer som inte längre har rätt till ersättning från

sjukförsäkringen men bedöms behöva arbetsrehabiliterande insatser för att kunna återgå i arbete. Under 2006 beräknas 12 000 personer omfattas av verksamheten.

Under perioden mars 2003 till och med juni 2006 har drygt 35 000 personer omfattats av insatser. Av dessa har 12 698 personer (36 procent) fått arbete eller påbörjat utbildning. Resultaten för 2005 och första halvåret 2006 visar att 38 procent av dem som omfattats av insatser ett år tidigare har fått arbete eller börjat en utbildning.

Fortsatt verksamhet med arbetslivsinriktad rehabilitering för sjukskrivna med en anställning som de inte kan återgå till

Under 2004 och 2005 har Försäkringskassan och AMS haft ett kompletterande uppdrag att pröva och utveckla en samordnad organisation för arbetslivsinriktad rehabilitering för sjukskrivna med en anställning som de inte kan återgå till. För att underlätta byte av arbetsgivare har ett anställningsstöd för långtidssjukskrivna prövats.

Verksamheten har under de två åren omfattat totalt 350 personer. Vid försöksperiodens slut hade drygt 30 procent av dessa fått arbete. Anställningsstödet för långtidssjukskrivna har använts i mycket begränsad omfattning. Verksamheten har permanentats från och med 2006 och bedrivs numera inom ramen för myndigheternas nationella handlingsplan för arbetslivsinriktad rehabilitering.

Pilotverksamhet med förstärkta insatser för långtidssjukskrivna

Uppdraget till Försäkringskassan och AMS att under 2006 och 2007 bedriva förstärkta insatser för långtidssjukskrivna (det s.k. PILA-projektet) har under våren 2006 inletts i Västra Götalands och Västmanlands län. Enligt uppdraget skall samtliga långtidssjukskrivna och personer som har aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning i landet, 155 000 personer, omfattas av insatser senast vid utgången av 2007. I den rapport över PILA-projektet, som myndigheterna i augusti 2006 lämnade till regeringen, framgår att cirka 2 000 personer, 64 procent kvinnor och 36 procent män, deltog i projektet den 1 juni 2006.

Omkring 70 procent av dem som lämnar långtidssjukskrivning har ett funktionshinder, som medför nedsatt arbetsförmåga. AMS har bedömt att möjligheterna att kunna erbjuda arbetsgivaren lönesubvention ofta är avgörande för om en anställning skall kunna komma till stånd.

Av alla som fick arbete 2005 inom handlingsplanssamverkan fick 68 procent av männen ett sådant med subvention till arbetsgivaren medan motsvarande andel för kvinnor var 61 procent. Det har framför allt handlat om lönebidrag. Kostnaderna för lönebidrag har delvis belastat arbetsmarknadspolitiken under anslag 22:4, delvis de fem procenten på sjukpenninganslaget. Myndigheterna bedömer preliminärt att av de 155 000 i den aktuella gruppen kommer 38 000 personer att omfattas av insatser. Målsättningen är att 11 000 av dessa återgår i arbete fram till 2009. De som har en arbetsgivare och bedöms kunna återgå i arbete beräknas till 20 000 personer. Det innebär att totalt cirka 30 000 personer skulle återgå i arbete fram till och med 2009.

Finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

Enligt Statskontorets rapport Fortsättningen med Finsam – målgrupper, insatser och arbetsformer fanns det i april 2006 totalt 38 samordningsförbund i 12 län. Cirka 70 kommuner ingår i samordningsförbund och det finns två länsförbund (Södermanland och Kalmar, förutom Borgholm).

Statskontoret konstaterar i sin rapport att samordningsförbundens budgetar och därmed verksamhetens omfattning varierar kraftigt. Personer upp till 30 år är en grupp som prioriteras av de flesta förbunden. Statskontoret bedömer att målen för insatserna är att deltagarna skall uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga, vilket överensstämmer med syftet med finansiell samordning. Statskontoret anser att revisionen av samordningsförbunden kräver för mycket av förbundens resurser och föreslår därför att regeringen ser över kraven på revision. Denna fråga bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Integration

Sysselsättningen för utrikes födda, 20–64 år, har legat under sysselsättningen för inrikes födda under tiden 1987–2005. År 2005 var skillnaden i sysselsättning 16,6 procentenheter med större skillnad för kvinnor än för män.

Arbetslösheten för utrikes födda män och kvinnor följer utvecklingen för inrikes födda men ligger på en högre nivå. För utrikes födda var den öppna arbetslösheten mer än dubbelt så hög som för inrikes födda under tiden april–december 2005 (efter omläggningen av AKU); 4,9 procent för inrikes och 10,7 procent för utrikes födda kvinnor respektive 5,2 procent för inrikes och 11,8 procent för utrikes födda män.

I Integrationsverkets Rapport Integration 2005 granskas och analyseras bl.a. dessa skillnader i sysselsättning. Integrationsverket menar att den viktigaste förklaringen och orsaken till sysselsättningskillnaderna finns på efterfrågesidan och lyfter fram diskriminering som en viktig orsak. Dessa slutsatser förstärks i Rapport Integration 2005. Kunskaper saknas dock om diskrimineringens omfattning liksom om vilken betydelse kunskaper i svenska språket har för att få anställning. De flesta jobb tillsätts genom informella rekryteringskanaler och utrikes födda saknar ofta det kontaktnät som krävs. Integrationsverket pekar också på den betydelse som strukturuomvandlingen i arbetslivet haft och som för de utrikes födda innebär att andelen sysselsatta inom industrin nästan halverats i jämförelse med situationen i slutet av 1980-talet.

Antalet utrikes födda registrerade som öppet arbetslösa på arbetsförmedlingen under 2005 var 56 000 personer i genomsnitt per månad. Ytterligare 28 000 personer deltog i program. Andelen utrikes födda av alla öppet arbetslösa på arbetsförmedlingen var 23 procent, vilket innebär att de var kraftigt överrepresenterade i jämförelse med andelen i befolkningen enligt SCB, som var 12 procent. En förhållandevis hög andel – 12 procent – av alla utrikes födda, registrerade på arbetsförmedlingen, var 2005 registrerade i sökandekategori 14, ”övriga inskrivna”, som inte redovisas i arbetslöshetsstatistiken. I sökandekategori 14 skall de arbetssökande registreras som inte kan ta arbete genast eller som har begränsningar i sitt arbetsutbud och inte har ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Andelen svenskfödda arbetssökande i denna kategori var endast 5 procent av samtliga. Bland de över 40 procent utrikes födda återfinns en högre andel med akademisk utbildning än bland de svenskfödda och i en ålder som efterfrågas på arbetsmarknaden.

AMS har under 2006 redovisat vilka åtgärder som vidtagits inom arbetsmarknadspolitiken för att bidra till att de av den tidigare regeringen uppsatta målen för integrationspolitiken och de särskilda sysselsättningsmålen för utrikes födda nås. Redovisningen påvisar att utrikes födda kvinnor och män fick under 2005 del av de arbetsmarknadspolitiska programmen i lägre utsträckning än deras andel av såväl arbetslösa som långtidsarbetslösa. De utgjorde 22,9 procent av alla i program, 23,2 procent av de öppet arbetslösa och 25,7 procent av de långtidsarbetslösa.

AMS konstaterar att situationen på arbetsmarknaden för personer födda utanför Europa kraftigt försämrats. Arbetslösheten har stigit samtidigt som programdeltagandet har minskat och det är långt kvar till målet att alla oavsett bakgrund skall ha lika möjligheter till arbete. AMS påpekar vidare att den bristande prioriteringen är särskilt stor bland kvinnorna och att skillnaderna mellan könen har ökat påtagligt från november 2005 till sommaren 2006. AMS egen slutsats är att fler utrikes födda behöver delta i program och att antalet borde i genomsnitt ha varit 2 000 fler under perioden januari till april 2006 för att gruppens andel minst skulle ha motsvarat deras andel av samtliga arbetslösa.

För arbetsplatsintroduktion redovisar AMS att av de deltagare, som under 2005 hade arbete 90 dagar efter avslutad insats – 61 procent – var det dubbelt så vanligt med arbete utan stöd som med någon subvention till arbetsgivaren. Under 2005 deltog 4 800 personer i arbetsplatsintroduktion. Den utvärdering som IFAU redovisade i juni 2006 visar att insatsen haft mycket god effekt på möjligheterna att via arbetspraktik få ett arbete. Effekterna var större för kvinnor än för män.

För att påverka efterfrågan på invandrad arbetskraft träffades i juni 2004 en avsiktsförklaring mellan dåvarande regering, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO om insatser för bättre integration. Från en arbetsgrupp med företrädare för Svenskt Näringsliv och Regeringskansliet, hade tidigare under året olika förslag lämnats till insatser för att underlätta integrationen av invandrare på arbetsmarknaden. Flera av dessa – bl. a. prova-på-platser och yrkesbedömning – återfinns bland åtagandena i avsiktsförklaringen. Den praktik som kan erbjudas inom ramen för prova-på-plats har till 80 procent haft utrikes födda som deltagare. Under 2005 deltog 1 700 utrikes födda i programmet. En majoritet praktiserar inom privata sektorn med god spridning över olika näringsgrenar. Nästan hälften hade ett arbete sex månader efter avslutat program. Yrkesbedömning däremot, fick en mycket trög start, och under maj–december 2005 deltog bara 103 personer.

En försöksverksamhet startade den 1 juli 2006 inom arbetsförmedlingen och skall pågå under två år med syftet att tidigt ta till vara det yrkeskunnande, de erfarenheter från arbetslivet och den utbildning nyanlända flyktingar och andra

nyanlända invandrare har för att tiden fram till inträdet på den svenska arbetsmarknaden avsevärt skall förkortas jämfört med i dag. Försöksverksamheten kommer att äga rum i vissa kommuner i Stockholms, Skåne och Kronobergs län med en omfattning av 2 000 personer under 2007 och första halvåret 2008. Arbetsförmedlingen ges ett sammanhållande ansvar för insatser från olika huvudmän under längst ett år. Kommunen skall stå för försörjningen och undervisningen i svenska.

I Riksrevisionens rapport Statliga insatser för nyanlända invandrare (RiR 2006:19) konstateras att AMS inte vidtagit åtgärder för att säkerställa prioritering av nyanlända invandrare eller för att styra AMV:s åtaganden gällande samverkan med andra aktörer. Regeringen kritiserar för att AMS uppdrag för målgruppen nyanlända invandrare varit inkonsekvent. Riksrevisionen påpekar vidare att det för statliga myndigheter och kommuner gemensamt framtagna styrdokumentet "Överenskommelse om utveckling av introduktionsinsatser för nyanlända invandrare i Sverige" inte löst grundläggande ansvarsproblem mellan aktörerna.

Integrationsverket efterlyser i Rapport Integration 2005 bl.a. en översyn av de integrationspolitiska effekterna av mål- och resultatstyrningen av AMV och en tydligare koppling mellan resultaten från genomförda utvärderingar och utformningen av politiken.

IFAU har i en delrapport som presenterades i augusti 2006, "Kartläggning av integrationen på arbetsmarknaden", redovisat att utlandsfödda programdeltagare oftare deltar i utbildningsinsatser och mer sällan i subventionerat arbete jämfört med infödda. Dessa skillnader tenderar att minska med vistelsetid i Sverige. Utlandsfödda spenderar i genomsnitt längre tid i specifika program, men många grupper har lägre chans till arbete efter avslutat program. En slutrapport skall lämnas senast den 15 november 2006.

Den könsuppdelade arbetsmarknaden

Arbetsmarknadspolitiken skall bidra till att motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

Arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor, särskilt bland småbarnsmödrar, är högre än i de flesta andra länder i Europa. Trots att Sverige räknas som ett av världens mest jämställda länder

så finns det flera viktiga könsrelaterade skillnader kvar på arbetsmarknaden. Kvinnor och män finns till stor del i olika sektorer på arbetsmarknaden, och löneskillnaderna dem emellan är fortfarande stora. Utöver detta arbetar fler kvinnor än män deltid och kvinnor har i mindre utsträckning än män en fast anställning. Samtidigt har männen alltjämt en högre arbetslöshet och är i större utsträckning än kvinnor långtidsarbetslösa. Av de inskrivna vid arbetsförmedlingen har män i större utsträckning än kvinnor ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Detta könsmonster på arbetsmarknaden delar Sverige med många andra EU-länder. Kvinnors och mäns skilda arbets- och livsvillkor återspeglas även till viss del inom de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna där män är överrepresenterade i de mest effektiva programmen som mest liknar vanliga jobb samt i särskilda program för funktionshindrade, medan kvinnor är överrepresenterade i förberedande insatser.

AMS har i uppdrag att integrera ett jämställdhetsperspektiv genom att i sin verksamhet genomgående belysa, analysera och beakta kvinnors respektive mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Lönegarantin

Lönegarantiersättningen utgör ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs eller genomgår en företagsrekonstruktion och den anställda har utestående lönefordringar.

Antalet företagskonkurser uppgick till 3 200 under första halvåret 2006 och har därmed minskat med 14 procent jämfört med motsvarande period 2005 (se tabell 5.1). Antalet anställda i företag i konkurs uppgick till 7 300 under första halvåret 2006 och har därmed minskat med 9 procent jämfört med motsvarande period året innan.

Lönegaranti vid företagsrekonstruktion infördes den 1 juni 2005. Antalet rekonstruktioner uppgick till 127 under första halvåret 2006. Antalet berörda anställda uppgick till 2 385 personer.

Antalet personer som fått lönegarantiersättning vid konkurs eller företagsrekonstruktion uppgick till 18 500 personer under perioden juli 2005–juni 2006 (se tabell 5.2). Den genomsnittliga ersättningen per person, inklusive arbetsgivaravgift, uppgick till 56 800 kronor under perioden juli 2005–juni 2006 och har därmed mins-

kat jämfört med budgetåret 2005. Det genomsnittliga antalet dagar med lönegarantiersättning vid konkurs och företagsrekonstruktion uppgick till 58 under perioden juli 2005–juni 2006 och är därmed en ökning jämfört med budgetåret 2005. Statistik finns ännu ej tillgänglig för att särskilja lönegarantin för konkurser och företagsrekonstruktion.

Tabell 5.1 Företagskonkurser m.m. budgetåret 2003–första halvåret 2006

	2003	2004	2005	Första halvåret 2006
Antalet företagskonkurser	8 200	7 600	6 800	3 200
Antalet företagsrekonstruktioner				127
Antalet anställda berörda av företagskonkurser	27 000	21 200	14 800	7 300
Antalet anställda berörda av företagsrekonstruktioner				2 385

Källa: ITPS och Kammarkollegiet

Tabell 5.2 Antalet personer med lönegarantiersättning m.m. budgetåret 2003–första halvåret 2006

	2003	2004	2005	Första halvåret 2006
Antalet personer med lönegaranti-ersättning	28 400	24 300	19 500	18 500
Genomsnittlig ersättning per person	62 800	66 400	59 900	56 800
Genomsnittligt antal ersättningsdagar per person ¹⁾	-	49	57	58

Källa: Kammarkollegiet

¹⁾ Det finns endast ofullständiga uppgifter fram till utgången av 2003.

De arbetsmarknadspolitiska programmen under 2005

Verksamhetsområde II – Programverksamhet

Målet, som formulerats av den tidigare regeringen, är att:

- De arbetsmarknadspolitiska programmen skall öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft.

Nedan redovisas de program som har haft störst volymer under 2005 med undantag för ungdomsinsatserna, integrationsinsatserna och

insatser för funktionshindrade. Dessa insatser har redovisats under verksamhetsområdet I – Förmedlingsverksamhet.

Anställningsstöd

Under 2005 fanns det i huvudsak tre typer av anställningsstöd; det allmänna, det förstärkta och det särskilda anställningsstödet. Dessutom infördes eller förlängdes tidsbegränsade varianter för ungdomar och sjukskrivna. Villkor för att få anställningsstöd är att den arbetssökande varit arbetslös från sex månader till 24 månader. Anvisningstid fanns från sex till 24 månader. Stödnivåer fanns från 175 till 1 000 kronor per dag. Alla stöd gavs i form av kreditering på arbetsgivarens skattekonto. För vissa av stöden utbetalas dessutom merkostnadsersättningar till arbetsgivare.

Under början av 2005 var utrymmet för nya anvisningar i det närmaste slut. Den tidigare regeringen utökade därför ramen med en miljard kronor i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition. Under 2005 ökade antalet personer som hade anställningsstöd från 24 000 till 26 000.

I och med att riksdagen antog den tidigare regeringens budgetproposition för 2006 inrättades från och med den 1 januari 2006 en ny form av särskilt anställningsstöd; plusjobb. I augusti 2006 hade 12 000 personer plusjobb och 26 000 personer något av de andra anställningsstöden. Därmed utgjorde anställningsstöden 31 procent av den totala programvolymen inom den konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiken.

Typiskt för program som ligger nära den ordinarie arbetsmarknaden är att de har goda resultat på individnivå men att de samtidigt är problematiska på samhällsnivå. Det finns alltid risk att de tränger undan reguljära arbeten. Detta måste beaktas vid beslut om volymer och införande av anställningsstöd.

Anställningsstöd och däribland plusjobb sätter därtill individen i ett beroendeförhållande till arbetsförmedlingen och den årliga tilldelningen av medel för dessa ändamål. Regeringen satsar i stället på ett brett jobbprogram med nedsatta arbetsgivaravgifter för olika grupper på arbetsmarknaden. Från och med den 1 januari 2007 införs nystartsjobb. Regeringen avser att senare återkomma med förslag om hur nystartsjobben skall permanentas. Nystartsjobben är en rättighet som gäller alla som varit utanför arbetsmark-

naden i mer än ett år – för ungdomar gäller sex månader – oavsett hur jobben har förmedlats.

Aktivitetsgarantin

Aktivitetsgarantin är ett övergripande program med ett regelverk som syftar till att säkerställa rättigheter och skyldigheter inom arbetsmarknadspolitiken för dem som varit utan arbete länge. Av de 42 000 personer som var inskrivna i aktivitetsgarantin i augusti 2006 var 36 000 samtidigt inskrivna i ett annat arbetsmarknadspolitiskt program.

Införandet av plusjobben samt ett förbättrat arbetsmarknadsläge har gjort att antalet deltagare i aktivitetsgarantin har minskat för första gången sedan 2003. Mellan januari och augusti 2006 minskade antalet inskrivna med 4 000 personer.

Under tider av svag arbetsmarknad sker en ackumulation i aktivitetsgarantin av personer som står långt från arbetsmarknaden. Under 2005 var nettotillväxten 4 000 personer. Den ständigt ökande volymen har gjort att det har varit svårt att säkerställa målet att aktivitetsgarantin skall vara en heltidsaktivitet som upplevs som meningsfull av alla deltagare.

Under 2005 och fram till augusti 2006 har fyra större studier om aktivitetsgarantin publicerats.

Riksrevisionen har genomfört en revision av regeringens uppföljning och utvärdering av aktivitetsgarantin (RiR 2005:17). Riksrevisionen bedömning var att den dåvarande regeringens återrapportering till riksdagen var bristfällig. Man efterfrågade bättre rapportering av kostnader, effekter, rundgång med öppen arbetslöshet och aktivitetsnivå hos deltagare. Riksrevisionen påpekade också att riksdagen tidigare önskat information om individuell anpassning och lokal samverkan i samband med utvidgningen av det särskilda anställningsstödet.

På uppdrag av den tidigare regeringen har Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning vid Växjö universitet genomfört en måluppfyllelse- och effektutvärdering (dnr N2005/9581/A). Studien visade att tre av fyra mål som listats i propositionen om aktivitetsgarantin (prop. 1999/2000:98) uppfylls helt eller delvis och man kan även påvisa svagt positiva effekter på mediantid i arbetslöshet.

AMS har förbättrat den löpande uppföljningen av aktivitetsgarantin.

IAF har i en studie (IAF 2005/1285) påvisat regionala skillnader i valet att efter 300 ersättningsdagar i arbetslöshetsförsäkringen förlänga

ersättningsperioden eller anvisa till aktivitetsgarantin. Gruppen som anvisas aktivitetsgarantin först när den förlängda ersättningsperioden närmar sig sitt slut har stadigt ökat. IAF har även granskat hanteringen av återkallande av beslut.

Baserat på aktuella utvärderingar har AMS inlett ett utvecklingsarbete för att förbättra kvalitet och metodstöd för arbete inom aktivitetsgarantin. Förutsättningen för kvalitetsförbättring är dock att volymtillväxten inte åter tar fart.

Regeringen avser att under 2007 ersätta aktivitetsgarantin med en jobb- och utvecklingsgaranti som omfattar alla som varit arbetslösa i 300 dagar eller 450 dagar för föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år. Regeringen avser att återkomma i denna fråga.

Arbetsmarknadsutbildning

Arbetsmarknadsutbildningen har under senare år uppvisat goda resultat i form av andel i arbete 90 dagar efter avslutad utbildning. Andelen som fick arbete med eller utan subvention under 2005 uppgick till 73 procent. Resultatet är något sämre än föregående år då 74 procent fick arbete och ingen skillnad finns mellan män och kvinnor. Skillnaden mellan könen består i stället av att kvinnor i högre grad får tim- och deltidsanställningar medan män i högre grad får tillsvidare- eller tidsbegränsade anställningar vilka också ofta är subventionerade.

Förklaringen till att andelen som fått arbete efter arbetsmarknadsutbildning under flera år legat på en hög nivå får tillskrivas konjunkturläget men också det kvalitetsarbete som genomförs på arbetsförmedlingarna för att anpassa utbildningen till efterfrågan. AMS fortsätter att utveckla arbetsmarknadsutbildningen för att kunna koncentrera den mot bristyrken. I AMS prognosarbete är arbetsgivarnas rapportering av bristindex av betydelse. Likaså är annonsering av lediga platser och förmedlingens lokala kontakter med arbetsgivare viktiga instrument för att planera inriktning och volym på arbetsmarknadsutbildningen.

I AMS prognoser för 2005 fanns tydliga tecken på att det inom vissa branscher skulle ske en ökad efterfrågan på arbetskraft och inom sådana branscher där arbetsmarknadsutbildningen verkar. I jämförelse med 2004 ökade också antalet från 8 000 till nästan 9 000 deltagare, varav nästan 4 000 kvinnor och drygt 5 000 män, i genomsnitt per månad.

Arbetsmarknadsutbildningens inriktning har också skiftat under senare år från vård- och omsorgsutbildningar till industridominerade utbildningar till följd av de behov som efterfrågas på arbetsmarknaden. Det har medverkat till att andelen kvinnor har minskat och andelen män ökat i arbetsmarknadsutbildningen. År 2005 var det 43 procent kvinnor och 57 procent män som gick en arbetsmarknadsutbildning. Det avspeglar att det finns en tydlig könsuppdelning inom yrkesutbildningarna. Emellertid är det positivt att det inom pedagogik, vård och omsorg samt restaurangutbildningar är en betydligt jämnare fördelning mellan kvinnor och män än vad det är i jämförelse med sysselsatta i dessa branscher. Positivt är också att arbetsmarknadsutbildningen har en god träffsäkerhet. I AMS undersökning visar det sig att 87 procent av deltagarna har fått arbete inom eller närliggande yrke de utbildat sig till.

Den senaste effektutvärdering av arbetsmarknadsutbildningen som AMS redovisade under 2005 (Ura 2005:6) visar på övervägande positiva resultatet.

Sammanfattningsvis visar rapporten att det fanns en skillnad med 18,3 procentenheter i sannolikheten att få ett arbete 90 dagar efter avslutad utbildning mellan dem som 2003 gick en arbetsmarknadsutbildning och jämförande kontrollgrupp. För kvinnor var skillnaden 16,9 procent och för männen 19 procent. När resultaten för utomnordiska medborgare analyserades var effekten lika positiv som för de nordiska medborgarna. För arbetshandikappade fanns också en positiv effekt men inte lika stor som för andra grupper. Svenska och internationella studier om arbetsmarknadsutbildningens effekter ger dock blandade resultat. Vissa hittar positiva effekter andra hittar inte dem. Dessa utvärderingar gäller dock i huvudsak utbildningar under 1990-talet.

Förberedande utbildning

Den förberedande utbildningen syftar i första hand till att ge deltagarna kunskaper som krävs för att tillgodogöra sig arbetsmarknadsutbildning. Av dem som avslutade en förberedande utbildning 2005 återfinns 13 procent i arbetsmarknadsutbildning 90 dagar senare, varav 5 procentenheter kvinnor och 8 procentenheter män. Det är ingen förändring sedan föregående år och är oacceptabelt eftersom syftet med förberedande utbildning främst är att förbereda till arbetsmarknadsutbildning.

Andelen som fick arbete 90 dagar efter förberedande utbildning var densamma som föregående år, det vill säga 21 procent och jämnt fördelat mellan kvinnor män.

År 2005 befann sig 12 800 deltagare i genomsnitt per månad i förberedande utbildning jämnt fördelat mellan kvinnor och män. Det är en minskning med cirka 900 deltagare sedan föregående år. Bland de prioriterade grupperna, arbetshandikappade och utomnordiska medborgare, är deras andel i den förberedande utbildningen högre än deras andel av de arbetslösa. Det gäller även för arbetsmarknadsutbildningen. De prioriterade gruppernas andel i både förberedande utbildning och arbetsmarknadsutbildning har legat stabilt på samma nivå under flera år.

Den särskilda folkhögskolesatsningen som pågått sedan 2002 fortsatte under 2005. Verksamheten har en geografisk spridning över hela landet och omfattade under 2005 cirka 8 400 deltagare, jämnt fördelat mellan könen. I jämförelse med föregående år var det 1 400 fler deltagare. Resultaten visar att 22 procent av deltagarna fick arbete 90 dagar efter avslutad utbildning, 18 procent kvinnor och 26 procent män. Det är dock fler män som går till arbetslöshet efter utbildning och fler kvinnor som fortsätter till annat arbetsmarknadspolitiskt program.

I likhet med året innan fick äldre över 55 år samt i åldersgruppen 25–34 arbete i högre grad än genomsnittet, 23 respektive 24 procent.

Nytt för 2005 är att ungdomar som har låg utbildningsbakgrund och som inte är inskrivna i aktivitetsgarantin kan delta i folkhögskolans kurser. Antalet ungdomar som deltog var relativt låg men har under 2006 ökat markant. Första kvartalet 2006 deltog 500 ungdomar i genomsnitt per månad i utbildning varav nästan 300 män och drygt 200 kvinnor vilket var det antal ungdomar regeringen beräknat skulle delta.

Datortek

Under 2005 påbörjade knappt 15 000 deltagare datortek, av dessa utgjorde 26 procent deltagare ur åldersgruppen 20–24 år. Till skillnad från de flesta andra konjunkturberoende program och insatser har datortek en högre andel kvinnor än män i förhållande till sin andel av de arbetslösa. Av de nya deltagarna i datortek under budgetåret 2005 var 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Praktik

En arbetssökande kan anvisas till arbetspraktik för att få yrkesorientering, yrkespraktik eller arbetslivserfarenhet. En anvisning till arbetspraktik är normalt sex månader men praktik kan också användas under kortare perioder i vägledande syfte.

Vid varje månads slut deltog i genomsnitt 12 700 personer i arbetspraktik under 2005. Detta var en nedgång jämfört med 2004 då cirka 14 500 personer deltog i arbetspraktik i genomsnitt per månad. Av deltagarna utgjorde 45 procent kvinnor och 55 procent män vilket motsvarar deras andel av de arbetslösa. Av de prioriterade grupperna fick alla grupper utom ungdomar del av arbetspraktik i samma eller större omfattning än sin andel av de arbetslösa. Ungdomar får dock del av praktik också genom det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin. Under 2005 utgjorde deltagarna i arbetspraktik 11 procent av alla deltagare i konjunkturberoende program.

Finansieringsbidraget vid arbetspraktik har avskaffats på försök från halvårsskiftet 2006 fram till utgången av 2007. Syftet är att fler arbetssökande skall kunna erbjudas en arbetspraktikplats.

Stöd till start av näringsverksamhet

Stöd till start av näringsverksamhet är ett bidrag till arbetssökande som vill starta näringsverksamhet. Bidraget, i form av aktivitetsstöd, fungerar som ett tillskott till företagarens försörjning i inledningsskedet vilket kan vara upp till 6 månader.

I genomsnitt deltog cirka 5 700 personer per månad i start av näringsverksamhet under 2005 vilket är något fler än året innan. Könsfördelningen bland deltagarna var ojämn, 40 procent kvinnor och 60 procent män. Ungdomar och utrikes födda var underrepresenterade i programmet medan långtidsinskrivna däremot var väl representerade. Funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga motsvarade sin andel av de arbetslösa.

Stöd till start av näringsverksamhet är det arbetsmarknadspolitiska program som har det bästa resultatet. Nästan åtta av tio deltagare hade arbete 90 dagar efter avslutat program. Könskillnaderna är marginella. Av dem som hade arbete 90 dagar efter avslutat program fortsatte 70 procent hos samma arbetsgivare, dvs. de fortsatte med verksamheten i sitt företag. Av dem i

arbete hade 20 procent en tillsvidareanställning 90 dagar efter avslutat program.

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) mäter överlevnadsgraden för företag på längre sikt. För de företag som startades 2001 med stöd till start av näringsverksamhet var överlevnadsgraden tre år senare, dvs. 2004, 60 procent. Motsvarande siffra för företag som inte hade fått stöd till start av näringsverksamhet var överlevnadsgraden 64 procent.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal genomförs i enlighet med de av Europeiska kommissionen fastställda programdokumenten för programperioden 2000–2006. Där anges såväl kvantitativa som kvalitativa mål. Övervakningskommittéerna har till uppgift att följa upp resultaten och föreslå de ändringar som behövs.

Oberoende slututvärderingar av såväl mål 3 som Equal har redovisats under 2005. Dessa innebär en uppdatering och tematisk fördjupning av halvtidsutvärderingarna. Slututvärderingen av mål 3 avlämnades av Ramböll Management i december 2005. En slutsats i utvärderingen är att intentionen i mål 3-programmet att förstärka kopplingen mellan näringslivsutveckling och aktiva arbetsmarknadsåtgärder inte har uppnåtts. Programmet har snarare präglats av slitningar mellan de två politikområdena. Beträffande de kvantitativa målsättningarna för de olika insatsområdena i programmet redovisas en stor måluppfyllelse för Kompetensutveckling för sysselsätta. Deltagande företag har enligt egna uppgifter påverkats positivt av insatserna. För insatsområdena Ökad anställbarhet och företaggaranda och Integration, mångfald och jämställdhet påvisar utvärderingen en låg måluppfyllelse, framför allt med avseende på målet att andelen personer i arbete efter deltagande i projekten skall uppgå till 50 procent och i något fall till 60 procent.

I utvärderingen har en jämförelse gjorts med arbetsmarknadspolitiska program. Den visar att vissa av åtgärderna inom de två insatsområdena har uppnått högre andelar i arbete, medan andra åtgärder inte resulterat i nämnvärt bättre möjligheter att komma i arbete, än jämförbara alternativa arbetsmarknadspolitiska program. Insatsområdet Lokal utveckling har initierat samarbeten på lokal nivå, men projekten har i mycket liten utsträckning vidareutvecklats inom andra

delar av mål 3. Beträffande de kvalitativa målsättningarna för programmet pekar utvärderingen på att dessa i stort sett har uppnåtts. Den individualiserade utformningen av insatserna har varit bland det mest framgångsrika i programmet då en tydlig majoritet av deltagarna är positiva och insatserna har upplevts som meningsfulla. Utvärderarna bedömer att projekten i hög grad har bidragit till deltagares känsla av egenmakt och självtillit. Strukturell påverkan av mål 3 och de nya metoder som där utvecklats har förekommit på främst lokal nivå, medan genomslaget i övrigt har varit begränsat. Spridning av resultaten i form av konferenser och dylikt har haft ett medialt genomslag, men har enligt utvärderarna små möjligheter att påverka på strukturnivå.

En sista rapport i slututvärderingen av Equal avlämnades i oktober 2005 av Ledningskonsulterna i Stockholm AB, vilken inriktades på resultaten av spridning och påverkan och på programmets mervärden. Utvärderarna bedömer att Equal har givit resultat som på sikt kan komma att minska diskrimineringen på arbetsmarknaden. Arbetet med spridning och påverkan har dock i högre grad bestått i att föra ut metoder än att utarbeta förslag till förändringar i system och strukturer. Resultaten av Equal har kommit till användning på främst lokal och regional nivå medan spridning till t.ex. nationella myndigheter har skett i liten utsträckning. Beträffande Equal-programmets generella principer konstaterar utvärderarna att principerna om jämställdhet och s.k. empowerment har inneburit mervärden. Däremot har det funnits problem i arbetet med principen om mångfald. Partnerskapsformen, dvs. utvecklingspartnerskapen, inom Equal har inneburit en mobilisering av kompetenser och resurser i en omfattning som skiljer sig från andra typer av program. Det transnationella samarbetet har skapat mervärden, men av mindre kvalificerad art än avsett.

Den tidigare regeringen uppdrog åt Svenska ESF-rådet att fortsatt redovisa erfarenheter av mål 3 och Equal som myndigheten bedömer kan bidra till att utveckla den nationella politiken och verksamheten. Svenska ESF-rådet har i en rapport i februari 2006 redovisat viktiga erfarenheter av och framgångsfaktorer i de två programmen. Myndigheten har enligt rapporten vidare beslutat om en gemensam strategi för spridning och påverkan för de två programmen. Även en större forskningsinsats inom mål 3 planeras, lik-

som olika former av dokumentation. Exempel på genomförda insatser för spridning och påverkan är en rad konferenser, varav en nationell konferens, och inrättandet av en projektbank på myndighetens hemsida.

Verksamheter för uppföljning och kontroll av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Verksamhetsområde III – Verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

Målen, som sattes av den tidigare regeringen, är att:

- Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket skall förbättras.
- Öka kunskaperna om de samlade effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Arbetsmarknadspolitiken innebär en stor samhällsekonomisk utgift. Det är väsentligt att verksamheten utförs på ett effektivt sätt och att verksamheten följs upp.

IFAU har till uppgift att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, arbetsmarknadens funktionssätt samt utbildningsväsendets effekter på arbetsmarknaden. I myndighetens uppdrag ingår att genomföra effektutvärderingar, processutvärderingar, implementeringsstudier och uppföljningar. Under 2005 publicerade IFAU 18 rapporter, främst effektutvärderingar. Myndigheten hade samma år 73 pågående projekt, varav 47 bedrevs i egen regi och 26 bedrevs med finansiellt stöd från IFAU vid andra organisationer.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har under 2005 och 2006 granskat hur AMV hanterar sin roll inom arbetslöshetsförsäkringen. I rapporten Arbetsmarknadsverkets handläggning av ärenden som gäller arbetslöshetsförsäkringen (2006:10) sammanfattar IAF sju av sina rapporter som berör olika aspekter av AMV:s handläggning av arbetslöshetsförsäkringen. Några av de slutsatser som IAF drar i sina rapporter är bl.a.:

- Det finns stora brister och avsevärda skillnader i hur väl arbetsförmedlingen svarar mot de krav som statsmakterna beslutat om. IAF anser mot denna bakgrund att det finns ett stort behov av en översyn och precisering av arbetsförmedlingens uppdrag inom arbets-

löshetsförsäkringen (Budgetunderlag för 2007–2009 för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen).

- Det finns stora skillnader mellan olika arbetsförmedlingar vad gäller anvisningsgrad och hur anvisningar följs upp (Rapport 2006:5 Anvisning till ledig plats).
- IAF konstaterar att det finns brister hos arbetsförmedlingen i utarbetandet av handlingsplanerna, detta gäller bl.a. hur sökaktiviteten hos de arbetssökande följs upp (Rapport 2006:7 Den individuella handlingsplanens roll för kontrollfunktionen inom arbetslöshetsförsäkringen).
- IAF efterfrågar tydliga föreskrifter och regler hos arbetsförmedlingen för när en avanmälan av en arbetslös resp. byte av sökandekategori skall ske (Rapport 2006:9 Sökanden som arbetsförmedlingen inte anser står till arbetsmarknadens förfogande).

5.6.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten måste utvecklas och anpassas bättre till arbetsmarknadens behov. Arbetsförmedlingarnas bidrag till matchningen på arbetsmarknaden måste bli tydligare och effektivare. Arbetsförmedlarna måste fungera som coacher till de arbetssökande och de personliga kontakterna mellan arbetsförmedlingen och arbetssökande måste utökas och fördjupas. Ett större och mer diversifierat utbud av förmedlingstjänster underlättar också matchningen. Regeringen avser att återkomma med förslag som påskyndar en utveckling mot kompletterande arbetsförmedlingar. Den offentliga arbetsförmedlingen bör kompletteras med flera olika typer av arbetsförmedlingar, branschvisa arbetsförmedlingar, bemanningsföretag och specialförmedlingar. Därmed kan den sökande snabbare matchas ihop med arbete.

På arbetsmarknaden finns i dag många andra informationskanaler än den offentliga arbetsförmedlingen. Att underlätta matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb är den viktigaste uppgiften för arbetsmarknadspolitiken. Arbetsmarknadspolitiken måste anpassas till de förändringar som sker på arbetsmarknaden.

En modern matchning genom arbetsförmedlingen måste vara anpassad till den arbetsmarknad som råder men den måste också kunna bidra till att påverka den, t.ex. genom att bidra till att

personer som har svårt att få ett jobb ges ökade möjligheter att konkurrera. Arbetsförmedlingarna skall bättre kunna svara upp mot de arbetsökandes behov genom mer individuell service, t.ex. genom att varje arbetssökande på sikt får en personlig coach.

Den svenska ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Efterfrågan på arbetskraft ökar och därmed kommer programvolymerna inom arbetsmarknadspolitiken att minskas. Programverksamheten ses över och anpassas bättre för att säkerställa en effektiv matchning mellan arbetssökande och lediga jobb.

AMV har i dag en komplicerad organisationsstruktur som består av flera myndighetsnivåer och som leds av styrelser både inom AMS och i länsarbetsnämnderna. Dessa styrelser består i praktiken av politiker och representanter för arbetsmarknadens parter. Regeringen avser därför att införa en enhetligare myndighetsorganisation som ges en mer självständig professionell ledning. Därmed minskar det politiska inflytandet i den operativa och löpande verksamheten.

5.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser utan invändning för AMV, Svenska ESF-rådet, IFAU och IAF, dvs. Riksrevisionen har därmed bedömt att myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har genomfört ett antal granskningar inom det arbetsmarknadspolitiska området.

I januari 2006 publicerades rapporten Arbetsmarknadsverkets insatser för att minska deltidarbetslösheten (RiR 2006:1).

Riksrevisionen har granskat om insatserna mot deltidsarbetslöshet bidragit till minskat ofrivilligt deltidsarbete och en bättre fungerande arbetsmarknad. Riksrevisionen anser att regeringen varit otydlig i styrningen av Arbetsmarknadsverket (AMV) och brustit i rapporteringen till riksdagen.

I juni 2005 publicerades rapporten Arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen (RiR 2006:14). Riksrevisionen har granskat arbetsförmedlingens insatser för ungdomar under 25 år med utgångspunkt i de kommunala ungdomsprogrammen. Gransk-

ningen visar att det finns flera brister i arbetsförmedlingens verksamhet. De kommunala programmen får ofta ersätta de insatser som skulle ha skett på arbetsförmedlingen. Flera arbetsförmedlingar stöder inte ungdomarnas arbetssökande under tiden i programmen.

I juni kom också rapporten Statliga insatser för nyanlända invandrare (RiR 2006:19). Riksrevisionen har granskat statliga insatser i introduktionen av nyanlända invandrare med utgångspunkt i det ansvar regeringen, AMS, Integrationsverket och Migrationsverket har för genomförandet av integrationspolitiken. Ansvar för introduktionen är delat mellan stat och kommun. Kommunen samordnar introduktionsprogram medan staten finansierar, stöder och följer upp kommunal verksamhet. Granskningen menar bland annat att regeringen har varit otydlig med att definiera myndigheternas ansvar och åtaganden i introduktionen, och att AMS och Migrationsverket i flera fall inte har styrt, kvalitetssäkrat och följt upp sina åtaganden och former för samverkan med kommuner.

I slutet av augusti 2006 publicerades rapporten Den offentliga arbetsförmedlingen (RiR 2006:22). Riksrevisionen har granskat den offentliga arbetsförmedlingens effektivitet, produktivitet samt dess roll i matchningsprocessen. Även åtgärder som har vidtagits för att förbättra effektiviteten har granskats. Riksrevisionen menar att det finns stora brister i hur arbetsförmedlingen fungerar, bl.a. att arbetsförmedlingens betydelse i matchningsprocessen har minskat, produktiviteten har utvecklats svagt och strategiska insatser, t.ex. arbetsgivarkontakter, har inte prioriterats samt att det finns brister i AMV:s målstruktur. Riksrevisionen menar att det är svårt att utläsa om riksdagens och regeringens prioriteringar får genomslag i arbetsförmedlingens arbete. Riksrevisionens samlade bedömning är att bristerna är så omfattande att regeringen bör genomföra en övergripande översyn av arbetsförmedlingen.

5.8 Politikens inriktning

Allas vilja till arbete måste tas till vara. Det finns många människor som kan och vill arbeta men som saknar arbete. Stora delar av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden eller arbetar mindre än de skulle vilja.

Sammanlagt rör det sig om över en miljon människor.

För att bryta utanförskapet är det viktigt att arbetsviljan hos alla som vill och kan arbeta tas till vara. Dessutom innebär den demografiska utvecklingen, där allt fler tillhör den äldre åldersgruppen och allt färre tillhör den arbetsföra befolkningen, att försörjningsbördan bland den arbetsföra befolkningen ökar. Ekvationen underlättas inte av att många står utanför arbetskraften i dag. Därför måste fler i arbetsför ålder arbeta, och i genomsnitt också arbeta mer.

Det är inte enbart de öppret arbetslösa som utgör potentiell arbetskraft. Det finns många människor som både vill och kan arbeta, men som av olika skäl inte sökt arbete enligt de kriterier som definierar öppet arbetslöshet. SCB talar om outnyttjad arbetskraft där arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande ingår i begreppet. Konjunkturinstitutet (KI) talar om utvidgad arbetskraft, i vilket öppet arbetslösa och latent arbetssökande enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) ingår. Det finns därmed också många dimensioner på arbetslöshet. AMS redovisar obalans, för att mäta öppet arbetslösa och personer i arbetsmarknadspolitiska program. Obalansstalet kan jämföras med ett synonymt begrepp total arbetslöshet, som innefattar öppet arbetslösa enligt AKU och personer i arbetsmarknadspolitiska program enligt AMS. I internationell statistik ingår heltidsstuderande som söker arbete enligt ILO-konventionen, s.k. harmoniserad arbetslöshet eller standardiserad arbetslöshet. Det är viktigt att beskriva utvecklingen på arbetsmarknaden i flera olika dimensioner. Regeringen avser att se över lämpliga indikatorer i detta sammanhang.

Den öppna arbetslösheten enligt AKU uppgick till 269 000 personer (5,7 procent) i augusti 2006. Under samma månad befann sig 133 000 personer i arbetsmarknadspolitiska program enligt AMS. Den totala arbetslösheten uppgick därför till 402 000 personer. Den harmoniserade arbetslösheten var 6,5 procent i augusti enligt Eurostat. I måttet ingår 37 000 heltidsstuderande som samtidigt sökte arbete. Därutöver var det ytterligare 89 000 personer som var latent arbetssökande. (I SCB:s statistik redovisas latent arbetssökande för augusti som 126 000 personer, eftersom 37 000 heltidsstuderande ingår).

Dessutom arbetade 250 000 personer mindre än de skulle kunna och vilja, så kallade undersysselsatta. Även bland de sjukskrivna finns stora

grupper som anger att de skulle vilja arbeta mer om vissa villkor på arbetsplatsen var uppfyllda. Personer i sjuk- och aktivitetsersättning (SA, f.d. förtidspension) är också en grupp som kan utredas om de är en möjlig arbetskraftsreserv. Ungdomars utanförskap har ökat särskilt mycket. Från 2004 har antalet ungdomar med aktivitetsersättning ökat från 6 000 till 16 000 personer.

Kärnan i regeringens ekonomiska politik och därmed också i arbetsmarknadspolitiken är att skapa förutsättningar för att fler människor slussas in tidigare på arbetsmarknaden, fler i arbetsför ålder arbetar och att allt färre lämnar den i förtid. Regeringen kommer att föra en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av landet möjlighet att växa och utvecklas av egen kraft. Människors möjlighet att ta egna initiativ och förändra sina liv med egna ansträngningar skall öka. Arbetslinjen måste återupprättas.

Det skall bli mer lönsamt att arbeta och enklare att anställa. Trösklarna in till arbetsmarknaden måste sänkas och en ökad arbetsinsats och/eller ett större ansvarstagande skall belönas. Det måste bli lättare att hitta rätt anställning och den som drabbas av arbetslöshet skall erbjudas stöd i syfte att snabbt komma tillbaka till arbete.

En politik för fler jobb måste i grunden bygga på att samhället kan producera mer varor och tjänster. Företagsklimatet måste förbättras inte minst för små- och medelstora företag.

Utredningar

Kommittén med uppdrag att föreslå ett nytt regelverk som medger vidgad arbetskraftsinvandring från länder utanför EES och Schweiz (KAKI) (N2004:09) lämnar sitt slutbetänkande senast den 18 oktober 2006.

Arbetsmarknadsutbildningen och den förberedande utbildningen är dyra åtgärder men samhällsekonomiskt lönsamma om de används effektivt. Den tidigare regeringen har tillsatt en utredning för att se över arbetsmarknadsutbildningen och den förberedande utbildningen. Översynen syftar bland annat till att effektivisera och anpassa utbildningarna för att motverka brist på kvalificerad arbetskraft. Uppdraget skall redovisas den 31 december 2007.

Regeringen avser att ge utredningen tilläggsdirektiv. Dessa skall göra det tydligare att arbetsmarknadsutbildningen skall koncentreras till bristyrkesutbildning och prioriteras till särskilt utsatta grupper. Utredningen skall också få i uppdrag att redovisa sina resultat i delrapporter.

En ny arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknadspolitikerna måste effektiviseras och arbetslinjen tydliggöras så att ökade resurser kan säkerställas för matchningen mellan arbetsökande och lediga jobb. Den måste utformas så att den mer tydligt fungerar som ett smörjmedel på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitikerna skall bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett arbete till ett annat, eller från arbetslöshet till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Regeringen avser därför att reformera AMV från grunden. En förutsättning för att arbetsmarknadspolitikerna skall fungera bättre är att verksamheten styrs av klara och mätbara mål. AMV har en komplicerad organisationsstruktur som består av flera myndighetsnivåer och leds av styrelser både inom AMS och i länsarbetsnämnderna. Dessa styrelser består i praktiken av politiker och representanter för arbetsmarknadens parter. Regeringen avser att införa en enhetlig myndighetsorganisation som ges en mer professionell ledning. Länsarbetsnämnderna läggs ner till förmån för en bättre anpassning till olika regioners behov. Myndigheten skall också få större möjligheter att, utifrån sin professionella kompetens bedöma hur resurserna utifrån läget på arbetsmarknaden skall fördelas mellan olika insatser, så att de bäst bidrar till en effektiv matchning mellan arbetsökande och lediga arbeten. Fokus skall vara på att göra det lättare för arbetslösa att aktivt söka arbete.

Den viktigaste uppgiften för arbetsförmedlingen skall vara att matcha arbetsökande med lediga jobb i stället för att förmedla arbetsmarknadspolitiska program. En förutsättning är emellertid att det finns en dynamisk arbetsmarknad i grunden och att antalet jobb ökar. Regeringens breda jobbprogram är en bärande del i den ekonomiska politiken.

Prioriteringen av de arbetsmarknadspolitiska resurserna skall vara tydligt inriktad på matchningen mellan arbetsökande och lediga jobb, ökad konkurrens och förbättrad kontroll.

Arbetsförmedlingen har de senaste åren fått lägga ned mycket tid och resurser på att administrera olika arbetsmarknadspolitiska program. Detta har lett till att arbetsförmedlarna haft mindre tid till att förmedla arbete. Det är viktigt att säkerställa att förmedlingarna kan ägna sig åt sin primära uppgift, matchningen.

Omläggningen till en ny arbetsmarknadspolitik med ett tydligare fokus på jobb och effektiva insatser för dem som står allra längst från arbetsmarknaden innebär stora förändringar av både omfattningen och sammansättningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen. Antalet personer i program kommer att reduceras kraftigt och flera insatser bör avskaffas från ett förklarings- och effektivitetsperspektiv. Det gäller friår, plusjobb, utbildningsvikariat, akademikerjobb, datortek, interpraktikstipendier och arbetsmarknadsutbildning som inte är upphandlad inom det reguljära utbildningsväsendet samt allmänt och förstärkt anställningsstöd. Övergångsregler kommer dock att gälla som innebär att merparten av dem som deltar i programmen vid avvecklingstidpunkten får fullfölja anvisad programtid. Det formella avskaffandet av åtgärderna kommer att ske vid årsskiftet 2006/2007. Arbetsmarknadsutbildningen skall inriktas på att förstärka den arbetslöses kompetens och koncentreras till områden där det är brist på arbetskraft.

Samtidigt aviseras i denna budgetproposition att nystartsjobb införs från den 1 januari 2007.

Ungdomar som har varit arbetslösa längre tid än 6 månader omfattas också av nystartsjobben. För dem gäller skatterabatten i högst ett år. För personer som är äldre än 55 år ges skatterabatten under dubbelt så lång tid som personen varit frånvarande från arbetslivet.

Situationen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund är mycket bekymmersam. Nystartsjobben syftar till att hjälpa en del av dem som står utanför att komma in på arbetsmarknaden. Detta är dock inte tillräckligt. Regeringen avser därför att återkomma med åtgärder för att ytterligare påskynda arbetsmarknadsinträdet för personer med utländsk bakgrund, t.ex. lärlingsintroduktion.

Regeringen avser även att under 2007 införa en jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa. Syftet med garantin är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt få in deltagarna på den reguljära arbetsmarknaden. Aktiviteterna bör kunna anordnas av en mångfald auktoriserade anordnare. Deltagarna får en ersättning som uppgår till 65 procent av den förlorade arbetsförtjänsten, dock högst 680 kronor per dag och lägst grundbeloppet. Den som inte vill delta förlorar rätten till ersättning. Samtidigt avvecklas aktivitetsgarantin. Regeringen avser att återkomma om den

närmare utformningen av jobb- och utvecklingsgarantin.

Regeringen avser vidare att vidta flera åtgärder för att minska den höga ungdomsarbetslösheten och göra det lättare för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. En jobbgaranti för ungdomar bör kunna införas under 2007. I jobbgarantin kan utbildning och praktik ingå. Jobbgarantin ersätter dagens kommunala ungdomsprogram och ungdomsgarantin.

Privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag kan komplettera den offentliga arbetsförmedlingen. En ökad diversifiering i förmedlingsverksamheten kommer att gynna den arbetssökande. Den sökande möter fler förmedlare som inriktar sig på individens kompetens eller en yrkesgrupp. Därmed kan den sökande snabbare få matchningsstöd. I och med detta kan också den offentliga arbetsförmedlingen avlastas.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en frihetsfråga. Om det finns en ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir människor tryggare och vågar pröva nya arbeten. Arbetslöshetsförsäkringen påverkar också hur arbetsmarknaden fungerar. En generös försäkring för kortvarig arbetslöshet som har en tydlig koppling till att man arbetat fungerar som smörjmedel för ökad flexibilitet på arbetsmarknaden. Om ersättningsperioden blir långvarig riskerar däremot en alltför generös försäkring att medverka till att den tid det tar för arbetslösa att hitta ett nytt jobb blir onödigt lång. Regeringen avser att reformera arbetslöshetsförsäkringen så att arbete alltid lönar sig mer än arbetslöshet och att flaskhalsar på arbetsmarknaden undanröjs. Regeringen menar att det skyddsnet som arbetslöshetsförsäkringen utgör skall vara heltäckande och gälla alla arbetstagare. I dag står många utanför trots att de har arbete och bidrar via skattesystemet till finansieringen. Vidare anser regeringen att det krävs en strikt tillämpning av regelverket och en effektiv kontroll av att den enskilde står till arbetsmarknadens förfogande. Med en korrekt och likartad tillämpning kommer rättssäkerheten och likabehandlingen för den enskilde att förbättras och fusket och felaktiga betalningar i försäkringen minska.

Integrationspolitiken måste avsevärt förbättras. Allt för många har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. De bästa vägarna för integration är arbete och språkkunskaper. De nystartsjobb som regeringen avser att införa under 2007, bl.a.

för dem som beviljats uppehållstillstånd bör underlätta för nyanlända invandrare att hitta ett arbete.

Möjligheten att komma tillbaka till arbetslivet efter sjukdom måste öka genom aktiva, snabba och samordnade rehabiliteringsinsatser. Samarbetet mellan olika huvudmän måste förbättras och den finansiella samordningen göras mer flexibel och kunna anpassas efter lokala förhållanden.

Lönebidrag underlättar anställning för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Många människor som har svårt att få en reguljär anställning på grund av sitt funktionshinder, får chansen att delta i arbetslivet genom att en arbetsgivare erhåller lönebidrag. Regeringen avser också pröva förutsättningarna att vidga lönebidragen så att arbetssökande personer som startar och driver eget företag skall kunna få det.

En enhetlig myndighetsorganisation

Regeringens bedömning: Arbetsmarknadsverket bör ombildas till en enhetlig myndighetsorganisation genom att Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna avvecklas som egna myndigheter vid årsskiftet 2007/2008. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan om AMV:s organisation. Avsikten är att i samband med detta ge AMS i uppdrag att förbereda inrättandet av en sammanhållen myndighet.

Skälen för regeringens bedömning: För att effektivisera arbetsmarknadspolitiken är det nödvändigt att inrätta en enhetlig myndighetsorganisation. Myndigheten bör ges en mer professionell ledning. Länsarbetsnämnderna och AMS läggs ned. Det är regeringens bedömning att flexibiliteten på arbetsmarknaden och anpassningen till lokala och regionala behov förbättras om arbetsmarknadspolitiken byggs upp kring lokala och regionala arbetsmarknader i stället för att begränsas till indelningen i län. Det är viktigt att det förs en dialog mellan den centrala myndigheten och aktörer på de lokala arbetsmarknaderna.

Den tidigare regeringen gav 2001 Statskontoret i uppdrag att följa upp länsarbetsnämndernas nya ledningsform samt att lämna förslag på hur

AMV borde organiseras. I Statskontorets rapport Det nya Arbetsmarknadsverket (2004:16) har föreslagits att AMV bör ombildas till en enda, rikstäckande myndighet genom att AMS och länsarbetsnämnderna avvecklas som egna myndigheter. Statskontoret konstaterar att dagens organisation med två myndighetsnivåer inom samma verk (totalt 21 myndigheter bestående av chefsmyndigheten AMS och 20 länsarbetsnämnder) inte är ändamålsenlig, vilket får konsekvenser för effektiviteten i verksamheten. Den föreslagna förändringen syftar bl.a. till att undanröja hinder som hämmar verksamhetsutveckling. Målet är att skapa bättre förutsättningar för rättshenlighet, effektivt resursutnyttjande och ökad flexibilitet i organisationen. Motsvarande sammanslagningar har skett inom flera andra myndigheter, t.ex. Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Försäkringskassan. Statskontorets rapport har remissbehandlats och förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringens bedömning är att inrättandet av en enhetlig myndighetsorganisation kommer att innebära en mer effektiv, flexibel och mindre kostsam organisation.

Den individuella handlingsplanen

Regeringens bedömning: En individuell och åtgärdsinriktad handlingsplan bör upprättas för varje arbetssökande inom 30 dagar. På sikt bör alla arbetssökande få en personlig coach.

Skälen för regeringens bedömning: Arbetsmarknadspolitiken skall bidra till att göra det lättare för arbetssökande att söka arbete. Det är viktigt att den arbetslöse omedelbart får stöd i sitt sökande efter arbete. Erfarenheten tyder på att anställningsbarheten sjunker snabbt. Riksrevisionen har konstaterat (RiR 2004:3) att arbetsförmedlingar som engagerar sig i de arbetslösa, har aktiva kontakter med potentiella arbetsgivare och snabbt upprättar individuella handlingsplaner lyckas bättre med att hitta arbete som passar de arbetslösa. I dagens system finns krav på att en handlingsplan skall upprättas inom 100 dagar. Kraven på att arbetsförmedlingarna måste upprätta handlingsplanen så tidigt som möjligt måste bli tydligare. Därför bedömer regeringen att en åtgärdsinriktad hand-

lingsplan skall upprättas senast inom 30 dagar. Det är viktigt att den arbetslösa får kontinuerligt stöd i att hitta ett arbete. I processen att söka arbete behövs ett kontinuerligt stöd till den arbetslösa. På sikt skall alla arbetslösa få en personlig coach som känner den sökande och har goda kontakter med potentiella arbetsgivare. Ändringarna påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Nystartsjobb

Regeringens bedömning: En subvention som motsvarar arbetsgivaravgifterna bör införas den 1 januari 2007 för att öka möjligheterna för dem som under mer än ett år inte har arbetat att komma tillbaka till arbete, s.k. nystartsjobb. Nystartsjobben bör även omfatta asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar samt dessa gruppers anhöriga under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

Subventionen bör lämnas via en kreditering av arbetsgivarens skattekonto och regeringen avser att återkomma till riksdagen under hösten med ett lagförslag som möjliggör en sådan kreditering.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen avser att införa nystartsjobb den 1 januari 2007 för att öka möjligheterna för dem som står långt utanför arbetsmarknaden att komma tillbaka till arbete. Nystartsjobben innebär att ett belopp motsvarande arbetsgivaravgifterna, inklusive ålderspensionsavgiften, krediteras arbetsgivarens skattekonto för de personer som kvalificerar till ett nystartsjobb. Nystartsjobben skall gälla för personer som varit arbetslösa, deltagit i arbetsmarknadspolitiska program eller fått sin försörjning från sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning, på heltid i mer än ett år. Subventionen lämnas under lika lång tid som vederbörande varit arbetslös, deltagit i arbetsmarknadspolitiska program alternativt fått sin försörjning från sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning, dock högst fem år. För personer äldre än 55 år skall subventionen ges under dubbelt så lång tid som personen varit frånvarande från arbetslivet, dock högst 10 år. Ungdomar (20–24 år) som varit arbetslösa eller deltagit i arbetsmarknadspolitiska program i minst sex månader skall om-

fattas av nystartsjobben. För dem gäller dock subventionen i högst ett år. Nystartsjobben skall även omfatta asylsökande som fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar samt dessa gruppers anhöriga under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

Subventionen ges till nystartsjobb i det privata näringslivet och till offentliga arbetsgivare när dessa bedriver affärsverksamhet. Lagen om anställningsskydd (LAS) skall gälla för nystartsjobben.

Det är angeläget att subventionen kan komma arbetsgivarna till del så snart som möjligt. Det är därför nödvändigt att använda sig av administrativa rutiner som redan finns hos myndigheterna eller som relativt lätt kan byggas upp. Metoden med kreditering av arbetsgivarens skattekonto används redan för vissa arbetsmarknadsstöd och rederistöd. Regeringen anser mot den bakgrunden att ett belopp motsvarande den subvention som arbetsgivaren är berättigad till för nystartsjobb och som beslutats av handläggande myndighet bör betalas ut till arbetsgivaren genom att krediteras på sådant skattekonto som har upprättats för mottagaren enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Den handläggande myndigheten, inledningsvis AMV, bör lämna Skatteverket de uppgifter det behöver för att kunna utföra krediteringen. Regeringen avser att återkomma i frågan om den framtida administrationen av nystartsjobben.

Kreditering på skattekonto är en sådan form för tillgodoförande av ett belopp som behöver framgå av lag. Lagen bör utformas så att den kan användas för nystartsjobb oberoende av vilken kategori arbetstagare det är fråga om. Regeringen avser att återkomma med förslag om en sådan lag. De närmare avgränsningarna som är nödvändiga bör regleras i en förordning.

De uppgifter som krävs för att avgöra om anställningen av en person kvalificerar för nystartsjobb är samlad på flera myndigheter och vanligen föremål för sekretess. Ett system för att ge AMV tillgång till sådan information måste således säkerställas.

Nystartsjobben beräknas omfatta 10 000 personer i genomsnitt per månad under 2007. Införandet innebär att skatteutgifterna beräknas öka med 697 miljoner kronor 2007.

Anställningsstöd

Regeringens förslag: Särskilt anställningsstöd i form av plusjobb, det allmänna anställningsstödet och det förstärkta anställningsstödet avskaffas från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens förslag: Anställningsstöden i sin nuvarande form har funnits sedan 1997 då de ersatte beredskapsarbetena. Det finns tre typer av anställningsstöd; det allmänna, det förstärkta och det särskilda anställningsstödet. Dessutom finns tidsbegränsade varianter för nyanlända invandrare, ungdomar och sjukskrivna. Plusjobb är en tidsbegränsad variant av det särskilda anställningsstödet med högre subvention. Villkor för anvisning finns från tre till 24 månaders arbetslöshet. Anvisningstid finns från sex till 24 månader, undantaget cirka 150 personer äldre än 60 år som nu fått plusjobb upp till fem år fram till 65 års ålder. Regeringen kan komma att senare föreskriva en begränsad tidsgräns för de plusjobb som kan löpa upp till fem år. Stödnivåer finns från 175 till 1 000 kronor per dag. Alla stöd ges i form av kreditering på arbetsgivarens skattekonto. För vissa av stöden utbetalas dessutom merkostnadsersättningar till arbetsgivare på upp till 250 kronor per dag.

Resultatet mätt som andel i jobb 90 dagar efter avslutad anställningsstöd varierade 2005 från 62 procent för det allmänna anställningsstödet till 11 procent för det särskilda anställningsstödet. För närvarande är cirka 40 000 personer anvisade anställningar med anställningsstöd. Därmed upptar anställningsstöden en tredjedel av den totala volymen för de arbetsmarknadspolitiska programmen. Skatteutgifterna för samtliga anställningsstöd beräknas till cirka 5 102 miljoner kronor 2006.

Enligt utvärderingar (t.ex. IFAU 2004:17) ger anställningsstöd kortare genomsnittlig tid i arbetslöshet. Anställningsstöden har trots detta och många års tillämpning till höga kostnader under varierande konjunktur inte lyckats med att varaktigt bryta utanförskap för alla. Anställningsstödens regelverk är komplicerat och svårt att tillämpa på ett likformigt och rättssäkert sätt i alla delar av landet. Detta gör att regeringen föreslår att merparten av anställningsstöden avskaffas och ersätts med nystartsjobb och riktad efterfrågestimulans, bland annat genom sänkta

arbetsgivaravgifter för tjänstejobb samt satsningar för unga, äldre över 55 år och nyanlända.

Regeringen kommer i regleringsbrevet för AMV att föreskriva att anvisningar till anställningar med särskilt anställningsstöd i form av plusjobb inte får ske från och med den 24 oktober 2006. För dem som då är anvisade anställning med anställningsstöd bör fortsatt stöd få lämnas till anvisningsperiodens slut.

För dem som står längst från den reguljära arbetsmarknaden behålls det särskilda anställningsstödet. Likaså behålls anställningsstödet för långtidssjukskrivna med den högre stödnivån. Regeringen kommer i samband med överväganden om jobb- och utvecklingsgarantin och aktivitetsgarantin m.m. under våren 2007 att återkomma med förslag till förändringar av reglerna för stöden. Avskaffandet innebär att skatteutgifterna minskar med cirka 2 880 miljoner kronor under budgetåret 2007. Vidare minskar utgifterna för merkostnader under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med cirka 50 miljoner kronor under budgetåret 2007.

Ungdomsinsatser

Jobbgaranti för ungdomar

Regeringens bedömning: Regeringen avser att införa en jobbgaranti för ungdomar under 25 år under 2007. I jobbgarantin kan utbildning och praktik ingå.

Skälen för regeringens bedömning: Ungdomsarbetslösheten är hög i Sverige och mer än var tredje ung människa har en mycket svag anknytning till arbetsmarknaden. Regeringen avser att vidta flera åtgärder för att minska den höga ungdomsarbetslösheten och göra det lättare för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Det är viktigt att ungdomar får det stöd som behövs på ett tidigt stadium så att utslagning motverkas. Regeringen avser att införa en jobbgaranti för ungdomar under 25 år under 2007. Inom ramen för jobbgarantin kan utbildning och praktik ingå. Jobbgarantin ersätter kommunalt ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG). Ungdomar kommer även att omfattas av nystartsjobben. Ungdomar bör även ges möjlighet till en individuell coach och få en handlingsplan

upprättad så tidigt som möjligt. Regeringen avser att återkomma under våren 2007 med förslag om hur jobbgarantin för ungdomar skall utformas.

Interpraktikstipendier

Regeringens förslag: Interpraktikstipendierna avskaffas från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens förslag: Den möjlighet till arbetspraktik utomlands som den dåvarande regeringen införde (prop. 1994/95:100 bilaga 11, bet. 1994/95:AU11, rskr. 1994/95:233) den 1 juli 1995 avskaffas från och med den 1 januari 2007. Europapraktik som senare döptes om till interpraktik är en form av utlandsstipendier för arbetslösa ungdomar företrädesvis till dem som har yrkesutbildning. De ungdomar som är anvisade arbetspraktik i form av interpraktikstipendiet den 1 januari 2007 bör få fullfölja sin praktik. Interpraktiken har haft en mycket begränsad omfattning. Omkring 443 ungdomar deltog i interpraktik mellan maj och december 2005. De nystartsjobb som införs den 1 januari 2007 bör på ett effektivare sätt hjälpa dessa ungdomar till ett arbete.

Förslaget innebär att utgifterna under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskar med 25,9 miljoner kronor under budgetåret 2007.

Feriearbeten

Regeringens bedömning: Regeringen avser att avskaffa de statligt finansierade feriearbetena från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens bedömning: Den tidigare regeringen har mellan åren 1998–2006 tilldelat AMS medel för att skapa feriearbeten för gymnasieungdomar. Cirka 31 000 ungdomar fick feriearbeten med den statliga finansieringen sommaren 2005. Under flera år uppgick medlen till 50 miljoner kronor per år. Under 2006 förstärktes medlen tillfälligt med ytterligare 50 miljoner kronor till 100 miljoner kronor för detta ändamål. Den nya regeringen avser att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och omfördela resurser till mer efterfrågestimulerande insatser. Verksamheten med statligt finansierade

feriearbeten avvecklas därför från och med den 1 januari 2007.

Detta innebär att utgifterna under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskar med 50 miljoner kronor under budgetåret 2007.

Akademikerjobb

Regeringens bedömning: Regeringen avser att avskaffa akademikerjobben från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens bedömning: Den tidigare regeringen gav AMS i uppdrag att upprätta ett samarbete mellan arbetsförmedlingen och bemanningsföretag i syfte att skaffa arbetslösa akademiker jobb. Hittills under 2006 har endast 12 personer beviljats akademikerjobb. Avsatta medel bör kunna användas mer effektivt genom en omfördelning av resurserna till mer efterfrågestimulerande insatser. Insatsen avskaffas därför från och med den 1 januari 2007. Regeringen kommer i regleringsbrevet för AMV föreskriva att inga nya anvisningar får ske till akademikerjobb från och med den 24 oktober 2006. De som vid denna tidpunkt är anvisade akademikerjobb bör få fullfölja jobbet.

Avskaffandet innebär att utgifterna under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskar med 515 miljoner kronor under budgetåret 2007.

Utbildningsinsatser

Utbildningsvikariat

Regeringens bedömning: Regeringen avser att avskaffa utbildningsvikariat från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens bedömning: Utbildningsvikariat, som infördes den 1 januari 2006 av den tidigare regeringen syftar till att anställda inom offentlighetsfinansierad verksamhet erbjuds kompetensutveckling inom vård och omsorg samtidigt som arbetslösa vikarierar i deras ställe under utbildningstiden. Åtgärden är kraf-

tigt subventionerad trots att den riktas mot personer som varit arbetslösa kort tid. Detta talar för att effekterna av undanträngning blir omotiverat stora. Regeringen bedömer att den verksamhet som bedrivs inom ramen för Kompetensstegen (dir. 2004:162) tillsammans med övrig vuxenutbildning inom utbildningspolitikens område fyller behoven av kompetensutveckling för personal inom vård och omsorg. Regeringen avser därför att avskaffa utbildningsvikariat från och med den 1 januari 2007.

Regeringen kommer att i regleringsbrevet för AMV föreskriva att inga nya anvisningar får ske till utbildningsvikariat från och med den 24 oktober 2006. Den som då är anvisad utbildningsvikariat och den för vilken han eller hon vikarierar bör få fortsätta i åtgärden under resten av anvisningstiden. Avskaffandet innebär att skatteutgifterna minskar med 1 167 miljoner kronor under budgetåret 2007.

Arbetsmarknadsutbildning i det reguljära utbildningsväsendet

Regeringens förslag: Arbetsmarknadsutbildningen i det reguljära utbildningsväsendet som inte är upphandlad upphör från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning kan ges i det reguljära utbildningsväsendet utan att den är upphandlad. Regeringens bedömning när det gäller arbetsmarknadsutbildningen är att den skall vara kort och tydligt inriktad mot aktuell efterfrågan på arbetsmarknaden som inte kan tillgodoses via det reguljära utbildningsväsendet. Det ger därför felaktiga incitament om arbetslösa kan anvisas till arbetsmarknadsutbildning som ges i det reguljära utbildningsväsendets ordinarie kursutbud och inte är upphandlad. Flerparten av dem som anvisas till dessa utbildningar är invandrade personer som behöver komplettera sin akademiska utbildning på högskolan för att kunna söka arbete inom sitt yrkesområde. Det är viktigt att den möjligheten finns, men regeringens bedömning är att dessa utbildningar skall bedrivas inom utbildningspolitikens område och avser därför att ge ett antal lärosäten i uppdrag att anordna vissa kompletterande utbildningar för invandrade akademiker.

Genom denna ändring markeras en tydligare skillnad mellan utbildningspolitikens och arbetsmarknadspolitikens uppgifter.

Ändringen påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Datortek

Regeringens förslag: Datorteken avskaffas från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens förslag: Datortek infördes den 1 juli 1995 med syftet att arbetslösa personer skall få möjlighet att lära sig arbeta med informationshantering och datorer. Datortek bedrivs i nära samverkan genom avtal mellan länsarbetsnämnderna och kommunerna. Kommunerna är huvudmän för datorteken och länsarbetsnämnden svarar för ersättning till deltagare samt bidrag till kommuner för verksamheten. I praktiken är det en mycket liten del av nuvarande datorteksverksamhet som innehåller utbildning i grundläggande datorkunskap, vilket var ursprungsidén med datortek. Verksamheten har de senaste åren på en rad håll i landet utvecklats till renodlade aktivitetscentra där deltagarna i huvudsak erbjuds olika arbetsmarknadsinriktade aktiviteter i form av jobbsökaraktiviteter, yrkesvägledning och praktik. Datorteken bör därför avskaffas från och med den 1 januari 2007. Liknande åtgärder bör även fortsättningsvis kunna anordnas inom ramen för de förberedande insatserna. Dessa bör kunna anordnas av aktörer inom alla sektorer. Även fortsättningsvis kommer aktivitetsstöd att utgå till deltagarna som deltar i en förberedande insats. Syftet med förändringen är att möjliggöra för fler aktörer än kommuner att anordna aktiviteter för arbetslösa i enlighet med vad riksdagen gett regeringen till känna (bet. 2005/06:AU1, rskr. 2005/06:109). Den som är anvisad datortek den 1 januari 2007 bör dock få fullfölja sin anvisningsperiod. Ändringen påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Arbetslöshetsförsäkringen

Egenfinansieringen av arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: Individernas egenfinansiering av arbetslöshetsförsäkring bör öka. Det sker genom att en förhöjd finansieringsavgift för arbetslöshetskassorna införs 2007. Den förhöjda

avgiften görs beroende av nivån på arbetslösheten och utgifterna inom kassans verksamhetsområde. Vidare avskaffas utjämningsystemet för avgifter mellan arbetslöshetskassor. Regeringen avser att senare under hösten i särskild proposition återkomma till riksdagen i denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: I dag betalar staten i genomsnitt 90 procent av utgifterna för arbetslöshetsersättningen. På marginalen subventioneras i princip arbetslösheten fullt ut av staten. Den statliga subventioneringsgraden bör minska och arbetslöshetsförsäkringen bör vara mer försäkringsmässig. Därigenom ökas incitamenten för arbetstagarna och parterna på arbetsmarknaden att hålla arbetslösheten på en låg nivå inom sitt verksamhetsområde.

Arbetslöshetsförsäkring för alla

Regeringens bedömning: Arbetslöshetsförsäkringen bör vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar. Regeringen avser att under hösten 2006 tillsätta en utredning med uppgift att utreda och föreslå formerna för en sådan reform.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen anser att det skyddsnet som arbetslöshetsförsäkringen utgör bör vara heltäckande och gälla alla som en del av den generella välfärdspolitik. I dag står många personer utanför arbetslöshetskassan, trots att de har arbete och via arbetsgi-
varavgifter bidrar till 90 procent av ersättningen från arbetslöshetskassorna. Regeringen anser att alla som uppfyller arbetsvillkoret skall få samma ersättning samtidigt som de skall vara med och betala för kostnaderna för försäkringen.

Förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: Regeringen avser att i proposition till riksdagen under hösten föreslå ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring i huvudsak enligt följande:

- arbetsvillkoret skärps till minst 80 timmar i månaden under minst 6 månader under den senaste tolv månadersperioden,
- det alternativa arbetsvillkoret skärps till arbete i minst 480 timmar under en sammanhängande tid av 6 månader och vardera månad minst 50 timmars arbete,

- studerandevillkoret tas bort,
- den överhoppningsbara tiden begränsas som huvudregel till högst 5 år,
- arbetslöshetsersättningen baseras på de senaste 12 månadernas inkomster,
- arbetslöshetsersättning skall lämnas under högst 300 ersättningsdagar,
- arbetslösa med försörjningsansvar för barn kan dock få ersättning under högst 450 ersättningsdagar,
- ersättningen skall vara 80 procent av förlorad inkomst under de första 200 dagarna och 70 procent upp till 300 dagar och därefter, under första halvåret 2007, 65 procent.

Skälen för regeringens bedömning: Utformningen av arbetslöshetsförsäkringen påverkar arbetsmarknaden. En generös arbetslöshetsförsäkring vid kortvarig arbetslöshet kan enligt regeringens mening öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. En alltför generös arbetslöshetsförsäkring riskerar däremot att motverka människors vilja att hitta ett nytt arbete.

Enligt dagens regelverk lämnas arbetslöshetsersättning som huvudregel med 80 procent av den förlorade arbetsförtjänsten under avsevärd tid. De ekonomiska drivkrafterna att bryta arbetslösheten är därmed svaga. Enligt regeringens mening skall arbete alltid löna sig mer än arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen bör därför enligt regeringens uppfattning reformeras.

För att en reform skall ge så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen måste flera faktorer i arbetslöshetsförsäkringen övervägas. Dit hör t.ex. ersättningsperiodens längd, ersättningsnivåerna och beräkningsgrunden för ersättningen. Förändringarna innebär att utgifterna under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskar med 2 688 miljoner kronor.

Dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: Regeringen avser att under hösten 2006 besluta om

- att den högsta nivån på dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen skall vara 680 kronor per dag med följdändringar för nivåer på aktivitetsstödet,

- att avskaffa rätten till arbetslöshetsersättning under ferieuppehåll i studier.

Skälen för regeringens bedömning: Högsta nivån på dagpenningen bestäms av regeringen. Regeringen avser att avskaffa den förhöjda ersättningen under de första 100 ersättningsdagarna och införa en enhetlig högsta nivå för ersättningen på 680 kronor per dag. Kopplingen mellan nivåerna på arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd medför en ändring även av aktivitetsstödsnivåerna.

I dag lämnas i vissa fall arbetslöshetsersättning under ferieuppehåll i studier. Regeringen avser att avskaffa den möjligheten dels för att den är orättvis, dels för att arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring vid arbetslöshet.

Förändringarna innebär att utgifterna under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskar med 981 miljoner kronor.

Minskat fusk och färre felaktiga utbetalningar inom arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: För att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring krävs en strikt tillämpning av regelverket och effektiv kontroll av att den arbetslöse står till arbetsmarknadens förfogande. Med en korrekt och likartad tillämpning av regelverket kommer utgifterna att minska för arbetslöshetsförsäkringen.

Skälen för regeringens bedömning: IAF, Riksrevisionen och Statskontoret har redovisat ett mycket stort antal rapporter som gäller bl.a. hur AMV utför sina uppgifter inom arbetslöshetsförsäkringen. Det har kunnat konstateras att det finns avsevärda skillnader mellan innehållet i regelverket på området och hur det i praktiken tillämpas av arbetsförmedlingarna. Även stora regionala variationer i tillämpningen har kunnat konstateras. Detta strider mot principerna om rättssäkerhet och likabehandling. Regeringen avser att tillse att arbetsförmedlingarna tillämpar regelverket korrekt. Regeringen skall även se till att AMV i högre grad prioriterar den s.k. kontrollfunktionen i arbetslöshetsförsäkringen i syfte att korta arbetslöshetstiderna men också för att minska fusk i försäkringen. Regeringen utgår från att AMV omgående ser till att meto-

der och rutiner kring regelverket implementeras i organisationen. Det är också viktigt att AMS omgående tar till vara goda erfarenheter av t.ex. försöket med en mer centraliserad beslutsfattande på arbetsförmedlingarna. Vidare att AMS bör ta tillvara erfarenheterna av ARENA-modellen för att minska utbetalningarna från arbetslöshetsförsäkringen för dem som är deltidsarbetslösa och ofrivilligt timanställda. Regeringen kommer även i övrigt att vidta åtgärder för att säkerställa att utgiftsminskningar realiserar. I samband med detta avser regeringen att komplettera nuvarande sanktionsregler inom arbetslöshetsförsäkringen på ett sätt som i vissa fall kan innebära mildare sanktioner. Syftet är att öka benägenheten hos arbetsförmedlingen att tillämpa sanktionerna. En striktare tillämpning bör enligt regeringens bedömning innebära att utgifterna under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskar med 1 miljard kronor från 2007.

Friåret

Regeringens förslag: Friåret avskaffas från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens förslag: Friåret är ett relativt nytt arbetsmarknadspolitiskt program. Under perioden februari 2002 till och med december 2004 pågick en försöksverksamhet med friår i tolv kommuner. Den 1 januari 2005 utvidgades reformen till att omfatta hela landet. AMS fördelar platserna i friårsprogrammet till länsarbetsnämnderna, som i sin tur fördelar dem vidare till arbetsförmedlingarna i respektive kommun.

Åtgärden friår har krävt stora arbetsförmedlingsinsatser. Den är jämfört med andra åtgärder mer resurskrävande. Programmet tar betydande administrativa resurser i anspråk på landets arbetsförmedlingskontor och har därmed skapat mindre tid över till arbetsförmedlarnas egentliga

jobb, att förmedla arbeten till arbets sökande. Vidare har friåret inneburit att arbetsutbudet hållits tillbaka i ett läge där arbetskraftsefterfrågan ökar. Regeringen kommer därför att avskaffa friårsverksamheten från och med den 1 januari 2007. Regeringen kommer att föreskriva i regleringsbrevet för AMV att inga nya anvisningar till friår får göras från och med den 24 oktober 2006. Den som då är anvisad friår liksom vikarien för denne bör få fortsätta i åtgärden under resten av anvisningstiden.

Förslaget innebär att utgifterna under anslaget 22.2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskar med 1 069 miljoner kronor 2007.

Genomförandeorganisation för Europeiska socialfonden under programperioden 2007–2013

Regeringens bedömning: Huvudprinciperna för verksamhets- och utbetalningsansvar för Europeiska socialfonden under programperioden 2007–2013 bör följa vad som anges i den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013.

Skälen för regeringens bedömning: Den tidigare regeringen förordnade en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till organisation för EU:s sammanhållningspolitik i Sverige under programperioden 2007–2013. Utredaren lämnade i januari 2006 sitt slutbetänkande *Stärkt konkurrenskraft och sysselsättning i hela landet* (SOU 2006:3). Betänkandet har remissbehandlats.

Av den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013 framgår att avsikten är att Svenska ESF-rådet skall vara förvaltningsmyndighet och attesterrande myndighet för ett nationellt socialfondsprogram inom målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning, se avsnitt 5.9.5. Detta skall sammantaget med en regional omställning inom Svenska ESF-rådet innebära en administrativ effektivisering som på sikt ger minskade förvaltningskostnader.

5.9 Budgetförslag

5.9.1 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	4 593 010		243 686
2006	Anslag	5 089 852 ¹	Utgifts-prognos	5 100 000
2007	Förslag	5 057 506		
2008	Beräknat	4 696 251 ²		
2009	Beräknat	4 778 522 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 622 012 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 605 281 tkr i 2007 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal och lokaler samt andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna, del av Länsstyrelsen i Gotlands län samt de avgiftsfinansierade verksamheterna Aske kursgård och Tjänsteexport. Den avgiftsfinansierade verksamheten Arbetslivstjänster (ALT) har upphört från 2006. Anslaget får även användas för viss medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.2 Aske Kursgård

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2005	23 232	- 26 476	- 3 244
Prognos 2006	27 304	- 26 264	1 040
Budget 2007	27 300	- 26 264	1 036

Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad. Huvuduppgiften är att vara kursgård för AMV:s kurser och konferenser. Överbliven kapacitet säljs i konkurrens på den öppna marknaden. Under 2005 genererades 63 procent av intäkterna av kunder från AMV samt 37 procent från övriga kunder. Verksamheten uppvisade en kraftig resultatförsämring 2005. Det ackumulerade resultatet i verksamheten uppvisade ett underskott på drygt 1,7 miljoner kronor. Orsaken var stora avbokningar av internt planerade grund- och chefsutbildningar föranledda av en

organisationsförändring samt ett anställningsstopp. Försäljningsvärdet av avbokningarna uppgick till 6 miljoner kronor som motsvarade 31 procent av 2004 års interna omsättning. En ökning av externa bokningar bidrog till att dämpa resultatförsämringen. AMS har i en skrivelse till regeringen (dnr N2006/1703/A) redovisat en handlingsplan för hur underskottet skall täckas.

Tabell 5.3 Tjänsteexport

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2005	15 498	- 13 983	1 515
Prognos 2006	17 315	- 14 826	2 489
Budget 2007	19 600	- 16 300	3 300

Tjänsteexporten finansieras från SIDA och EU. Verksamheten sker i enlighet med inriktningen för det svenska biståndet och EU:s prioriterade områden. Arbetet har bedrivits i länderna i centrala och östra Europa, Ryssland, Kaukasus, Balkan och norra Afrika. Insatserna har bestått i att utveckla styrning, organisationsutveckling, tjänster och metoder på arbetsförmedlingar samt arbetslivsinriktad rehabilitering.

Tabell 5.4 Arbetslivstjänster, ALT

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2005	202 466	- 195 917	6 549
Prognos 2006	-	-	-
Budget 2006	-	-	-

Arbetslivstjänster (ALT) har fram till 2006 mot avgift erbjudit företag och myndigheter arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för att förebygga utslagning i arbetslivet. Utifrån utredningen Bättre arbetslivsinriktad rehabilitering – En fusion mellan Arbetslivstjänster och Samhall Resurs AB (SOU 2005:46) bemyndigade riksdagen regeringen att vidta nödvändiga åtgärder för att bilda ett nytt statligt bolag genom en sammanslagning av Samhall Resurs AB och Arbetslivstjänster. Regeringen beslutade den 15 december 2005 att tillskapa ett nytt statligt bolag genom en sammanslagning av Samhall Resurs AB och Arbetslivstjänster (dnr N2005/2115/SÅ, N2005/10090/BS). Samtidigt upphörde Arbetslivstjänster att vara en avgiftsfinansierad verksamhet inom AMV. Under en övergångsperiod

har regeringen beslutat ett tillfälligt medgivande för AMS att fortsatt få sälja rehabiliteringstjänster för döv-, hörsel- eller synskadade till Arbetslivsresurs AR AB. Detta skall gälla även under 2007.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet under 2005 uppgick till närmare 244 miljoner kronor. Av detta belopp har drygt 44 miljoner kronor förts bort som en indragning av anslagsbelopp. På tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition anvisades 10 miljoner kronor under 2006 för en tvåårig försöksverksamhet för vissa nyanlända flyktingar. För 2007 och 2008 beräknas 34 respektive 17 miljoner kronor under anslaget för denna verksamhet. Den tillfälliga nivåhöjningen om 200 miljoner kronor som gjordes i samband med 2006 års budgetproposition för att bl.a. anställa arbetslösa akademiker finns kvar även under 2007. I enlighet med vad som redovisas under avsnitt 5.8 minskas omfattningen och antalet insatser kraftigt vid arbetsförmedlingen. Vidare är regeringens bedömning att AMV:s organisation bör förändras vilket bl.a. innebär att myndighetsnivåerna AMS och Länsarbetsnämnderna avvecklas från 2008. Anslaget bör därför minskas med 212 miljoner kronor 2007 och 430 miljoner kronor från 2008. Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare permanentas. Anslaget bör därför ökas med 148 miljoner kronor. Utgifterna för verksamheten beräknades tidigare under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* som minskas med motsvarande belopp. I samband med starten av programperioden 2007-2013 för Europeiska socialfonden skall ansvaret som utbetalande myndighet för berörda medel överföras från AMS till Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (se avsnitt 5.9.5). Anslaget minskas därför med 28,6 miljoner kronor. Samtidigt ökas anslaget 22:5 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* med motsvarande belopp. Ansvaret för de revisionsuppgifter som följer av EG:s regelverk för programperioden 2000-2006 ligger på AMS, medan motsvarande revisionsansvar för programperioden 2007-2013 skall ligga på Ekonomistyrningsverket. Med anledning av detta minskas anslaget med 3,2 miljoner kronor. Det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och statsförvaltning uppförda anslaget 1:2 *Eko-*

nomistyrningsverket ökas med motsvarande belopp. Anslaget minskas med 1,5 miljoner kronor för den tillfälliga nivåhöjningen för medfinansiering av det avslutade projektet Work Life Development Program (WLDP). Vidare minskas anslaget med 3 miljoner kronor för att täcka de ökade kostnaderna för administrationen av grundbeloppet för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa. Anslag 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 5 057 506 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2007-2009, för , för 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	5 079 852	5 079 852	5 079 852
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	43 967	126 266	236 715
Beslut	- 214 313	- 660 244	- 691 612
Överföring till/från andra anslag	148 000	150 377	153 567
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	5 057 506	4 696 251	4 778 522

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.2 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 5.6 Anslagsutveckling

		Tusental kronor	
2005	Utfall	46 918 007	Anslags-sparande - 1 458 914
2006	Anslag	45 755 600 ¹	Utgifts-prognos 45 869 138
2007	Förslag	38 083 302²	
2008	Beräknat	32 087 657	
2009	Beräknat	31 539 090	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition

² 4 322 326 tkr avser statlig ålderspensionsavgift för 2007, varav 946 985 tkr avser regleringsbelopp för 2004.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak bidrag till arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstöd får även användas för viss nationell medfinansie-

ring som svarar mot utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*. Likaså får aktivitetsstöd användas för medfinansiering av regionala tillväxtprogram för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna påverkas främst av antalet öppet arbetslösa, omfattningen av programmen samt ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar nu den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kronor per dag i aktivitetsstöd.

Bidrag till arbetslöshetsersättning

I genomsnitt för helåret 2005 uppgick den svenska officiella öppna arbetslösheten till 6 procent av arbetskraften, vilket motsvarar 270 000 personer. Det är en ökning med 2 000 personer sedan år 2004. Enligt internationell statistik var den öppna arbetslösheten 7,8 procent av arbetskraften år 2005 (preliminär siffra). I detta mått ingår även personer som studerar på heltid och samtidigt söker arbete.

Antalet arbetslösa registrerade vid arbetsförmedlingen var i genomsnitt 241 000 per månad 2005. Av dessa var 109 000 kvinnor och 132 000 män. Jämfört med 2004 innebär genomsnittet en ökning med 2 000 personer. Trots att antalet arbetslösa ökade minskade utgifterna för arbetslöshetsersättningen mellan 2004 och 2005. År 2005 utbetalades sammanlagt 31 113 miljoner kronor vilket var 1 343 miljoner kronor mindre än 2004. Utgifterna för utjämningsbidrag uppgick till 78 miljoner kronor.

Att utgifterna har minskat trots att antalet arbetslösa ökat beror på att andelen av de arbetslösa som fått arbetslöshetsersättning minskat från 69 procent under 2004 till 66 procent under 2005. Andelen av de arbetslösa som fick grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen var däremot 9 procent under både 2004 och 2005.

Antalet deltidsarbetslösa som är inskrivna vid arbetsförmedlingen har fortsatt att minska. År 2005 var knappt 71 000 personer i genomsnitt deltidsarbetslösa. Av dessa var drygt 54 000 kvinnor och drygt 16 000 män. Jämfört med 2004 har antalet deltidsarbetslösa minskat med närmare 3 000 personer. Andelen av de deltidsarbetslösa som fick inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning minskade från 73 till 72 procent mellan 2004 och 2005. Andelen av de deltidsarbetslösa som fick grundbelopp ökade däremot från 4 till 5 procent.

De timanställda som var inskrivna vid arbetsförmedlingen har fortsatt att öka och uppgick i genomsnitt till 95 000 personer under 2005. Av dessa var knappt 62 000 kvinnor och drygt 33 000 män. Jämfört med 2004 har antalet timanställda ökat med drygt 3 000 personer. Andelen av de timanställda som fick inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning minskade från 68 procent år 2004 till 65 procent år 2005. Andelen som fick grundbelopp ökade från 10 till 11 procent.

Jämfört med den bedömning som gjordes i 2004 års budgetproposition blev dock den öppna arbetslösheten högre och därmed även utgifterna för arbetslöshetsersättning. Utgifterna blev 420 miljoner kronor högre än tidigare bedömning vilket tillsammans med kreditutnyttjandet under 2004 innebar att 723 miljoner kronor av anslagskrediten för arbetslöshetsersättning utnyttjades under 2005.

Under det första halvåret 2006 har 14 615 miljoner kronor utbetalats under anslaget. Det är 1 044 miljoner kronor lägre än under motsvarande period 2005 vilket förklaras av en successivt sjunkande öppen arbetslöshet. Regeringen beräknar att under budgetåret 2006 kommer i genomsnitt 255 000 personer per månad att vara öppet arbetslösa enligt SCB, vilket motsvarar 5,6 procent av arbetskraften. Utgifterna för arbetslöshetsersättning beräknas i år uppgå till 29 531 miljoner kronor och utjämningsbidraget 78 miljoner kronor.

Aktivitetsstöd

För 2005 anvisades medel för en beräknad omfattning av de arbetsmarknadspolitiska programmen om 121 000 platser i genomsnitt per månad. Antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ökade under 2005 med 16 000 platser till i genomsnitt 123 000 personer. Av dessa uppbar i genomsnitt 87 000 personer akti-

vitetsstöd vilket var 9 500 fler än under 2004. Övriga var antingen anställda med anställningsstöd eller uppbar ersättning från kommunerna inom det kommunala ungdomsprogrammet eller ungdomsgarantin. Trots en hög ekonomisk tillväxt blev utvecklingen på arbetsmarknaden sämre än väntat under 2005 vilket gjorde att den tidigare regeringen ökade de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Under våren utökades ramen för skattekreditering för anställningsstöd med 1 000 miljoner kronor motsvarande 10 000 fler anställningsstöd. I augusti 2005 utökades även anslagskrediterna för aktivitetsstöd. AMS utnyttjade hela den utökade krediten för aktivitetsstöd om 735 miljoner kronor. Antalet personer som fick en anställning med anställningsstöd ökade med 4 500 personer jämfört med 2004 och sammanlagt hade 25 000 personer per månad en anställning med anställningsstöd. Skatteutgifterna för anställningsstöden uppgick under 2005 till 3 154 miljoner kronor.

Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 11 446 miljoner kronor för 2005. Utgifterna för aktivitetsstöd ökade därmed med 1 876 miljoner kronor jämfört med 2004. De arbetsmarknadspolitiska programmen utökades kraftigt 2006. Huvuddelen är dock anställningsstöd som inte belastar anslag utan statsbudgetens inkomstsida i form av skatteutgifter. I samband med 2006 års ekonomiska vårproposition gjordes en omprioritering som innebar färre anställningsstöd och fler aktivitetsstödsplatser. Detta gjordes genom att ytterligare 735 miljoner kronor anvisades anslaget på tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition samt att anslagskrediterna utökades. I samma tilläggsbudget föreslogs även att finansieringsbidraget som vissa arbetsgivare som anordnat arbetspraktik betalar tas bort under perioden juli 2006 till och med december 2007. Finansieringsbidraget har redovisats mot anslaget och fått användas för utbetalningar av aktivitetsstöd. Riksdagen har beslutat enligt förslaget.

Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 6 020 miljoner kronor under första halvåret 2006 vilket var 89 miljoner kronor lägre än under samma period föregående år. Det totala antalet deltagare i program under 2006 beräknas uppgå till i genomsnitt 143 000 personer per månad, varav drygt 95 700 personer uppbar aktivitetsstöd. Utgifterna beräknas till 11 820 miljoner kronor.

Statliga ålderspensionsavgifter

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd är belagda med statliga ålderspensionsavgifter som inbetalas till Försäkringskassan. Utbetalningen under anslaget för dessa avgifter uppgick 2005 till 4 281 miljoner kronor, inklusive regleringsbelopp för budgetåret 2002. Utgifterna i år uppgår till 4 441 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 5.7 Beräknad öppen arbetslöshet och deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program 2007–2009

	2007	2008	2009
Öppet arbetslösa ¹	269	232	201
Öppet arbetslösa ²	5,8	5,0	4,3
Konjunkturberoende program ¹	90	64	70
Konjunkturberoende program ²	1,9	1,4	1,5

¹ Tusental personer.

² I procent av arbetskraften.

Regeringen beräknar att antalet deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program kommer att uppgå till i genomsnitt 90 000 personer per månad under 2007. Av detta beräknas drygt 56 000 platser vara program där aktivitetsstöd lämnas. Resterande platser avser det kommunala ungdomsprogrammet, särskilt anställningsstöd samt insatser som upphör men där deltagarna enligt övergångsregler får fullfölja den tid de anvisats till programmet (se avsnitt 5.8).

Skatteutgifterna som belastar statsbudgetens inkomstsida för särskilt anställningsstöd samt utvecklingen av övriga anställningsstöd och utbildningsvikariat beräknas till 5 996 miljoner kronor 2007.

I enlighet med vad som redovisas under avsnitt 5.5 aviseras en rad förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen vilket påverkar utgifterna för både arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Effekten av dessa förändringar samt minskningen av antalet programplatser med aktivitetsstöd effekten av att finansieringsbidraget vid arbetspraktik tas bort under 2006 och 2007 framgår under beslut i härledningstabellen av anslagsnivån.

Makroekonomiska förändringar avser effekten av förändringar i antalet öppet arbetslösa. Volymer avser förändringar i form av dagpenningnivåer och ersättningsdagar m.m. Övrigt avser beräknade regleringsbelopp för statlig ålderspensionsavgift, dvs. skillnaden mellan preliminärt inbetald avgift och faktisk avgift.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 38 083 302 000 kronor för budgetåret 2007. Av detta belopp beräknas 26 751 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 7 010 miljoner kronor för aktivitetsstöd samt 4 322 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter.

Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	45 020 600	45 020 600	45 020 600
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-9 790 823	-12 666 205	-11 248 569
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-1 906 740	-151 322	-2 612 360
Volymer	-200	-200	-200
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	946 985	-115 216	379 619
Förslag/beräknat anslag	38 083 302	32 087 657	31 539 090

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.3 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tabell 5.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	Utfall	4 513 091	166 029	
2006	Anslag	5 368 529 ¹		5 463 593
2007	Förslag	3 520 377		
2008	Beräknat	3 010 023		
2009	Beräknat	3 175 707		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Euro-*

peiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013. Anslaget får även användas för medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och de lokala utvecklingsavtalen inom storstadspolitiken, t.ex. för att vidareutveckla de samverkansöverenskommelser som träffats.

Av anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader ökade med 677 miljoner kronor under 2005 jämfört med 2004 och uppgick till sammanlagt 4 515 miljoner kronor. Detta förklaras främst av att omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen ökade kraftigt från 107 000 personer i genomsnitt per månad 2004 till 123 000 personer per månad 2005. Av insatserna som belastar anslaget ökade främst arbetsmarknadsutbildning, bidrag till förhöjda dagsverkskostnader i samband med anställningsstöd, s.k. investeringsarbeten, samt upphandlad förberedande insats och utbildning. På tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition anvisades 150 miljoner kronor för att öka arbetsmarknadsutbildningen. Därutöver gjordes en omprioritering inom anslaget med motsvarande belopp genom att begränsa utgifterna för upphandlad förberedande utbildning och förberedande insats. Under innevarande år kvarstår en begränsning endast för upphandlad förberedande utbildning. Anslags-sparandet från budgetåret 2005 har förts bort som indragning av anslagsbelopp.

På tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition ökades anslaget med 10 miljoner kronor för en försöksverksamhet för nyanlända flyktingar samt med 25 miljoner kronor för att öka bidraget till feriearbeten. Vidare ökades anslaget med 1,4 miljoner kronor för att täcka det ökade resursbehovet med anledning av att den högsta ersättningen som lämnas till deltagare i det kommunala ungdomsprogrammet som inte fullföljt gymnasiet höjdes till en nivå motsvarande studiebidraget. Anledningen var att studiebidraget höjdes under våren och att ersättningen inom det kommunala ungdomsprogrammet för ovan nämnda målgrupp får uppgå till ett belopp som högst motsvarar studiebidraget.

De arbetsmarknadspolitiska programmen har ökat kraftigt under 2006. Under första halvåret 2006 utbetalades 2 319 miljoner kronor under anslaget, vilket var 42 miljoner kronor högre än utgifterna under samma period i fjol. Anledningen till att utgifterna inte blivit högre trots den större programvolymen är att huvuddelen av ökningen avser anställningsstöd och utbildningsvikariat som inte belastar anslaget. Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas i år öka och uppgå till i genomsnitt 143 000 personer per månad och inom ramen för detta beräknas arbetsmarknadsutbildningen öka till drygt 10 000 personer per månad utöver lärlingsplatserna. Utgifterna under 2006 beräknas uppgå till sammanlagt 5 464 miljoner kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Arbetsmarknadspolitiska program löper i normalfallet under cirka sex månader. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra utgif-

ter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2007 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter. På tilläggsbudget till denna budgetproposition föreslås att tidsperioden för de ekonomiska åtagandena under anslaget förlängs. Anledningen är att den tidigare regeringen i enlighet med vad som aviserades i 2006 års ekonomiska vårproposition beslutat att personer med plusjobb som har fyllt 60 år kan ha fortsatt plusjobb till de har fyllt 65 år. Merkostnadsersättningen som kan lämnas till arbetsgivare som anordnar plusjobb belastar anslaget. De nya reglerna medför att anvisningarna för dessa plusjobb sträcker sig tidsmässigt fram till 2011. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 1 500 000 000 kronor under 2008–2011.

Tabell 5.10 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2011
Ingående åtaganden	1 345 389	1 255 470	1 718 000	-	-
Nya åtaganden ¹	-	1 215 000	515 000	-	-
Infriade åtaganden ¹	-	- 752 470	- 733 000	- 1 220 000	- 280 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 255 470	1 718 000	1 500 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 000 000	3 000 000	1 500 000	-	-

¹ Nya och infriade åtaganden kan tillfälligt under 2005 inte redovisas på grund av införande av ett nytt ekonomiadministrativt stöd.

Regeringens överväganden

De arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas till i genomsnitt 90 000 personer per månad 2007. I enlighet med vad regeringen redovisat under avsnitt 5.8 upphör en rad arbetsmarknadspolitiska insatser. De beräknade programvolymerna under 2007–2009 framgår under avsnitt 5.9.2. Utöver detta minskas anslaget.

Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare permanentas. Utgifterna för verksamheten om 148 miljoner kronor har tidigare beräknats under anslaget men bör från 2007 i stället beräknas under anslag 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 3 520 377 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	5 332 129	5 332 129	5 332 129
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-1 663 752	-2 174 106	-2 008 422
Övriga makroekonomiska förutsättningar	0	0	0
Volymer	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	-148 000	-148 000	-148 000
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	3 520 377	3 010 023	3 175 707

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.4 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 5.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	10 907 031 ¹	Anslags-sparande ¹	128 772
2005	Utfall	10 907 031 ¹	Anslags-sparande ¹	128 772
2006	Anslag	11 756 057 ²	Utgifts-prognos	11 548 008
2007	Förslag	12 601 146		
2008	Beräknat	12 563 018		
2009	Beräknat	12 637 812		

¹ Avser det under utgiftsområdet för budgetåret 2005 uppförda anslagen 22.4 Särskilda insatser för arbetshandikappade och 22.9 Bidrag till Samhall AB.¹

² Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska värproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet för anslaget är statsbidrag till anställningar med lönebidrag, utvecklingsanställning, trygghetsanställning, Samhall AB, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionshinder

som medför nedsatt arbetsförmåga och stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny teknik och datorbaserade hjälpmedel åt handikappade. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*.

Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av antalet lönebidrag och anställda vid Samhall AB samt av den genomsnittliga bidragsnivån för de stöd som utbetalas under anslaget. Fram till den 1 augusti 2003 belastades anslaget även med utgifter för bidrag till skyddad anställning hos offentliga arbetsgivare (OSA). Detta stöd lämnas därefter i form av en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Beslut om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga omfattar normalt sett högst ett år men kan sträcka sig under en längre period. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2007 besluta om förpliktelser under anslaget som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 5 900 000 000 kronor under 2008–2010.

Tabell 5.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2010
Ingående åtaganden	3 994 626	4 377 843	4 927 843	-	-
Nya åtaganden	3 781 865	4 150 000	4 350 000	-	-
Infriade åtaganden	- 3 398 648	- 3 600 000	- 4 020 000	- 4 180 000	- 1 077 843
Utestående åtaganden vid årets slut	4 377 843	4 927 843	5 257 843	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 400 000	5 400 000	5 900 000	-	-

Regeringens överväganden

Under budgetåret 2005 har i genomsnitt 79 400 personer per månad haft en anställning med lönebidrag, OSA eller hos Samhall jämfört med 78 000 under 2004. Siffrorna avser personmånader i lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare samt årsanställda hos Samhall.

Utgifterna under anslaget uppgick under 2005 till 10 907 miljoner kronor. Anslagssparandet från 2005 uppgick till närmare 129 miljoner kronor vilka har förts bort från anslaget som indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna för bidrag till Samhall utbetalas från den 1 januari 2006 från anslaget. Utgifterna uppgick till drygt 4 245 miljoner kronor under 2005.

Skatteutgifterna för OSA uppgick under 2005 till 738 miljoner kronor. För 2006 och 2007 beräknas skatteutgifterna vara 785 miljoner kronor per år.

Den högsta bidragsgrundande lönen för lönebidrag och OSA höjdes från 13 700 till 15 200 kronor från den 1 juli 2005. Nivån på den högsta bidragsgrundande lönen kommer att ytterligare höjas den 1 januari 2007 från 15 200 till 16 700 kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 12 601 146 000 kronor för budgetåret 2007. Av dessa medel beräknas 4 043 851 000 kronor för bidrag till Samhall AB för att sysselsätta personer med funktionshinder för motsvarande 23,4 miljoner arbetstimmar. Detta motsvarar uppskattningsvis 17 470 årsanställd eller 18 830 anställda vid årets slut. Vidare beräknas 408 595 000 kronor för utvecklingsanställningar och 440 335 000 kronor för trygghetsanställningar.

Tabell 5.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	11 631 057	11 631 057	11 631 057
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	910 540	807 522	807 522
Övriga makroekonomiska förutsättningar	59 549	124 439	199 233
Volym	0	0	0
Överföring från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	12 601 146	12 563 018	12 637 812

¹Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.5 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 5.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	97 807	Anslags-sparande	632
2006	Anslag	100 487 ¹	Utgifts-prognos	102 283
2007	Förslag	131 194		
2008	Beräknat	122 144 ²		
2009	Beräknat	106 733 ³		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

²Motsvarar 120 102 tkr i 2007 års prisnivå.

³Motsvarar 102 756 tkr i 2007 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och kostnader för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom de berörda programmen.

Svenska ESF-rådet är förvaltningsmyndighet för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal avseende programperioden 2000–2006. Inom myndigheten finns en regional organisation som i sitt arbete samråder med regionala partnerskap.

Svenska ESF-rådet avses även vara förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för ett nationellt socialfondsprogram inom målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning avseende programperioden 2007–2013.

Regeringens överväganden

Projektverksamhet inom mål 3 och Equal planeras fortgå t.o.m. 2007 respektive in på 2008. Avslutande åtgärder för programperioden skall dessutom vidtas av Svenska ESF-rådet och AMS fram t.o.m. 2009.

Av den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013, som beslutats av den tidigare regeringen, framgår att avsikten är att Svenska ESF-rådet skall vara förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för ett nationellt socialfondsprogram inom målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning. Under 2007 skall Svenska ESF-rådet fortsatt förbereda och därefter starta programmet sedan det har godkänts av Europeiska kommissionen.

I förberedelsearbetet ingår bl.a. att bygga upp en utbetalande funktion inom myndigheten, liksom en funktion som svarar mot rollen som attesterande myndighet, för det nya programmet. Svenska ESF-rådet skall för dessa uppgifter ta till vara kompetensen inom berörd verksamhet vid AMS som fortsatt skall vara utbetalande myndighet för mål 3 och Equal.

Det nationella socialfondsprogrammet skall omfatta hela landet, och därmed även det område som under innevarande programperiod ingår i mål 1-programmen. Kompetensen vid länsstyrelserna i Värmlands, Gävleborgs, Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län och vid det kommunala samverkansorganet i Dalarnas län, vilka är ansvariga myndigheter för eller deltar i beredningen av mål 1-programmen, skall tas till vara av Svenska ESF-rådet.

Vid organisationsförändringarnas genomförande skall 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd beaktas.

Svenska ESF-rådet bör i enlighet med den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning, utöver en central enhet, lokaliseras till åtta orter inom de områden som motsvarar den geografiska indelningen av de regionala strukturfondsprogrammen inom Europeiska regionala utvecklingsfonden. Gemensamma strukturfondspartnerskap för programprioriteringar inom det nationella socialfondsprogrammet och de regionala strukturfondsprogrammen bör bildas inom dessa åtta programområden.

Den nya programperioden innebär mot denna bakgrund en väsentlig regional omställning inom Svenska ESF-rådet som under innevarande programperiod, utöver en central enhet, omfattar 20 regionala enheter i 17 län. Vidare finns 20 regionala partnerskap.

En internrevision skall vidare inrättas vid Svenska ESF-rådet för programperioden 2007–2013.

Mot bakgrund av ovanstående uppgifter för Svenska ESF-rådet och de organisatoriska förändringar som skall genomföras inom myndigheten med anledning av den nya programperioden föreslår regeringen att anslaget ökas med 29,9 miljoner kronor. Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* bör samtidigt minskas med 28,6 miljoner kronor och det under utgiftsområde 1 uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör minskas med 1,25 miljoner kronor. Avslutandet av programperioden 2000–2006 medför minskade utgifter på dessa anslag.

Till följd av förändringarna inom Svenska ESF-rådet, vilka skall innebära en administrativ effektivisering, beräknas ett minskat anslagsbehov under 2008 och 2009.

Hänsyn har i beräkningarna av anslaget tagits till att medel kommer att avsättas inom programbudgeten för s.k. tekniskt stöd som får täcka vissa administrativa kostnader. Detta stöd skall medfinansieras under anslaget.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 131 194 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.16 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	100 487	100 487	100 487
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	857	2 580	4 779
Beslut	29 850	19 077	1 467
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	131 194	122 144	106 733

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.6 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tabell 5.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utfall
2005	1 528 972		1 050 704
2006	1 959 560 ¹	Utgifts-prognos	1 915 347
2007	1 808 821		
2008	Beräknat		461 261
2009	Beräknat		0

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfonds målen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Från anslaget utbetalas även den statliga medfinansieringen av insatsområdena Kompetensutveckling för sysselsatta och Lokal utveckling i mål 3 samt

Tabell 5.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Ingående åtaganden	3 059 444	3 201 725	3 782 031	-	0
Nya åtaganden	2 202 268	3 011 130	210 000	-	-
Infriade åtaganden	-2 059 987	-2 430 824	-2 610 000	-1 382 031	0
Utestående åtaganden vid årets slut	3 201 725	3 782 031	1 382 031	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 400 000	4 100 000	1 400 000	-	-

motsvarande åtgärder i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Socialfondsmedlen inom målprogrammen och Equal uppgår till totalt 1 086,4 miljoner euro för programperioden. Beräknat på en valutakurs om 9 kronor per euro motsvarar detta belopp cirka 9 780 miljoner kronor. Utbetalningar av dessa medel kan göras till och med 2008.

De genom beslut intecknade socialfondsmedlen t.o.m. april 2006 uppgår till cirka 9 025 miljoner kronor, vilket utgör 92 procent av den totala ramen. Motsvarande andel utbetalade socialfondsmedel är 63 procent.

Från årets början t.o.m. augusti har totalt 1 284 miljoner kronor, inklusive den berörda statliga medfinansieringen, betalats ut under anslaget till stödmottagarna. Regeringen beräknar att totalt 1 915 miljoner kronor kommer att betalas ut under året.

En övergripande redovisning av samtliga strukturfondsprogram lämnas inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Under 2007 kan vissa mindre åtaganden göras under anslaget som medför utgifter under 2008. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser för anslaget som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 1 400 000 000 kronor under 2008.

Regeringens överväganden

Den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för strukturfondsprogrammen för perioden 2000–2006 anges i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Den tidigare regeringen har genom en förordningsändring som trädde i kraft den 1 februari 2006 höjt den angivna valutakursen från 8 kronor och 60 öre till 9 kronor per euro. Detta innebär att den beräknade ramen för socialfundsmedlen ökar med cirka 435 miljoner kronor.

Mot denna bakgrund bör ytterligare 217 261 000 kronor anvisas under anslaget per år under 2007 och 2008 jämfört med tidigare beräknade belopp. Den sammantagna förändringen av anslaget inför avslutandet av programperioden innebär dock en minskning av anslagsbeloppet.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 1 808 821 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.19 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för för 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	1 959 560	1 959 560	1 959 560
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Valutakurshöjning	217 261	217 261	0
Avslutning av programperioden	-368 000	-1 715 560	-1 959 560
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 808 821	461 261	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.7 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013 ¹

Tabell 5.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Förslag	290 000
2008	Beräknat	1 100 000
2009	Beräknat	1 100 000

¹ Nytt anslag.

Under anslaget skall utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2007–2013 redovisas. Utbetalningarna avser delfinansiering av ett nationellt socialfondsprogram inom målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning. Från anslaget skall även den statliga medfinansieringen av insatser, inom programmet, för kompetensutveckling av sysselsatta utbetalas. Svenska ESF-rådet bör svara för utbetalningarna under anslaget.

Bidraget från Europeiska socialfonden beräknas till cirka 614 miljoner euro för programperioden. Vid en valutakurs om 9 kronor per euro motsvarar detta belopp cirka 5 500 miljoner kronor. Bidragen från strukturfonderna skall vidare enligt EG:s regelverk indexuppräknas med 2 procent per år.

Europaparlamentet och Europeiska rådet har i juli 2006 antagit förordningar avseende programperioden 2007–2013 för strukturfonderna, bl.a. Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 1081/2006 och Rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan således medföra utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser för anslaget som medför utgifter om högst 900 000 000 kronor under 2008–2015.

Tabell 5.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2015
Ingående åtaganden	0	-	-
Nya åtaganden	900 000	-	-
Infriade åtaganden	0	-600 000	-300 000
Utestående åtaganden vid årets slut	900 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	900 000	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen avser att överlämna ett förslag till operativt program för ett nationellt socialfondsprogram till Europeiska kommissionen under hösten 2006. Ett slutligt program skall godkännas av kommissionen senast fyra månader efter överlämnandet av förslaget, varefter programverksamheten kan starta. För denna verksamhet skall socialfondsmedel beräknas under anslaget.

På motsvarande sätt som under programperioden 2000–2006 bör medel vidare anvisas under anslaget för den statliga medfinansieringen av insatser, inom programmet, för kompetensutveckling av sysselsatta.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 290 000 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.22 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	290 000	1 100 000	1 100 000
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	290 000	1 100 000	1 100 000

¹ Nytt anslag 2007.

5.9.8 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tabell 5.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	Utfall	20 701		1 085
2006	Anslag	21 926 ¹		19 916
2007	Förslag	22 041		
2008	Beräknat	22 385 ²		
2009	Beräknat	22 859 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 041 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 041 tkr i 2007 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppdrag är att bidra till att politikområdets och verksamhetsområdets mål uppfylls genom att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, arbetsmarknadens funktionsätt samt vilka effekter åtgärder inom utbildningsväsendet har på arbetsmarknaden. Till myndighetens uppdrag hör att studera frågor som är intressanta för politiska överväganden samt kontinuerligt följa och utvärdera de nya initiativ regeringen tar inom politikområdet. IFAU är enligt den utvärdering av myndigheten

som genomfördes 2004 av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), ett utvärderingsinstitut med hög trovärdighet och akademisk status. Kostnaderna för de tre huvuduppgifterna fördelade sig 2005 på följande sätt: 39 procent för utvärdering av arbetsmarknadspolitik, 35 procent för studier av arbetsmarknadens funktionssätt och 26 procent för utvärderingar av åtgärder inom utbildningsväsendet. IFAU får åta sig såväl bidragsfinansierad som avgiftsbelagd utvärdering. Avgiftsintäkterna som 2005 disponerades av IFAU uppgick till 989 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För 2005 beviljade myndigheten bidrag för externa projekt på sammanlagt 5,3 miljoner kronor. Bidragen kan omfatta mer än ett budgetår. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför framtida behov av anslag på höst 7 000 000 kronor under 2008–2010.

Tabell 5.24 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2010
Ingående åtaganden	4 871	5 350	6 960	-	-
Nya åtaganden	4 766	5 400	5 400	-	-
Infriade åtaganden	-5 320	-3 790	-5 400	-5 400	-1 560
Utestående åtaganden vid årets slut	4 327	6 960	6 960	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	7 000	7 000	7 000	-	-

Regeringens överväganden

Arbetsmarknadspolitiska program utgör en stor offentlig utgift. Det är därför viktigt, vilket även riksdagen har påtalat, att följa upp och utvärdera insatsernas och arbetsförmedlingens effektivitet. IFAU utgör en viktig resurs i detta arbete.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 22 041 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.25 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	21 926	21 926	21 926
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	115	459	933
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	22 041	22 385	22 859

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.9 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 5.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	48 308	Anslags- sparande	0
2006	Anslag	48 768 ¹	Utgifts- prognos	47 901
2007	Förslag	49 186		
2008	Beräknat	50 317 ²		
2009	Beräknat	51 425 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 49 186 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 49 186 tkr i 2007 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är bidrag till förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administrationen av grundbeloppet för de personer som inte är anslutna till någon arbetslöskassa.

Regeringens överväganden

Utgifterna för administrationen av grundbeloppet ökade kraftigt under flera år. Mot bakgrund av detta föreslog regeringen i propositionen Avgift till den kompletterande arbetslöshetskassan (prop. 2003/04:62) att den kompletterande arbetslöshetskassan skulle få rätt att ta ut en administrationsavgift av dem som får ersättning enligt grundförsäkringen enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som inte är anslutna till kassan eller är medlemmar i en annan arbetslöshetskassa.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har på regeringens uppdrag granskat arbetslöshetskassans administrationskostnader och kostnadsutvecklingen för anslaget (dnr N2006/5519/A). I redovisningen framgår att det totala antalet ersättningstagare hos kassan har ökat kraftigt de senaste åren. Ökningen omfattar både anslutna och de som inte är anslutna. Under 2005 var det totala antalet ersättningstagare 77 200 varav de som inte var anslutna uppgick till 53 800 personer. Andelen kvinnor var 49 procent

och andelen män 51 procent i båda dessa grupper. Mellan 2004 och 2005 ökade antalet anslutna med 15,6 procent och de som inte var anslutna med 3,5 procent.

Anslaget belastas endast med kostnader för administration av grundbeloppet för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa. För dessa har administrationskostnaden i relation till ärendevolymer minskat något. Kostnaden per ersättningstagare har dock ökat och väntas ytterligare öka under 2006 enligt kassans egna prognoser. Under 2005 redovisades ett överskott för administrationen av grundbeloppet med 3,7 miljoner kronor och i år väntas ett nästan lika stort underskott. Administrationsavgiften som tas ut från dem som inte är anslutna uppgår i dag till 7 kronor per ersättningsdag och avgiftsinkomsterna beräknas under 2006 uppgå till drygt 29 miljoner kronor. IAF gör bedömningen att anslagsnivån bör vara i nivå med innevarande år. IAF påpekar samtidigt att kassans ekonomi är känslig för de snabba förändringar som kan ske i ärendevolymer och därför bör en så flexibel organisation som möjligt upparbetas för att motverka risken att kassan blir tvungen att ta ut en oskäligt stor avgift. Regeringen delar IAF:s bedömningar.

IAF konstaterar också att kassan tidvis under 2005 och 2006 haft betydande problem med långa handläggningstider och låg tillgänglighet. IAF avser därför att fortsatt följa tillgängligheten och handläggningstiderna på kassan.

Anslaget ökades med 3 000 000 kronor på tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition med anledning av det avtal som regeringen och Alfa-kassan slöt i samband införandet av administrationsavgiften (prop. 2005/06:100). Anslaget 22:11 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* minskades med motsvarande belopp. Regeringen föreslår att anslaget bör ökas med 3 000 000 kronor från 2007 för att anslagsnivån därefter i enlighet med det som redovisats ovan är i nivå med resursbehovet under kommande budgetår. Samtidigt minskas anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningsanslag* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 49 186 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.27 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	45 768	45 768	45 768
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	418	1 480	2 520
Beslut	3 000	3 069	3 137
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	49 186	50 317	51 425

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.10 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 5.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	7 703	0	
2006	7 703 ¹		7 703
2007	Förslag	7 703	
2008	Beräknat	7 703	
2009	Beräknat	7 703	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är en svensk statlig stiftelse som enligt en överenskommelse med Finland och Norge från 1990 anordnar utbildningar. Syftet är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Stiftelsen skall uppnå sitt ändamål genom att bl.a. utveckla, organisera och genomföra utbildningar inom avtalade områden. Samtliga medverkande länder har numera en riksrekrytering till utbildningarna. Anslaget ändamål är ersättning till stiftelsen för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Förutom statsbidraget finansierar stiftelsen verksamheten genom intäkter från kurs- och uppdragsverksamhet. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en fyraårig överenskommelse mel-

lan länderna som gäller till och med 2006. Enligt denna överenskommelse ska departementet med ansvar för arbetsmarknadsfrågor i Sverige vart fjärde år följa upp och utvärdera verksamheten vid stiftelsen med sikte på eventuella ändringar av överenskommelsen. Ramböll Management har utvärderat stiftelsens verksamhet på uppdrag av Näringsdepartementet (dnr N2006/5292/A). I utvärderingen dras bl.a. slutsatsen att utbildningen till vissa delar fångar upp de behov av arbetskraft som finns i Nordkalotten, bland annat bedöms satsningen på utbildning inom turism och service vara befogad eftersom den branschen har utvecklats positivt i regionen under de senaste åren. Vidare bedöms stiftelsen hålla en relativt hög kvalitet i de utbildningar som genomförs. Utbildningen bedöms ha goda förutsättningar på en framtida marknad, givet att utbildningen fortsätter att utveckla sin kvalitet och konkurrenskraft.

Regeringens överväganden

Verksamheten under 2005 har i huvudsak avsett tillhandahållande av arbetsmarknadsutbildningar, gymnasieutbildningar samt anpassade företagsutbildningar. Under 2005 har stiftelsen haft en beläggning om 300 årsplatser. Avtalade årsplatser har fördelats mellan länderna på följande sätt; Finland 70, Norge 85 och Sverige 145 årsplatser. Under hösten 2006 påbörjas en omförhandling av överenskommelsen mellan länderna.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 7 703 000 kronor för 2007.

Tabell 5.29 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2006 ¹	7 703	7 703	7 703
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	7 703	7 703	7 703

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 20045/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.11 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 5.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	888 091	Anslags-sparande	208 562
2005	Utfall	888 091		208 562
2006	Anslag	978 399 ¹	Utgifts-prognos	750 000
2007	Förslag	954 749		
2008	Beräknat	1 184 306		
2009	Beräknat	1 484 307		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget avser ersättningar till arbetstagare för lönefordringar enligt lönegarantilagen (1992:497) vid konkurs och vid företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Anslaget skall även täcka administrativa kostnader hos Kammarkollegiet för förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för arbetet med att betala ut ersättning för lönefordringar. Anslaget är nettobudgeterat, vilket innebär att belopp som återkrävs vid konkurser och företagsrekonstruktioner förs till anslaget och får användas för utbetalning av ersättning.

Tabell 5.31 Nettoutgifter m.m för anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2004 respektive 2005

Miljoner kronor

	Bruttoutgifter	Inkomster	Nettoutgifter
1:a halvåret 2005	590	164	426
1:a halvåret 2006	518	171	347

För helåret 2005 uppgick bruttoutgifterna för lönegarantiersättningen till 1 179 miljoner kronor, de administrativa utgifterna till 8 miljoner kronor och inkomsterna till 291 miljoner kronor. Inkomsterna under första halvåret 2006 ökade med drygt 4 procent samtidigt som bruttoutgifterna minskade med drygt 12 procent jämfört med motsvarande period 2005. Nettoutgifterna minskade därmed med 19 procent första halvåret 2006 jämfört med motsvarande period 2005. Genom förändringarna av förmånsrättsordningen har löneförmånsrätten fått en starkt ställning. Detta har medfört att statens möjlighet att utöva sin regressrätt för utbetald lönegaranti har stärkts, vilket i sin tur har medfört ett ökat återflöde till anslaget. En annan effekt av för-

månsrättsreformen var bl.a. att bankernas ställning vid konkurser begränsades. Detta har inneburit att bankerna har blivit mer restriktiva vid utlåning. Som ett led i arbetet med att förbättra förutsättningarna för små- och medelstora företag kommer regeringen skyndsamt att utreda företagsinteckningens förmånsrätt med sikte på en förstärkning av företagets möjligheter till kapitalförsörjning. Regeringen avser också att utreda förutsättningarna för statens regressrätt i fråga om lönegaranti. Sådana ändringar innebär att konkurser kommer att belasta statens finanser i större utsträckning än i dag, främst genom att statens intäkter på återkravsfordringar avseende utbetald lönegaranti kommer att minska.

De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet konkurser och företagsrekonstruktioner där det finns anställda, de lönenivåer som de anställda har, liksom det genomsnittliga antalet dagar som lönegarantiersättningen uppbärs per person. Inkomstsidan påverkas av hur stora tillgångar som kan återkrävas vid konkurser och företagsrekonstruktioner.

Regeringens övervägande

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 954 749 000 kronor för budgetåret 2007.

Med anledning av de ändringar som kan komma att ske av förmånsrättsreglerna beräknas behovet av medel på anslaget öka anslaget med 200 000 kronor 2008 och 500 000 kronor 2009.

Tabell 5.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	978 399	978 399	978 399
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	0	200 000	500 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-23 650	5 907	5 908
Volym	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	954 749	1 184 306	1 484 307

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.12 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 5.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2005		45 257		15 832
2006	Anslag	49 488 ¹	Utgifts- prognos	49 233
2007	Förslag	52 979		
2008	Beräknat	53 859 ²		
2009	Beräknat	55 006 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 52 979 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 52 979 tkr i 2007 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF).

IAF är förvaltningsmyndighet för tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen och skall utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna samt ha tillsyn över AMV:s hantering av ärenden som påverkar arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringens överväganden

Av anslagssparandet från 2005 har 14,3 miljoner kronor förts bort från anslaget. På tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition minskades anslaget med tre miljoner kronor för att finansiera det ökade resursbehovet under anslag 22:9 *Bidrag till administration av grundbeloppet*.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 52 979 000 kronor för budgetåret 2007.

Tabell 5.34 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	52 488	52 488	52 488
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	491	1 371	2 518
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	52 979	53 859	55 006

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.